

Malesona a Kalasa ka Nsabatu bua
Bakulumpe

**MALESONA MANGATA MU
LUMU LUIMPE
LUAKAFUNDABU KUDI YONE**

TSHITUPA TSEISATU

Tshikebelu

Mulambu wa pa buawu	4	Malesona a Kalasa ka Nsabatu adi afundibua ku bipungu bisatu
5 Yezu, Simona ne Malia		Mufundi
10 Dibuela dia butshimunyi		Seventh Day Adventist Reform Movement General Conference, Sabbath School Department.
15 Tudi basue kutangila Yezu		
20 Yezu, Muena mudimu wa bena mudimu		Malongolola kudi :
Mulambu wa pa buawu	25	Seventh Day Adventist Reform Movement, P.O.Box 7240 Roanoke, Virginia 24019-5048, USA
26 Njila, Bulelela ne Moyo		
31 Mulayi wa Nyuma Muimpe		Makudimuna ku Français kudi :
36 Yezu, Monji munene, mulelela		Eglise Adventiste du Septième Jour, Mouvement de Réforme 11, rue de Viry, 91600 Savigny- sur-Orge
41 Dinanga dia buana buetu		
46 Mudimu wa Nyuma Muimpe		
Mulambu wa pa buawu	51	Sites Internet/e-mails :
52 Kilisto udi utendelela bua Bayidi (1)		www.sdarm.org
57 Kilisto udi utendelela bua Bayidi (2)		www.asjmr.fr
62 Dikonkoloja dia Kilisto		Bikudimuna mu Tshiluba kudi Ekelezia wa ba Adventiste du 7ème Jour, Mouvement de Réforme ku Kananga/RD-Congo
67 Simona Petelo		712 007 107 517 WhatsApp

Malesona a Kalasa ka Nsabatu adi bulongolodi bua kuyila ku dituku ne
ku dituku, bulongolola kudi bena Ekelezia wa ba Adventiste du 7ème Jour,
Mouvement de Réforme. Bulongolodi ebu budi anu ne Meyi a mu
Mukanda wa Nzambi ne meyi adi asanganyibua mu Nyuma wa
Tshiprofete. Mayisha a pabuawu bua bayidi ba Buloba bujima.

Meyi a Mbangilu

Mu bulondangana bua malesona mangata mu Lumu Luimpe lufunda kudi Yone, tudi mpindieu mu malu a matuku ku nshikidilu wa mudimu wa Yezu pa Buloba. Nyuma wa Tshiprofete udi utuambilu ne : ‘ Bidi bia mushinga mutambe kutudi bua kuikalala kupidishisha, dituku dionso, diba dimue mu kuelangana menji ne kubandila moyo wa Kilisto. Bidi bikengela kuela menji adi a ndondo mu mushindu wa kusunsulakaja, mu kudienzeja, mu kuela kua menji a kufuatulula malu onso mu mushindu wakenzekawu, nenga nanga malu akenzeka a ku nshikidilu. Mu kuelangana menji ne kubandila nunku bua mulambu mutambe bunene wakafidibua bua bualu buetu, ditekemena dietu mu Kilisto didi dikoleshibue, dinanga dietu didi didiundishibua ne Nyuma wandi udi ubuela munda muetu mene mene. M’mu kuyila kua mushindu kayi utudi mua kunyingalala bua bubi ne kudipuekesha kuinshi kua Mutshi Mutshiamakane, mutudi ne bua kusungidibua bushuwa. » - *Jésus Christ, p. 67*

Mupostolo udi wakula bua Diyi didi dia bushuwa didi dikale Yezu-Kilsto tshimuenekelu tshia patoke tshia menji, disua ne bucole bia Nzambi, kuditshi kudi kuikalala njila wa lupandu wakunzuludibua ne kubuludibua patoke kudi bantu bonso. Yezu udi mubadibue bu Mufuki wa bintu bionso, udi muikale mushimi wa moyo, munya wa Buloba, dimueneshibua patoke didi ne moyo dia menji a Tatoo. Disua dia Nzambi idi bua se ‘bonso bafike ku dikudimuna dia mitshima yabo’ ‘*2Petelo 3 :9*’.

Ku buenzeji bua Nyuma Muimpe, bulejibue mu tshienzedi kabidi kudi Yone, udi utulombola pashishe mu Getsemane, muaba mene wakakoshibua bualu budi bua buku bantu.

Bidi bimueneka ne tshimue tshia ku bipatshila binene bia Mukanda eu wa Yone, tshia kadi bua kuambuluisha bena kuitabu ja bena Kilisto badi batangalake eku ne kuaka, bakadi kabayi bapetangane ne Yezu mpala pa mpala nunku mu mubidi ne kumanya mu ndondo menji a badi kabayi bamanye Nzambi, ne kusambakena ne Diyi dia bushuwa, Munya mulelela. Tshipatshila tshikuabo tshia mushinga tshia mifundu ya Yone tshia kadi bua kulongolola bena Kilisto mu kabujima bua kuimanyina imue njiwu yakadi ifunyina Ekelezia ku nshikidilu kua tshipungu : buimpe bua kumudilu buakadi buenda bukepela ‘*Buakabuluibua 2 :4*’ ne dinanga dia Buloba dibuela munkatshi mua bantu ba Nzambi ‘*1Yone 2 :15*’. Matapuluka bu mudi mayisha a kumanya kua malu a pa mûlu akadi mabuela munkatshi mua mikoko. Mayisha â adi apidia bua se Kilisto kakadi muangata mubidi wa buntu nansha. Bayishi ba â mayisha bakadi bayisha bamba ne bantu kabakadi bamona Kilisto mu bulelela nansha, tshia kamonabo tshia kadi anu dimueneshibua dia patupu. Ke bua tshinyi bulelela budi bulejibue patoke mu Yone 1 :14 buakadi mu mushindu wa pa buawu bua mushinga mu tshikondo atshi. Njiwu mikuabo yakadi ifunyina Ekelezia yakadi : dikengeshibua dia kudi banfumu ba Bena Lomo.

Kabienna bia kuela mpata bua se Mukanda wa Yone wakadi ne dikuatshisha dinene kudi Ekelezia wa bena Kilisto wa ku ntuadijilu. Kufunda Mukanda eu bua bayidi ba Kilisto mu bikondo bionso ne udiku nunku lelu kabidi bua bualu buetu.

Nyuma wa Nzambi amone mua kulombola bayishi ne bayidii mu tshipungu etshi tshia kuyila Malesona â !

Tshibambalu tshia Kalasa ka Nsabatu ku

Conférence Générale.

Mulambu wa pa buawu bua Ekelezia wa ku Arue ku Tahiti

M'muaba udi muikala ne bintu bimpe bia kutangila bia mu bufuki bia miaba idi ya luya, Tshidîla tshia Tahiti tshidi tshikale mu Polynésie française, n'tshibeba tshia France, tshidi tshia dishiya, tshidi ne bidila 121 mu tshipapu tshia bunene bua Km² 3.418 tshiya tô ne ku Km² 2.000 ku Sud wa Mbuwa munene wa Pacifique.

Mu muyuki wa kale, bena kuitabuja, batendeledi ba nzambi ya bungi ba mu bidila ebi bia bungi, bakafika mu kuenza bienzedi bia bungi bia kupanga kumanya kua Nzambi, bu mudi kutendelela kua Diba, kudia kua minyinyi ya bantu ne kutendelela kua mikishi.

Difika dia buena Kilisto, kutuala nshintulukilu ku kudienzeja kua batangidiki, bena Kilisto ba ku Angleterre, bakafika mu bidila ebi mu tshidimu tshia 1797. Bena mu France, pashishe bobo kukuata ku bupika tshitangu etshi ku ndekelu kua Siècle wa 19. Lelu, pa bantu pepi ne 279.000 badi basomba mu bidila ebi, 54 % m'ba Catholiques, ne bakushala m'babuela mu bitendelelu bikuabo.

Lubila lua Réforme n'lufike mu Polynésie Française mu tshidimu tshia 1982 ne dikumbula dia Muan'etu A.C. Sas. Ba membres ba kumudilu, misuka 24, kubatijibua. Lumu Luimpe kutungunuka ne kutangalaka mu bidila ne bantu kupeta mayisha munda mua Ekelezia.

Dikasa dibi, mui matuku atudi â, Ekelezia wetu mu Polynésie Française kena nzubu udi wandi nansha ne bana betu badi badisangisha mu nzubu idibo bafutshila anyi mu mpangu ya bena kuitabuja. Ku ngasa wa Nzambi, mu tshidimu tshia 2013, kunyima kua mitendelelu ya bungi ne kujila kua bia kudia, lupangu n'lumueneka mu District d'Arue, pepi ne Km 20 ne Papeete, ku Tahiti.

Bamue ba membres ba mu Ekelezia eu bakadifila munda mua bidimu bia bungi, mu kulamba ne kusumbisha bia kudia bia ba Végétariens lumingu lonso bua kumona mua kusumba lupangu elu. Nansha nanku, bua kudienzeja kudi kua tshirejelu kua bana betu balume ne bakaji bakuenza mudimu mukole bua kusumba lupangu elu, kudi dijinga dinene dia nzubu udi wambuluisha mua kumuangalaja lubila lua bulelela muaba eu mu matuku â a ku nshikidilu a muyuki wa Buloba.

Ki bua tshinyi tudi tuela lubila kunudi nuenu bana betu balume ne bakaji mu Buloba bujima bua badisangisha netu ne batupeshe mishindu itudi ne bua kuibaka nzubu ku Arue, udi ne bua kuambuluisha Ekelezia wa kaba kamue ne muaba wa kuenzela bisangilu ne Kalasa ka kuyila kua malu, Campus ne mayisha ne malu a bukole bua mubidi mu tshimenga tshikulu tshia Polynésie française.

Meyi a dikankamika adi mu *IKulondolola 22 :19 adi afika kutudi lelu ne* : « Jukayi, ne ibakayi Ntempelo wa Yehowa Nzambi wa Tshiedelele ». Nzambi anubeneshe bia bungi ne mudimu wandi uya mutangila ku mpala mu Buloba bujima.

Bana benu balume ne bakaji ba ku Polynésie française.

YEZU, SIMONA NE MALIA

« Bua bualu ebu ndi nkuambila ne, Mibi yandi idi ya bungi, yakujimijibua ; bualu bua yeye wakadi ne dinanga dia bungi ; walekelelabo malu makese udi ne dinanga dikesé » - *Luka 7 :47*

« Yezu mumanye malu a muntu yonso. Ne wamba ne : Ndi muntu mubi, muntu mubi mutambe. Bidi nanku ; kadi bu mudi amu ngikadilu webe kayi ne ditekemena, apu m'panudi nupeta dijinga dia bungi dia Yezu. Kakuena muntu udi wipatshibua, bu bikalaye wakulua kudiye udila ne unyingalala. Kena wambila muntu malu adiye ne bua kujandula bua bualu buebe ; udi ufila dikima kudi musuka onso udi ne kuzakala. Ne mutshima muimpe udi ufua luse aba bonso badi bakeba kudiye luse ne dilengejibua » - *Jésus Christ, p. 562*

Bia kubala : - *Testimonies for the Church, vol. 4, p. 485-487*

Diakumudilu

29/06

1. DIKUMBULA DIA NDEKELU KU BETENIYA

a. **Unvuija mushindu wakadi malu ku Yelushalema tshikondo tshia dikumbula dia Kilisto ku Beteniya ne unvuija mushindu kayi wakadi dikumbula edi dikale ne buenzeji kudi bamue bantu bakadi mu difesto dia Simona.** *Yone 11 :55-57 ; Misambu 55 :21*

« Simona wa ku Beteniya wakadi wa mu bungi bua bayidi ba Yezu, umue wa pa buandi wa munkatshi mua bafalase wakadisangisha bia patoke nunku ne bakadi balonda Kilisto. Wakadi mumanye nunku mu muanzu wa Mukelenge, Muyishi, ne nansha muakadiye mutembelela bua kumupesha muanzu wa Mashiya, kakadi umuitabuja bu Musungidi nansha ; ngikadilu wandi kakadi mushintuluke nansha » - *Ibid, p. 551*

b. **N'disaka kayi dinene diakapeta Simona, ne m'mushindu kayi wakalejaye kusakidila kuandi kunene kudi Yezu ?** *Luka 7 :36*

« Simona, mumane kondopibua nsudi kudi Yezu, wakadiunvua mukokibue kudiye. Wakadi ne dijinga dia yeye kumusakidila, bua nunku wakalongolola difesto bua Musungidi ne bayidi bandi tshikondo tshiakalua Kilisto kukumbula Beteniya bua musangu wa ndekelu » - *Ibid*

2. UKENKA MU MUTSHIMA*

a. **Unvuija mudi bualu busokoka butu bumueneka misangu ya bungi ya kudisangisha kua bantu, ne m'mushindu kayi udi bualu ebu buya kuenzeka mu tshikondo etshi.** *Misambu 55 :21*

« Bena Yuda ba bungi bakadisangana basangile mu tshikondo etshi tshia kudia kua bidia bia disanka. Kuyumbakana kuakadi kua bungi mu tshikondo atshi ku Yelushalema. Ntema ya bungi yakadi mitangija kudi Kilisto ne ku mudimu wandi. Bamue bakadi balue mu difesto bakadi benda bakenzakana, imue misangu ne lutangilu kaluyi luimpe, ku dinyungakana diandi dionso » - *Jésus Christ, p. 551*

b. **Unvuija kuenza kua malu kua Malia mu difesto dia kua Simona.** *Luka 7 :37-38 ; Yone 12 :3*

« Malia wakadi uteleja ne ntema ya bungi diyi dionso diakadi dipatuka mukana mua Mukelenge. Mu luse luandi lunene, Yezu kumufua luse ku mibi yandi ne kumuvuluija ku lukita lua muan'abo munangibue : Mutshima wa Malia wakadi mûle tente ne kusakidila. Yeye kunvua Yezu wakula bua lufu luandi ; dinanga diandi dinene ne dibungama diandi dinene kumupeshabi dijinga dia yeye kumupesha buneme diambedi ne yeye kufua, ne kudifila kunene, kusumba tshisangala tshinene tshia Manananshi mempe a mushinga mukole', bua kuela mubidi wa Kilisto. Kadi katataka, bu muakadi bantu ba bungi batuishibue bua se wakadi ne bua kujadikibua mukelenge, bisama biandi kushintuluka disanka ne kuya ne lukasa bua kutguala bintu bia buneme kudi Mukelenge wandi. Kusunsula mulangi wandi wa manananshi, kuitshikija manananshi pa mutu ne ku makasa a Yezu ne pashishe, yeye kutua binu pansi, ne kubolesha makasa ne binsonji biandi ne kukupula ne nsuki yandi yakadi mile mipueka » - *Ibid, p. 553*

c. **M'mushindu kayi wakamona Yudasa bualu ebu ?** *Yone 12 :4-5 ; Matayo 26 :8-9*

« Malia wakajinga kuenza bualu ebu bantu kabayi bamumona, kadi mupuya wa Manananshi kutampakana mu nzubu, kukoka ntema ya bonso bakadimu. Yudasa kunyingalala bikole bua bualu ebu, ne kayi mua kuindila bua kunvua menji a Kilisto, kubanga kubanga kunungana ne kudiabila mu kuambila bakadi pepi nandi, kusua kutandisha ne Mukelenge wandi bua mushindu kayi wakuitabujaye bua etshi tshinyangu tshinzeke, tshia kuela manananshi pansi. Ubiakula nunku ne budimu, kadi muikale uleja dibungama diandi » - *Ibid, p. 553*

3. MUTSHIMA MUBI WA YUDASA

a. **Mu bulelela, bua tshinyi Yudasa wakajana bualu buakenza Malia bua kuela manananshi ku makasa a Yezu ? Yone 12 :6**

« Yudasa, mulami wa tshibutshilu tshia bayidi, muj musokoko wakadi wangata makuta ku disua diandi, akadi bua bayidi bonso, wenda ukepesha bungi buawu wowu kâyi manji kuikala abungi. Wakadi anu ne lukasa lukasa bua kuela mu tshibutshilu tshionso tshiakadiye upeta. Bakadi bangata misangu ya mu bungi biuma mu tshibutshilu bua kukuatshisha bapele, ne misangu yonso yakadibo basumba tshintu tshiakadiye umona ne katshiena tshimusankisha, Yudasa wakadi unyingalala ». Bua tshinyi kunyanga makuta nunku ? Bua tshinyi kupanga kuela makuta â mu tshibutshilu bua bantu bapele ? Tshienzedi tshia Malia katshiakapetangana ne buiminyi bua Yudasa nansha, wakapeta bundu buabungi ; bilondeshile tshirele tshiandi kupima bua yeye kupeta kabingila ka kuakula kuandi kuakadi kua kutandisha. Kuambila bayidi ne : ‘Bua tshinyi katuakadi mua kupanyisha manananshi â ku Denaliyo nyama isatu, bua tuetu kupesha bantu bapele ? – wakadi wamba nunku, ke m’buu wakadi ne luse ne bapele, kadi m’bualu bua wakadi muivi ne bu muakadi ulama tshibutshilu, wakadi wangata makuta akadibo belamu’. Yudasa kakadi ne dinanga nansha bua bapele. Bu bobo bakamupesha mushinga wa mananansi a >Malia, bapele kabakadi kupeta kantu nansha » - *Jésus Christ, p. 553*

c. **Unvuija tshititu tshitamba kusaka misangu mivule batu batamba kuakuila muinshi-muinshi ne meyi a pansihi pansihi bakula bibi bua bantu bakuabo ne m’mushindu kayi udibi mua kulenga misuka itu yoyi itamba kulengibua padibo bayamba malu. Yuda 1 :16**

« Malia kunyungishibua bikole ku meyi â akadi a mabi kâyi kulonda. Wakadi ne bowa bua se muan’abo wa bakaji kayi kumutandisha bua kunyangakaja kuandi kua bintu. Imue misangu Mukelenge biandi wakadi kumumona bu muntu wakadi mumanye mua kulongolola malu kumpala kua kûenza. Wakadi ne bua kumbuka muaba au, kayi mua kudividila anyi kulomba dilekelela » - *Ibid*

4. SIMONA NE MALIA

a. M'mushindu kayi wakalengibua Simona kudi budisu buandi nkayandi bua tshifalase ne ku tshienzedi tshia Malia ; m'mushindu kayi wakatangilaye Yezu ? Luka 7 :39

.....

« Simona, wakadi mubikile Yezu ku nzubu, kupeta kujana kua bungi kudi Yudasa, pa bidi bitangila dipa dia Malia, ne mulengibue mu budisu buandi bua tshifalase, kukema bua ngikadilu wa Mukelenge ... Mu konopa kua Simona disama diandi dia nsudi, Kilisto wakafila moyo kudi tshitalu, biabi mu tshikondo etshi, Simona wakadi ne mpata ya se Musungidi wakadi Muprefete. Kilisto wakitabuja bua mukaji eu asemene pepi kumusemeja kule ne dipetu ne tshinji bu muntu mupishibue bua mibi mitambe bunene kakuyi mushindu wa ye ye kufuidibua luse ; kakaya kuleja bua se wakadi mumanye dikuluka diandi, ne Simona wakateta bua kuela menji ne kakadi muprefete nansha. » - *Jésus Christ*, p. 559

b. N'dimanya kayi diakaleja Yezu patoke bua se wakadi mumanye moyo wa Simona ne wa Malia ? Luka 7 :40-43. M'mushindu kayi wakatandisha Yezu Simona, ne m'bua tshinyi ? Luka 7 :44-46

.....

« Simona kakunvua ne Muana wa Nzambi wakadi ne bua kuenza malu mu mushindu wa Nzambi nansha, ne luse lua bungi, ne dinanga. Simona ye ye, kakenza bualu nansha bumue bua buneme buakaleja Malia bua kunyingalala kuandi bua bubi. Mutshima wandi mupape wakanyingalala bua kumona Malia udipuekesha ne wela manananshi ku makasa a Kilisro. Wakadi wela menji ne bu Kilisto wakadi Muprefete, wakadi kumanya benji ba malu mabi ne kubipata pepi nandi ...

Bu muakadi Natana wakula ne Davidi, Yezu kuakula mu lusumuinu, bua kuloja tshikadiye utekemena. Kulekela bua wakadi mumuakidile mu nzubu adikosele tshilumbu tshiandi nkayandi. N'Simona wakafikisha mukaji bua ye ye kuenza bubi, lelu ukadi umupetula. Wakatamba kumuenzela bibi kutamba.

Kadi Simona wakadibala ye ye muntu muakane mutambe Malia, ne Yezu wakajinga bua kumuleja bimpe bua se wakadi ye ye mupile ; ne kumuleja ne bubi buandi buakadi butambe bua Malia » - *Ibid*, p. 560

c. Bafalase bakamba munyi tshikondo tshiakamba Yezu bua se mibi ya Malia yakafuidibua luse ? Luka 7 :48-49. Lusumuinu lua Kilisto luakenza bualu kayi mu mutshima wa Simona ?

.....

« Simona wakabanga kudimona ye ye muikale mu dituku dipia dipia. Wakamona Malia wakadi mubadibue ne mushinga kudi eu wakadiye ubala bua se wakadi mutambe muprefete ne kunvua bua se lutangilu lua tshiprefete ne ludi lubuela lukuma lua Kilisto luakadi lujingulula dinanga ne kudifila biakadi biûle tente mu mutshima wa Malia. Menji andi kunyungishibua ne ye ye kunvua bua se wakadi kumpala kua Muntu udi mumutambe ye ye » - *Ibid*.

5. DIKUDIMUNA DIA MUTSHIMA DIA SIMONA

- a. Nansha malu amueneka kâyi mempe kutudi bua tshinyi tudi bakankamibue bua kuakula ne bushuwa ne benji ba malu mabi bu mudi Simona ? *Nsumuinu 9 :8 ; Yakobo 5 :20*

.....
 « Malia wakadi muenzi wa malu mabi, mufuidibue luse, yeye wakadi muenji wa mibi wakadi kayi mufuidibue luse. Mukenji wa buakane wakadi kaûyi mua kutshibuluka, wakadiye musue kutekela Malia, n'ngowu wakamupisha.

Yezu wakadileja muimpe mu kubenga kutandisha Simona patoke mu mesu a babikidibue bakadi mu nzubu : bualu ebu kulenga Simona bikole kudisangana kabayi bakula bualu buandi mu mushindu wakadiye musue kuenzela Malia. Kumona bua se Yezu kakadi ne dijinga dia yeye kuleja patoke bilema biandi kudi bantu bakuabo, kadi kudienzeja bipepele nunku bua kumutuisha mu kumuleja ngikadilu wandi mulelala, ne bua kukokesha mutshima wandi mu kûleja buimpe bua luse lutambe. Bu ne yeye wakamutandisha bikole, kutandisha eku kuakadi kupapisha mutshima wandi ne biakadi kuvuija bualu bucole kunyingalala kuandi bua bubi, kadi budimuishi bufila ne lutulu, kufikisha ku dimutuisha bua tshirema tshiandi. Wakamona bunene bua dibanza diandi kudi Mukelenge. Budisu buandi kupuekeshibua ; kunyingalala bua bubi, ne mufalase muena budisu kuluaye muyidi muena kudipuekesha, pepi ne bua kudifila » - *Jésus Christ, p. 561*

- b. N'tshinyi tshiakamba Yezu bua bualu buakenza Malia, ne m'meyi kayi a kukankamika akamuambilaye ? *Matayo 26 :12-13 ; Luka 7 :50*

.....
 « Malia wakadi mubadibue bu ngenza mibi munene, kayi Kilisto wakadi mumanye bikondo biakadi ne bua kuenzeja moyo wandi. Yeye kulenga musuka wandi ne nsese ya ndekelu ya ditekemena, kadi wakatuma ntema. N'nyeye wakamusungila ku dipanga ditekemena ne dibutuka. Misangu muanda mutekete wakipata ba-demona bakadi bamukokesha mu mutshima wandi ne mu menji andi. Malia kunvua mitendelelu yakadi Kilisto ulomba kudi Tatu, ne m'bila mikole bua bualu buandi. Wakamona bu mudi bubi buikale tshintu tshia kukina ku buakane buandi budi kabuyi ne katoba, ne ku bucole bua Nzambi, Malia kutshimuna » - *Ibid, p. 562*

Disambombo

04/07

Makonka a kuambulula dilesona

1. Mu luendu luanyi ne Kilisto, m'mushindu kayi ûndi mua kudiundisha ngikadilu mimpe ya Malia ?
2. M'budimuishi kayi m'bûndi mua kuangata mu kutangila ngikadilu wa Yudas munkatshi mua kudia eku kua disanka ?
3. M'mushindu kayi ûndi mua kuepuka buteyi bua buena buakadi menji a Simona alombodibua ?
4. N'tshikondo kayi tshidi meyi a dikankamika a Kilisto kudi Malia mua kuikalawu a mu moyo wandi ?
5. N'tshinyi tshindi ne bua kuyila mu mushindu wakatuisha Yezu, Simona ku tshirema tshiandi ?

DIBUELA DIA BUTSHIMUNYI

« Nuambile muana mukaji wa Siona ne : Monayi, Mukelenge webe ulualua kûdi, udi ne kalolo, udi wenda pa nyima pan yama wa mpunda » - *Matayo 21 :5*

« Kilisto wakalua bua kusungila Yelushalema ne bana bandi ; kadi budisu bua bafalase, lubombo, disamina dian mutshima ne menji a kuenza anu bibi, biakela tshinkandi ku bulongolodi buandi bua malu » - *Jésus Christ, p. 572*

Bia kubala : - *Jésus Christ, Shapita 63*

Diakumudilu

06/07

1. PA MUKUNA WA OLEVE

a. **Bu muakadi Yezu ne bayidi bandi basemena pa buipi ne Yelushalema, m'meyi kayi akambilaye bayidi babidi bua kuenza diambedi ?** *Matayo 21 :1-5*

.....

« Yezu kupesha bayidi bandi babidi bualu bua bobo kuenza bua bamutuadile nyama wa mpunda ne muana wandi. Ku diledibua diandi, Musungidi kuitabuja dimuakidila dia kudi bantu benyi. Tshidilu tshia nyama tshiakamutekabo tshiakadi tthisomba. Ne katataka, nansha mudi nyama ya mu mikuna mu mpata mikale yandi, udi udimona muenzejibue bua kuya kusangana kalolo kudi muntu wa bende bua kupeta nyama wa mpunda wa kubanda bua ye ye kubuela mu Yelushalema bu Mukelenge, Mfumu » - *Jésus Christ, p. 564*

b. **Unvuija tshiakenza bayidi.** *Matayo 21 :6-7*

.....

« Ne disanka dingi, bayidi kuadija bilulu biabo pan yama wa mpunda, ne kushikikabo Mukelenge wabo. Yezu wakadi amu wenza ngendu ku makasa, pakumvua bayidi bua se, musangu ewu udi musue kubanda pa mutu pan yama wa mpunda, diambedi bakakema ; kadi ditekemena dia disanka kukankamika mitshima yabo : disanka dia kumumona ubuela mu tshimenga tshikulu, bua kudiamba ne udi mukelenge, ne kujadika ne kukolesha bukokeshi buandi bua bukelenge » - *Ibid.*

2. TSHIKONDO TSHIA DISANKA

a. **Musumba wa bantu wakenza tshinyi pakunvuawu ne Yezu udi ulua ku Yelushalema ? Yone 12 :12-13**

« Mu kutumikila kua diyi dituma kudi Mukelenge, bayidi kuambilabo balunda ba Yezu bua kutekemena kuabo kunene, diyikila kôlu bua bualu ebu kutangalaka kudi bantu ba pa buipi ne ba kule, bikala anu kuindila kua se bualu ebu bukumbane » - *Jésus Christ, p. 564*

b. **N'tshinyi tshiakafikisha musumba wa bantu bua bobo kuelela Yezu mbila bu Mashiya mu tshikondo etshi tshia disanka ? Zakaya 9 :9 ; Yone 12 :14-15**

« Ku dibuela edi dia bukelenge, Kilisto kulonda tshirele tshia kale tshia bena Ebelu. Kubanda eku kua pan yama wa mpunda kuakadi kufuanangane ne kua bakelenge ba Isalele ; n'koko mene kuakadianjila Tshiprofete kuamba diambedi, tshiakadi tshiamba bua Mashiya udi ulua mu bukelenge buandi. Ne pakashikama Yezu pa muana wa mpunda, lubila lunene lua butshimunyi luakedibua. Musumba wa bantu wakelela Mashiya mbila bu Mukelenge. Bua musangu ewu, Yezu kuitabuja matumbi akamupeshabo kudi bantu, akadiye kayi witabuja diambedi ne bayidi kukomesha bua se kutekemena kuabo kua disanka kuakadi ne bua kukumbana, ne bakadi ne bua kumumona bumudiye ubanda mu nkuasa wa butumbi. » - *Ibid, p. 565*

c. **M'mushindu kayi wakadi bantu bakadi ne luzuku lua dipikudibua bela mbila ya disanka ku meyi a muimbi wa Misambu ? Matayo 21 :9 ; Misambu 118 :26**

« Musumba wa bantu wakadi mutuishibue bua se diba dia dipikudibua dia tshisamba ku bupika diakadi dikumbane. Bakadi bamona masalayi a Bena Lomo ipatshibua mu Yelushalema, ne Isalele upeta budikadidi. Bonso bakadi ne disanka dia bungi ; biakadi bua ewu wakadi ubatuadila lumu ne buneme. Kabiakadi bualu buandi bua kulua uleja patoke bu mudiye ne butumbi butambe, kadi bakamutuadila kutendelela kua mitshima ya disanka. Mu kupanga kua kumupesha kua milambu ya mapa a butumbi ne lumu, bakâdiya bilulu biabo panshi, ne kutangalaja mu njila matamba a mitshi ya Olive ne malala a mabue. Kabakadi mua kuela mûlu mabendela a bukelenge kumpala kua musumba wakadi wenda ulua wa butshimunyi, kadi bakadi bakosa malala a mabue, tshifuanyikijila tshia mu bufuki tshia butshimunyi, ne bakadi banyungisha malala mûlu ne mbila mikole ne Hozana yakadi yunvuika » - *Ibid*

3. DIKUMBANA DIA TSHIPROFETE

a. M'mushindu kayi wakandamuna bamue bafalase ne ditomboka ku disanka diakamueneka bua bualu bua Kilisto ? *Yone 12 :19 ; Luka 19 :39*

« Bafalase ba bungi bakadiku muaba au, ne kusamina kuabungi wa mutshima ne moyo mubi, kukeba bua kutuma bantu dinga disangu, ne bukokeshi buabo bonso bua kupuwisha bantu ; kadi kuenza kuabo kua nunku ne kufuna kuabo, kuvudijabi disanka. Mu kupanga kua kukumbaja tshiakadibo basue kuenza ne kutshina kua musumba wa bantu bua se udi ne bukole bua kusua kuvuija Yezu Mukelenge, kupandabo njila munkatshi mua musumba wa bantu, to ne kufika muabo wakadi Musungidi, kumuambilabo meyi a kumufunyina ne kumuamba ne : Mukelenge ambila bayidi bebe ! Bakadi batshintia ne eku kusanka kua musumba wa bantu kakuakadi bilondeshile mudi mikenji yamba ne banfumu kabena mua kuitabuja bua ebu bualu buenzeke. » - *Jésus Christ, p. 568*

b. Yezu wakabapesha diandamuna kayi ? *Luka 19 :40*

« Bualu ebu bua butshimuni buamba kudi muprefete buakadi bilondeshile bulongolodi bua Nzambi bua malu ne muntu kakadi ne bukole bua ye ye kuenza ne bualu ebu kabukumbanyi bulongolola kudi Nzambi. Nzambi wakadi kuperpesha mabue adi kâyi ne moyo bua wowu kuakidila Muan'andi ne kumupesha butumbi, bu bantu bakabenga kuenza nunku. » - *Ibid, p. 568*

« Bakuidi ne balombodi bakadi kupima bua kupangisha Buloba mpala udi ukenka wa diba pa mutu pa kukanyila Buloba nsesa ya butumbi ya Diba dia buakane. Nansha muakadibo mapumbisha onso, bukelenge bua Kilisto bakabujikula kudi bantu. » - *God's Amazing Grace, p. 47*

« Mudimu wa Nzambi udi anu ne bua kuya kumpala, nansha bionso bidi muntu mua kuenza bua kûpumbisha ne kûbumbula » - *The Story of Jesus, p. 85*

c. M'mu tshinyi mudi kulejibua kua patoke kua disanka edi dia kukema, kuikala dikumbana dia Tshiprofete, bu muakajidika bantu ba bungi bakadi mu musumba ? *Zakaya 9 :9*

« Bafalase kupuwishibua ne kumbuka, meyi a Zakaya adi mambulula kudi meyi a bantu ba bungi. [Zakaya 9 :9] » - *Ibid, p. 572-575*

4. MESU ONSO MATANGIJA KUDI KILISTO

a. **M'bua tshipatshila kayi buakitabuja Yezu bua bualu bua mushindu ewu buenzeke, dituku dia kubuela kuandi mu Yelushalema kudi butshimunyi ? Yone 12 :16,23-28**

« Mu moyo wandi pa Buloba, Yezu kakanji kuitabuja bualu bua mushindu ewu bumuenzekele. Wakadi umona tshiakadi ne bua kulua bu tshipeta. Bu bobo mua kuenzeka, buakadi bumulombola ku Mutshi Mutshiamakane. Kadi bulongolodi buandi buakadi bua yeje kudileja nunku, mu mushindu wa patoke, bu Mupikudi. Wakadi musue kukoka ntema ku mulambu wakadi ne bua kukumbaja mudimu wandi kudi buloba bukuluke. Pakadi bantu badisangishe ku Yelushalema bua kusekelela Pasaka, yeje, Muana wa Mukoko udi mulejibue mu tshinfuanyi tshia Pasaka, kudifila mu mulambu mu tshienzedi tshia budisuile. Munkatshi mua bikondo, Ekelezia wakadi ne bua kupeta dijinga dia kuvuija lufu luandi lua kulengeja kua bubi tshiena bualu tshia kuelela menji a ndondo ne kuyila. Bionso bilamate ku bualu ebu bidi ne bua kuikala ne kukonkonona bimpe mene mene. Biakadi bikengela bua se mesu ikale katataka matangija kudiye ; malu akadianjila kumpala kua mulambu. Kunyima kua dimuakidila edi dia kubuela kuandi mu Yelushalema, mesu onso akadi ne bua kulonda luendu luandi ne lukasa tô ne nshikidilu kua malu. Malu adi masangisha ku dibuela edi dia butshimunyi akadi ne bua kulua tshiena bualu tshia miyuki yonso, ne akadi ne bua kuenzeja nyuma yonso bua kuikala anu ne bualu bua Yezu. Kunyima kua dipopedibua ku Mutshi Mutshiamakane, ba bungi bakavuluka malu â, bilondeshile kulumbuluishibua kuandi ne lufu luandi. Bantu badi nunku bafikisha bua kuyila biprofete, ne badi ne bua kupeta dituhibua dia se Yezu udi muikale Mashiya ; bungi bua badi bakudimuna mitshima ku ditabuja dipia dipia bakadi ne bua kuvulangana mu matunga onso. » - *Jésus Christ, p. 566-567*

b. **Bia kukema, Yezu wakenza tshinyi pakafikaye ne kutangila tshimenga ? M'bua tshinyi ? Luka 19 :41-44**

« Pakadi bantu bikale ne disanka dia bungi, bamutua makumbu ne lumu, Mukelenge wa Isalele wakapuekesha binsonji ; kabiakadi binsonji biakadi bidipuekela bua disanka ; kadi biakadi binsonji bia kutua kua mikemu, biakadiye kayi mua kulama nansha, Musungu umue musumba wa bantu kupeta dibungama. Kuela kua mbila kujikaku. Ba bungi kuasa muadi ne kudila, mu kuabanyangana nandi bisama biakadibo kabayi bunvua. Ke m'menji a lutatu luakadi lumuindila akamufikisha bua yeje kupatula binsonji ... Tshiakamutua ku mutshima wandi, m'pakutangilaye Yelushalema. Yelushalema eu wakapidia Muana wa Nzambi ne kupetula dinanga diandi, wakabenga bua yeje kukokeshibua kudi bienzedi biandi bia bukole, ne wakadi biandi udilongolola bua yeje kumbusha moyo wandi. Wakatangila tshiakadiye, ne kudiunvua bua se udi mupishibue bua kubenga kuandi kua Mupikudi » - *Ibid, p. 570*

5. DIFIKA DIA KU YELUSHALEMA

- a. Pakabuela Yezu mu Yelushalema, n'lukonko kayi luakamuelabo kudi ba-Mfumu, ne n'diandamuna kayi diakapetabo munkatshi mua mitoyi yabungi ?

.....

« Tshikondo tshidi bakadi benda balua nandi bamulonda mu nyima bapueka ku mukuna wa Olive, ba mfumu badi bamukangila njila. Badi bebeja m'bua bualu kayi budi disanka bunene nunku ne mitoyi. Ku lukonko luabo ludi ne : ‘Eu nganyi ?’ bayidi bûjibue tente ne nyuma wa menji mapeta kudi baprofete, kuandamuna ne diyi ditue dia kuakula kulabakana, kuamba biprofete biakadi biakula bua Kilisto » - *Jésus Christ, p. 573*

- b. Pakafika Yezu mu tshimenga, wakenza tshinyi mu ntempelo ? *Matayo 21 :12-16 ; Misambu 8 :3*

.....

« Bidimu bisatu diambedi, bamfumu ba ntempelo bakadisangana bitotshi, kabayi diyi pakanyemabo ku diyi dia Yezu ditume. Katshia ku tshikondo atshi bakadi bela menji ne kukatshila bua kutshina kuabo, ne mu mushindu wakakokela bo kabayi batue nkanana, ku diyi dia muntu umue, ne muntu mene wa bupuekele, mushadile. Kulekela kua mushindu eu kakuakadi mua kipingana kabidi musangu eu. Nunku kupapuka kuabo kuakadi kabidi kunene kutambe, mu tshikondo etshi, ne bakenza ne lukasa bua kukumbaja diyi dibatumina. Muntu nansha umue kakapima bua kuela mpata bukokeshi bua Kilisto. Bakuidi ne bangenda-mushinga bakanyema kumpala kuandi, benda bipata nyama yabo kumpala kuabo

Ba bungi, kushala kunyima pakadi musumba wa bantu wenda upatuka mu ntempelo, bua kudisangisha ku bakatshidi bafika ; lupangu lua ntempelo luakadi lûle tente ne basame ne bantu bakadi benda bafue bakapeta londapu lua kudi Yezu. » *Ibid, p. 585*

Disambombo

11/07

Makonka a kuambulula dilesona

1. M'mushindu kayi udi ngikadilu wa bafalase umueneka kabidi lelu ?
2. M'bualu kayi buakadi kudi aba bakapesha Kilisto buneme bu ne wakadi Mukelenge mulayibue ?
3. N'tshinyi tshidi mua kufikisha Yezu bua kudila bua bualu buanyi bu muakadilaye bua Yelushalema ?
4. M'mushindu kayi udi tshiprofete tshia Zakaya 9 :9 tshikumbane mu tshikondo etshi ?
5. Bua tshinyi Kilisto wakitabu ja kuela kua mbila kua mushindu ewu kudi bantu mu tshikondo atshi ?

TUDI BASUE KUTANGILA YEZU

« Bulelela, bulelela, ndi nuambila ne, Bikala lutete lua blé kaluyi lopone mu Buloba, kaluyi lufue, nelushale nkayalu ; kadi biafualu, nelukuamishe maminu makuabo a bungi » - *Yone 12 :24*

« Anu lufu lua Kilisto n'luakadi mua kuela pansi bukelenge bua Nsatana. Mu mushindu eu umuepele muntu wakadi mua kupikudibua, ne Nzambi kutumbishibua » - *Jésus Christ, p. 624*

Bia kubala : - *Les Paraboles, Shapita 6*

Dia kumudilu

13/07

1. KUDI DIBA DIPATUKILA NE KUDIDI DIBUELA

a. M'bantu kayi bakakeba Yezu ku diledibua diandi, kumbangilu wa moyo wandi, ne bakamutuadila tshinyi ? *Matayo 2 :1-2, 10-11*

.....

b. Nganyi wakakeba Yezu ku nshikidilu kua mudimu wandi, ne bantu aba bakadi baleja banganyi ? *Yone 12 :20, Bidi bituyisha tshinyi ? Matayo 8 :11*

.....

« Bantu aba [Bamue bena Ngelika] Bakaluila kudi Diba dibuelela bua kutangila Musungidi, ku ndekelu kua myo wandi, bu ku ntuadijilu bena menji bakaluila ku Esete. Mu tshikondo tshia kuledibua kua Kilisto, Bena Yuda, babuela ne kasuki mu kulumba kuabo kua malu, kabakadi ne dimanya dia kulua kuandi nansha. Kadi bena Menji kufumina mu ditunga diakadi kadiyi dimanye Nzambi, kulua pepi ne tshidilu tshia nyama, batuale mapo abo ne kukukuila Musungidi. Katataka bena Ngelika aba, badi bikale baleji mpala ba bisamba biabo bua kutangila Yezu. Ki bua tshinyi bantu ba matunga onso ne ba mu bikondo bionso badi ne bua kuikala bakokibue kudi Mutshi Mutshiamakane wa Musungidi. Lumu luakadi luendakana ne ye ye wakipata bakuidi ne bamfumu mu ntempelo, bua ye ye kuangata nkuasa wa bukelenge wa Davidi ne kukokesha Isalele. Bena Ngelika bakadi basue kumanya bulelela pa bidi bitangila mudimu wandi » - *Jésus Christ, p. 621*

2. UDI BISAMBA BINANGE

a. M'mushindu kayi wakaleja bena Ngelika dijinga diabo ? *Yone 12 :21*

b. Unvuija mushindu kayi wakamanya Yezu bua dilomba edi ne mushindu kayi wakandamuna mutshima wandi ku dilomba edi ? *Yone 12 :22-23*

« Ku diunvua dia dilomba edi dikole dia se : ‘Tudi basue kutangila Yezu, dilomba kunvuika bu lubila lua Buloba budi mu lutatu, mpala wa Musungidii kukenka, ne kuamba ne : ‘Diba diakumana kulua didi Muana wa Muntu ne bua kutumbishibua’. Dilomba dia bena Ngelika aba diakamueneka kudiye bu tshieya tshia bipetabia mulambu wandi munene » - *Jésus Christ, p. 620*

« Yezu, padibo bamutuadila dilomba diabo, wakadi muikale mu muaba wa ntempelo udi anu bena Yuda nkayabo babuela, kadi wakaya kuakadi bena Ngelika mu muaba tshinsangsanga, lupangu lua ntempelo, pa mbelu ne ye ye kuyukila nabo » - *Ibid, p. 621*

c. M'mushindu kayi udi ntema yad inanga ya Kilsto bua bantu ba bisamba bia bende mua yoyi kusuka ? *Luka 14 :23 ; Muambi 11 :1-2*

« Bonso buetu tudi ne bua kudienzeja bua kumanyisha bulelela kudi aba bonso badi ne bua kubuteleja, ne kudi ba bungi babuteleja. Mu bimenga bietu bionso binene, Nzambi udi mumanye misuka idi ya bushuwa idi ne ntema ku tshidi tshilelula ... Ambai kuamba lubila, ambululayi Lumu. Ambilayi bantu banyi bua bambulula lubila mu miaba yakadibo bamane kuyishaa, miaba idi Ekelezia mumane kuangata dipangadika bua bulelela, bukole bua Nzambi nebuya kufila bujadiki ku lubila mu mushindu udi uya kumueneka » - *Evangéliser, p. 355*

« Kabena batuambila bua kuenza bitu kabiyi bianji kuenzeka nansha, malu adi kayi kumona nansha ne a kukema nansha. Bulelela budi ne bua kuambibua mu njila munkatshi mua bantu ; nunku mudimu newenzeke ne mishindu idi ya lungenyi ne menji ... Mudimu wakenza >Musungidi panshi pa buloba ebu udi muikale tshilejelu tshietu, nanganganga bua bidi bitangila didifunyisha. Tudi ne bua kumbuka mu malu adi a manaya ne adi a nvuenvue idi ilenga anu bu muakenea Yezu mu mudimu wandi. Nansha mudi malu a ntendelelu mikale ne buenzeji buawu buakane, bua tshijila, budi bukankamika, budi butupesha moyo wa mu nyuma ne lupandu, nunku kabiena bimpe kubuejakaja ntendelelu ne malu adi akemesha, a mponono » - *Ibid, p. 357*

3. MOYO MUFIDIBUE KU LUFU

a. N'difuanyikija kayi diakenza Yezu pankatshi pa lutete lua blé ne mudimu wandi ? *Yone 12 :24*

.....

« Lutete, lukuna mu Buloba, ludi lukuama mamuma ne dimuma biadi didikunyibua. Nunku bia kunowa bidi bivulangana. Bia momumue, lufu lua Kilisto ku Mutshi Mutshiamakane ku Golgotha, luakadi nunku bua kukuama mamuma bua moyo wa tshiedelete. Kutangila kua mulambu eu nekufile disanka kudi badi, bua bualu buandi, nekuikala ne moyo mu tshiedelete.

Lutete lua blé ludi lulama moyo walu kaluena mua kukuama nansha. Ludi anu lushala lolo nkayalu. Kilisto bu ye ye wakasua, kunyema lufu, kadi wakadi kudishadila nkayandi. Kakadi kutuala kudi Nzambi, bana balume ne bakaji nansha. Bidi anu mu kupidia kua moyo wandi muakadiye ne bua kulua diminu diakadi ne bua kupatula bia bungi bia kunowa – Musumba wa bapikudibue ba Nzambi, ba bisamba bionso, miabu yonso ne bantu bonso » - *Jésus Christ, p. 622*

b. M'bualu kayi bukuabo budi Yezu muleje mu lusumuinu lua lutete ? *Yone 12 :25-26*

.....

« Bonso badi basue kukuama mamuma, bu benzejanganyi nandi ba mudimu, badi ne bua kuanji kukuluka mu buloba ne kufua. Moyo udi bua kuikala muela mu mu tshikokedi tshia majinga a bantu ; dinanga dia bumeme, malu adi a tshipatshila tshia muntu nkayandi adi ne bua kujimina. Mukenji wa kudifila udi kabidi muikale mukenji wa bulami. Tshidime udi ulama lutete luandi mu kulumuangulara. Bidi nunku kabidi mu moyo wa bukua bantu. Kufila, n'kuikale ne myo. Moyo au wikal mulamibue udi mene mufile ku mudimu wa Nzambi ne bua muntu. Nebikale ne disanka dia moyo wa tshiedelete aba badi bafila moyo wabo mu buloba ebu, bua dinanga dia Kilisto. Moyo mufila bua bumeme udi bu mudi lutete ludibo badia ne lujimina kaluyi ludiunda. Muntu udi mua kuvudija bionso bidi bua bualu buandi, neikale ne moyo ne kuela menji ne kuenza matshinkidila a malu a kuenza bua bualu buandi nkayandi ; kadi moyo wandi udi anu wenda uya, ne kakushala ne tshintu. Mukenji wa buiminyi, m'mukenji wa dibutuka. [Yone 12 :26] Bonso badi bambule Mutshi Mutshiamakane wa kudifila, ne Yezu ne bikale bena butumbi budi buandi. Disanka dia Kilisto, munkatshi mua kupuekeshibua kuandi kua milongo ne mua makenga andi, diakadi mu menji a bayidi bandi ne batumbushibue nandi. Badi bikele mamuma a kudifila kuandi. » - *Ibid, p. 623*

4. YEZU MUTUMBISHIBUE

a. M'mutendelelu kayi wakenza Yezu mu kuela kua menji bua lufu luandi pa Mutshi Mutshiamakane ? *Yone 12 :27-28b*

.....

« Kilisto kudianjila kunua lupanza lua bululu. Bu-Muntu buandi kupingana kunyima tshikondo tshia dilekedibua, tshiakadi Nzambi nkayandi mu bitupa bionso, ne bua kumulekela, tshiakadi mesu a bantu bonso ne bua kumutangila bu muakadiye ne bua kunyokibua, kukumibua kudi Nzambi ne kupuekeshibua. Kupingana kunyima mu menji se wakadi ne bua kufidibua bu muntu muenji wa malu mabi mutambe ne kukenga ne lufu lua bundu. Menji akadianze kujuka bua mvita yakadi ne bua kuluangana ne makole a midima, bujitu budi bukuatshisha bowa bua kushipa kua mikenji kudi bukua bantu, tshinji tshia Tatu tshikeba kudi bubi : bionso ebi kutekesha menji a Yezu ne kumupesha mpala wandi mutokoloke wa lufu. Menji a kukokela ku disua dia Tatu akatshimuna. ‘Kadi ke bua tshinyi, wakamba ne, ndi mufika tō ne diba edi. Tatu, tumbisha dina diebe !’ Anu, lufu lua Kilisto ke luakadi mua kupula pansi bukelenge bua Nsatana. Mu mushindu eu umuepele muntu wakadi ne bua kupikudibua ne Nzambi kutumbishibua. Yezu kunvua nunku dipungi dia lufu, kuitabuja kudifila » - *Jésus Christ, p. 624*

b. N'diandamuna kayi diakunvuika difuma mu Diulu ? *Yone 12 :28b*
Musumba wa bantu wakadi muimane pa bule wakamba tshinyi ? *Yone 12 :29*

.....

« Tshikondo tshidi diyi diunvuika, munya wakapatuka mu ditutu ne wowu kubuikila Kilisto, bienza bu ne maboko a bucole budi kabuyi nshikidilu kujinga kumunyunguluka ne tshibumba tshia kapia. Bakadi bimane kubandila bualu ebu ne dipapuka dia bowa. Muntu nansha umue kakateta bua kuakula. Bonso kushala tumama, mieyelu kushala mimane kûlu, mesu akadi matangile kudi Yezu. Tshikondo tshidi Tatu ufila bumanyishi, ditutu kujuka ne kutangalaka mu Diulu. Bua tshikondo tuyuki mumuenike wa Tatu ne Muana wakajika. ‘Musumba wa bantu, bakadi bimane muaba awu ne bakunvua, kuamba ne tshiakadi mukungulu. Bakuabo kuamba ne : Muanjelo wa kuakula nandi’ Bua bena Ngelika, bakadi balue bakeba Yezu, bakadi bobo bamone ditutu, kunvua diyi ne kumanya diunvuija diadi, ne kumanya Kilisto wakadibulula kudibo bu Mutumbibue wa Nzambi dia kunvuika mu tshikondo tshia kubatijibua kua Yezu, kumbangilu kua mudimu wandi ; pashishe kabidi, tshikondo tshia kushintuluka kua ku mukuna. Kunvuika katataka bua musangu muisatu » - *Ibid, p. 625*

5. KUPAPISHA KUA MITSHIMA KUA BENA YUDA

a. **Nansha muakenza Yezu bishima bia bungi, ne diyi dia kunvuika kabidi mu Diulu, m'mushindu kayi wakenza tshibungi tshia bena Yuda bua bualu buandi ? Yone 12 :37-41**

« Yezu wakatshidi ufuma kukuamba kua malu malelela pa bidi bitangila ngikadilu wa bena Yuda. Yeye kubenzela dibikila dia ndekelu ne yeye kuamba bua dipila diabo. Katataka Nzambi udi uteka tshintampi tshiandi kabidi pa mudimu wa Muana wandi Yeye udi mumanye ewu udi Isalele mupidie. ‘Ke m’bua bualu buanyi budi diyi edi diunvuika, kadi m’bua bualu buenu’ ke muakambaye.

Biakadi tshimanyinu tshikole tshia Bu Mashiya buandi, tshimanyinu tshifila kudi Tatatu bua baya kumanya ne Yezu wakadi muamba bulelela ne wakadi Muana wa Nzambi. »

- *Jésus Christ, p. 625*

« Mu tshikondo tshikuabo, bakebeja Musungidi ne : ‘Udi wenza tshimanyinu kayi bua tuetu tumona ... bua tuitabuja diyi diebe ?’ ‘Yone 6 :3a’.

Bimanyinu bia bungi biakafiduba : kadi bena Yuda bakabuikila mesu ab oku bishima ebi ne kukolesha mitshima yabo. Nansha kunyima mene kua Tatatu mumane kuakula, ne kabakadi mua kulomba kabidi bimanyinu bikuabo nansha, bakadi anu ne tshitshiu bua kuitabuja » - *Ibid, p. 626*

b. **M'mushindu kayi utudi badimuisha bua bienzedi bia bamue bamfumu, bakadi mene batuishibue bua bushuwa bua mudimu wa Kilisto ? Yone 12 :42-43**

« Bakadi basue butumbi bua bantu pa mutu pa dianyishibua dia kudi Nzambi. Bua kuepuka bantu, bakapidia Kilisto ne kubenga dipa dia moyo wa tshiedelele. Ba bungi m’badi munkatshi mua bikondo, kuenza mushindu wa momumue » - *Ibid*

Disambombo

Makonka a kuambulula dilesona

1. M'banganyi badi baleja mpala kudi bakakeba Yezu ku diledibua diandi, ne katataka kudi bena Ngelika ?
2. M'mushindu kayi udi lusumuinu lua lutete lua blé luikale bua moyo wanyi ?
3. M'mushindu kayi udi kujingulula diyi dia Nzambi, apu m'padi ba bungi bela menji ne m'mukungulu ?
4. N'kutshina kayi ne kujinga kua bualu kayi bia balombodi ba bena Yuda, bindi ne bua kuepuka ?
5. Unvuija mishindu ibidi idi bua lutete lua blé ludi luela mu Buloba.

YEZU, MUENA MUDIMU WA BENA MUDIMU

« Nakunupa tshifuanyikiji etshi bua nuenu kuenza bu munakunuenzela » - *Yone 13 :15*

« Moyo mujima wa Kilisto, wakadi wa mudimu wa kudifila. ‘Nunku kabidi Muana wa Muntu, kakuluila bua bantu bamukuatshile mudimu, wakuluila bua kubakuatshila mudimu’ ‘*Matayo 20 :28*’. Edi n’dilesona diakadi difumina ku tshienzedi tshiandi tshionso.’ » - *Jésus Christ, p. 645*

Bia kubala : - *Jésus Christ, Shapita 71*

Dia kumudilu

20/07

1. DIMANYA DIA MUAKU MPANGANU

a. **Menji kayi a kabutu a kudi Lucifer akabuela mu tshiena Yuda ‘ne mu Bayidi ba Kilisto mene’, ne adi mua kufika kabidi kutudi lelu ? *Luka 22 :24-25***

« Lucifer wakadi ukuma mutshima ku bukole bua Nzambi, kadi kayi ukuma mutshima ku ngikadilu wandi – wakadi ukeba muaba wa kumudilu buandi ye ye nkayandi. Eu udi muenzejibue kudi nyuma wandi nénze mushindu wa momumue. Mu bualu ebu kulela Lukinu, ditapuluka, mvita. Bukokeshi budi kudi udi mutambe bukole. Bukelenge bua Nsatana budi bua ku makanda. Muntu yonso udi utangila muena mutumba wandi bu tshinkandi ku kuya kuandi kumpala, anyi bu tshidiatshilu bua ye ye kubandishibua kâlû kutambe » - *Jésus Christ, p. 431*

« Mu makelenge a pa Buloba ebu kutua nkanana kudi kunvuija ne m’bualu bua buneme ne lumu. Bimueneka bua se bantu badiku bua badi balombola bikale anu bobo ne diese. Buenzeji, bubanji, kutuma kua diyi mishindu ya bungi idi kudi banfumu badi balombola. Kudi bantu badi pa mutu pa bakuabo, kudi kuela kua menji, kuangata kua mapangadika, kusanka, kukokesha, kudi bantu bashadile tshibo n’kutumikila ne kukuata mudimu. N’tendelelu nkayandi bu mudi malu makuabo onso wakadi bualu bua bukokeshi. Kudi bantu kuakadi anu koko kuindila bua bitabuje ne benze anu budi meyi mabambila bua bobo kulonda kudi badi pa mutu bakokeshi. Manema a muntu adi bua ye ye kuela menji ne kuenza bu mudiye mua kuenza mu ye ye, kâkadi mamanyibue nansha kakese » - *Ibid, p. 543*

« Ekelezia udi mua kupeta tshiyumbakenu ne ditalala kadiyimu anu bua budisu bua mu nyuma, an uku dijinga dia kusua anu kulombola, menji a kulumba kua malu anu bua matumbi ne maneme ne mianzu » - *Témoignages pour l’Eglise, vol. 2, p. 94*

2. KUSHINTULUKA KUA NGIKADILU KUMUENEKE KU MAKANDA

a. **Bitapuluka ne kukeba kua mianzu ya pa mûlu, m'mukenji kayi wakajadika Yezu ne n'tshilejelu kayi tshiakafilaye bua bualu ebu ? Luka 22 :26-27 ; Yone 13 :13-16**

« Kilisto wakasua kujadika bukelenge buandi pa mikenji mitapuluke wakabikila bantu, ke m'bua yeye kubakokesha bu mudi bamfumu ba pa buloba, kadi m'bua yeye kubenzeja mudimu, mudimu mukole mutambe wakuambula mateketa a udi mutambe kuikala mutekete. Bukole, mianzu, dimanya kuenza dia malu, kulonga kua mukanda, biakadi bipesha bakadi nabi buenzeji butambe bua kukuatshila bantu nabu mudimu ...

Bukelenge bua mu Diulu kabuena ne kubambanyika ku malu anyi buikale bua tshinyangu nansha. Banjelo mu Diulu kabena balue pa Buloba bua kukokesha ne kulombola nansha, ne kukeba matumbi, kadi bu batumibue bafidi ba Lumu lua luse lutambe badi balue bua kuenzeshangana mudimu ne bantu ne kubakuatshisha » - *Jésus Christ, p. 544*

b. Unvuija mushindu wakabala Kilisto bantu batekete, ngikadilu udi wa kupingaja pa wetu udi wa buntu. *Filipoyi 2 :3-4*

« Umue ngikadilu udi wa tshifukilu kadi kayi mutambe kuikala muimpe udi wakutangila ne kujoja kua bungi ne kuvuluka kudi kua ntema ya bungi ya kukuata kua bilema ne mapanga a bantu bakuabo. Muanetu B kena musue kudisangisha ne bana babo nansha ; didieyemena diandi kumufikisha bua yeye kupanga kunvua mushinga wa pa buawu udi wa bobumue. Udi wela menji ne nyuma yabo yakatuibua mu tshinu tshishadile ku tshiandi ne kubala ne mushinga menji abo adibo bafile ne mibelu ne nansha kubifidila ntema bidi tshimanyinu tshia kudipuekesha kunene ... Udi udibala ne mushinga wa bungi ne udi muena menji ne mumanye malu a bungi ne mupitshilamu, bua yeye kuikala dijinga ne budimu ne bantu ba bungi. Udi ne menji a pa mûlu bua mudiye yeye muikale ne dimanya dia bungi, mudiye udiunvua ne muntu kena mua kunkumbana, ne udi pepi bua kutua tshiadi ku bualu bonso budi mua kumueneka bua lukasa lukasa » - *Testimonies for the Church, vol. 3, p. 444-445*

« Buenzeji bua buiminyi bua pa Buloba, budi bamue batuala bu mudi dititu, budi butalaja kapepa mene badi bantu bakuabo bapuyakanana naku, biya kukeba dilama dia musuka ne misangyu ya bungi lufu. » - *Ibid, p. 528*

« Bu bikalabi munkatshimua bana betu dinanga edi didi difikisha ku dibalangana ne mushinga, kakuena muntu udi mua kukeba bua kukandamana mu njila yandi ne mu majinga andi nansha. » - *Ministère Evangélique, p. 436*

3. DISUA DIA MUTSHIMA DIDI ANU DILAMATAKU

a. M'bualu kayi buakadi anu kabidi nabo bapostolo munda diambedi ne Pasaka kuenzeka ? *Matayo 20 :20-24 ; Luka 22 :24*

« Munkatshi muabo kujuka mpata ne milandu : nganyi wa munkatshi muetu udi ne tshia kubadibua mutambe bunene ? Kilisto wakapeta dibungama bua dikokangana edi diakajuka mu mesu andi. Bayidi kushala balamate ku menji akadibo nawu balame munda muabo : bakadi belangana menji ne Kilisto wakadi kujadika bukole buandi mu kuangata kua nkuasa wa butumbi wa Davidi. Ne yonso wakudibo wakadi ujinga kupeta muaba wa kumpala mu bukelenge. Bakadi benda badifuanyikija umue ne mukuabo, ne kayi nansha pa buipi bua kubala bana babo ne mushinga mutambe kubatamba, bakadi badibala batambe buimpe. Mu kukeba kua buneme bua kusomba umue ku dia balume, ne mukuabo ku dia bakaji dia nkuasa wa butumbi wa Kilisto, Yakobo ne Yone kukeba tshinji ne kunyingalala kudi bayidi bakuabo. Menji a lukinu akasua kubuela mu mitshima ya bakuabo bayidi dikumi, pakayabo kuela menji ne bana betu babidi bakumi bua kulomba miaba ya kumudilu. Bakadi ne menji a se tuetu kabena baya kutumanya ne tudiku, ne kabakabala ne mushinga mutambe lulamatlu luabo ne kumanya kuabo kua kuenza malu nansha. Yudasa n'nguakamueneka ne kuakula eku kukole bua bualu bua Yakobo ne Yone. Mitshima miûle tente ne dijita ne kunyingalala, bayidi kubuela muaba wakadibo ne bua kudia dilolo adi. Yudasa kuya kusomba ne lukasa ku dia bakaji dia Kilisto, Yone wakadi musomba ku dia balume. Yudasa wakadi muangata muaba wa kumudilu, ulonda Kilisto munyima musangu umue » - *Jésus Christ, p. 647*

b. N'tshilejelu kayi tshibapesha tshiakapua bayidi moyo, kuyabi kukeba nunku dikokangana kabidi munkatshi muabo ? *Matayo 18 :1-4*

« Bualu bukuabo kukeba dikokangana. Tshikondo tshia difesto, muena mudimu n'nguakadi ne bua kowesha benyi mayi ku makasa, malu onso akadi mamana kulongolola bua mudimu eu. Mulondo wa mayi, dilonga, dituaya, biakadiku bimana kulongolola bua kowesha makasa ; kakuakadi muena mudimu nansha umue, apu biakadi bualu kudi bayidi bua bobo kusungula wakadi ne bua kuenza mudimu eu. Kadi kakuakadi nansha umue wabo wakadi ne bupuekele bua kuenza mudimu eu. Bonso bakadileja kabayi mua kutangila unyunga, kupuwa eku kuakaleja ne bakabanga kudipuekesha » - *Ibid, p. 647*

« Tuelayi menji bua mushindu udi meyi etu unvuika mu matshiu a Nzambi, mushindu udi menji etu a buiminyi amueneka ku mesu andi, patudi tutangila ne tupisha bantu bakuabo, badi mua kuikala ne mutshima muimpe mutambe ne bipatshila bimpe kututamba » - *The Signs of the Times, 19 février 1885*

4. TSHILEJELU MU TSHIENZEDI

a. **Kunyima kua mushale muindile ne lutulu bua kumona ne bayidi badi benza mudimu eu anyi, n'tshinyi tshiakenza Yezu pashishe ? Yone 13 :3-5**

.....
 « [Yone 13 :5] Mesu abo kubuludibua. Mitshima yabo kûjibua tente ne bundu ne dipuekeshibua. Kunvuabo bua kubafunkuna bua tshirema kuakadi kakuyi kua meyi makula, ne kudimonabo mu dituku dikuabo dipia dipia.

« Ke mu mushindu eu wakaleja Kilisto dinanga diandi patoke kudi bayidi bandi. Buiminyi buabo kumubungamija bikole, kadi kakasua kubuela mu minyuki ya kukokangana pa bualu ebu nabo ne kajinga kubapesha tshirejelu tshiakadibo kabayi mua kupua moyo kashidi » - *Jésus Christ, p. 648*

b. **M'mushindu kayi wakenza biandi Petelo pakakumbana tshikondo tshia bobo kumowesha mayi ? Yone 13 :6-8a**

.....
 « Petelo kakadi mua kuitaba bua kumona Mukelenge, wakadiye ubala bu Muana wa Nzambi, wenza mudimu wa bushadile nunku'eu. Musuka wandi kunyingalala bua kudipuekesha kua mushindu eu. Kakunvua ne biakadi bua bualu ebu m'buakaluila Kilisto pa Buloba » - *Ibid, p. 649*

c. **Tô ne penyi Yudasa kukuluka mu mateyi a Nsatana ne m'mushindu kayi wakaleja Kilisto ne wakadi mumanye bualu ebu ? Yone 13 :2, 10-11**

.....
 « Diambedi ne Pasaka, Yudasa wakadi mupetangane misangu ibidi ne bakuidi ne bafundi, ne bamane kupunga tshipungidi tshia se wakadi ne bua kubapesha Yezu mu bianza biabo. Nansha nanku, kabiakadi bimupumbisha bua ye ye kudisangisha pashishe ne bayidi bu ne kakadi muenza bualu, ne bu wakadi biandi ne menji a kulongolola difesto dia Pasaka. Bayidi kabakadi bamanye kashidi tshiakadi bulongolodi bua Yudasa nansha. Anu Yezu nkayandi n'nguakadi mumanye tshiakadi bualu buandi busokoka, kadi kakadi musue kubujandula patoke nansha. Yezu wakadi musue mene mene kusungila musuka wandi. Wakadi ne menji a mushindu umue a buena akadiye nawu kudiye, akapuekeshaye binsonji bua tshimenga tshipishibue ... M'mushindu kayi ûndi mua kukulekela nkayebe mu bualu ? M'muakambaye mu mutshima wandi. Yudasa kunvua bukole budi buenzjea bua dinanga edi. Tshikondo tshidi bianza bia Musungidi biwokesha makasa andi matuke ne biakupula ne dituaya, kuzakala kuenzeka mu mutshima wa Yudasa, ye ye kupeta dijinga dia kutonda bubi buandi, mu tshikondo atshi mene. Kadi kakajinga kudipuekesha nansha. » - *Ibid, p. 648*

5. DIUNVUIJA DIA KOWESHA KUA MAKASA

a. Ku tshienzedi etshi, Yezu udi musue kuenza tshinyi mene mene ? *Yone 13 :8b*

« Tshienzdi tshia Mukelenge wetu kuvuija tshibilu etshi tshia bupuekele bukenji bua tshijila budi bayidi ne bua kunemeka bua kuvuluka malesona andi a kudipuekesha ne kukuata mudimu. Mukenji eu wakajadikibua kudi Kilisto bu mushindu wa kutulongolola bua kupita ku mesa a bidia bia kupita kua Yehowa. Mutshima kawena mua kubuela mu bobumue ne Kilisto patshidiwu muikale ne menji a budisu, kutapuluka ne menji a budisu, kutapuluka ne mafuilakana. Katuena balongolodibue bua kudia mesa a Mukelenge, kudia mubidi wandi ne kunua mashi andi, ke bua tshinyi Yezu udi utulomba bua tuetu kuenza bualu ebu kumpala kua kupita ku mesa a kuvuluka kudipuekesha kuandi » - *Jésus Christ, p. 653*

b. M'meyi kayi adi ne mushinga akamba Yezu kunyima kua kowesha kua mayi ku makasa, ne bidi ne bua kutuvuluija tshinyi patudi tuenza bualu ebu bua koweshangana mayi ku makasa ? *Yone 13 :12-17*

« Tudi bantu badi bapanga ne tudi tudishima misangu mivule. Tupinganayi kudi Mukelenge ne kutonda kua mibi ne kunyingalala. Patudi tudisangisha bua kudia bidia bia Mukelenge ne koweshangana mayi ku makasa mu nzubu wa Mukelenge, tulongololayi tshirema tshionso, mu mushindu onso udi bualu ebu mua kuenjibua kutudi. Panudi nudipuekesha kumpala kua muan'enu, kumowesha mayi ku makasa, udiebeja biebe ne : 'Mu mutshima wanyi mudi bualu budi bùntapulula ne muan'etu ewu anyi ? Ndi muenza ne muamba bualu budi butusemeja nandi kule anyi ? Bu bikala bualu budi nanku, m'bimpe kubujikija mu kutonda bubi buebe ne mutshima webe mujima. Nunku, mutshima newikale mulamakaja ku mukuabo, ne dibenesha dia Nzambi nedimueneshibue patoke » - *Reflecting Christ, p. 283*

Disambombo

25/07

Makonka a kuambulula dilesona

1. Unvuija dishilangana didi pankatshi pa ngikadilu wa mu Diulu ne wa pa Buloba
2. Bingikala ndi mbenga kowesha muan'etu mayi ku makasa, ndi mbenga tshinyi mu bulelela ?
3. M'mu tshinyi mudi bualu bupitshisha bua Yudasa bua munda, buikale budimuishi kündi ?
4. Unvuija mushindu kayi wakashintulula Kilisto ngikadilu wa bayidi.
5. N'tshipatshila kayi ne diunvuija dia tshibilu tshia kowesha mayi ku makasa ?

Mulambu wa pa buawu bua Tshibambalu tshia Ndongeshelu ku Conférence Générale

Bu mudi kujidika, kuyisha, m'mudimu udi wenzeka mu moyo mujima. Katshia ku bidimu bietu bia kumpala tô ne ku tshiendelele, kulongesha, nkoleshelu udi anu tshitupa tshia mu moyo wa buku bantu. Nsabatu eu, tudi tunulomba bua nuenu kutukuatshisha bua tuetu kudiundisha ditamba edi didi diakumudilu dia Ekelezia.

Tudi ne tshia kuyila bua kuikala batangidiki katshia tutshidi ne bidimu bikese.

« Muyidi yonso mulelela udi ulua Muambi wa Lumu Luimpe, anu mu kubuela kuandi mu Bukelenge bua Nzambi. » - *Jésus Christ, p. 177.* « Neubiambile bana bebe, ne wambe pawikala mu nzubu muebe, pawaya mu luendu pawalala ne pawabika » *'Dutelenome 6 :7'*. Ne tshikondo tshiamueneka butshimunyi, tshikale bubi ne benzi ba bubi bajimine, mudimu wa kulongesha ne utungunuke. Lelu mene mene, Ekelezia wetu udi ne bua kuikala pepi bua kufila bintu bidi bikengedibua bua kulongesha kua ntaku kudi kukumbane bua tshisumbu tshionso tshia bidimu bia bantu.

Kadi kabiena bimpe, bua tshibungi tshia bibambalu bia kuyishangana bidi kule ne diyisha dia mikenji ya ntaku bua kulua nsangilu wa kusonga ne kupeya bilondeshile mudi malu a pa buloba. Batuishibue ne bajadike bua buenzeji budi nabu tulasa pa bana babo, ba bungi ba kulomba bintu bidi mua kubambuluisha bua bobo kulongesha ne kukolesha bana bua buneme ne butumbi bua Nzambi. Ki bua tshinyi Tshibambalu tshia Ndengeshelu ku Conférence Générale tshidi tshienda tshifuimba bulongolodi bua kuyila mu kabujima bilondeshile tshipatshila etshi. Mu diunvuangana ne Bayishi betu batudi nabo ne bibambalu bishilangane, mudimu wa kulongolola kabujima ka mayisha udi wenda wenzeka.

Nunku, projet eu udi munene mutambe biuma bidiku. Tudi dijinga ne kufila kuenu kua moyo wa kupa bua tuetu kolongolola bidi mua kuyisha nabi, kubikudimuna mu miakulu, kufikisha mu mushindu udi kukuata nabi mudimu nansha udi bantu badi bikale mu bupele bua bungi. Dikuatshisha dienou didi difikisha bua tuetu kulongolola mikanda idi ya mushinga mutambe bua bayidi badi baya kuyilonga bikale bapia mene mene. « Bua kuenza mudimu udi ne dikuatshisha mu moyo eu ne mu tshiendelele » - *Conseils aux Educateurs, aux Parents, et aux Etudiants, p. 401*

Tudi bajadike bushuwa bunene bua projet eu, kadi budi bitambe kukumbaja bualu ebu. Ku dikuatshisha dienou, netupatule mikanda ya makumi, ya miakulu, ya mamanya a mu nsombelu, idi iya kuambuluisha ne bana bakese mene mene ba munkatshi muetu bua bobo kuamba Lumu Luimpe mu Buloba bujima mu mushindu udi mukumbane kutambe.

Tudi tunuela tuasakidila diambedi ne Nzambi asankishe mapa ne badi bafila bonso.

Tshibambalu tshia Ndongeshelu ku Conférence Générale.

NJILA, BULELELA NE MOYO

« Meme ndi bianyi njila, bulelela ne moyo. Kakuena muntu udi ulua kudi Tatu, kayi muanze kulua kundi diambedi » - *Yone 14 :6*

« Buloba ebu, anu bua kushipa kua Mikenji, buakakupudibua mu muaba munene wa kushikama wa mu Diulu. Muyuki wakakoseka pankatshi pa muntu ne Mufuki wandi ; kadi njila wakunzuludibua bua ye ye amone mua kupingana mu nzubu mua Tatu. » - *My Life Today, p. 260*

Bia kubala : - *Testimonies for the Church, vol. 8, p. 265-269*

Diakumudilu

27/07

1. YEZU UDI WAMBA BUA KUPINGANA KUANDI KUDI TATU

a. **Ne meyi kayi akamba Yezu bua nshikidilu wa mudimu wandi pa Buloba ? Yone 13 :33. N'lumu kayi lukuabo luakafilaye ? Yone 13 :34-35**

.....
 « Kilisto wakafila mukenji eu kudi bayidi bandi, ku nshikidilu kua moyo wandi pa Buloba ne : ‘Nusuangane bu munakanusua’ *Yone 13 :34*. Tudi tutumikila mukenji eu anyi, peshi tudi ne imue ngikadilu mibi ya moyo mukole ne ya buena Kilisto bukese anyi ? Bituikala tuakafikisha muntu kampanda munda, mudimu wetu udi wa tuetu kumutondela tshilema tshietu ne kukeba dilengejibua ne diunvuangana kudilongolola eku kudi kua mushinga kutudi bua tuetu kudileja ne ditabuja kumpala kua Nzambi bua kulomba dibenesha diandi » - *Les Paraboles, p. 118*

b. **M'muyuki kayi wakenzeka pankatshi pa Petelo ne Yezu bua kuya kua Mukelenge ? Yone 13 :36-38**

.....
 « Babangi m'badji lelu eu, bikale anu bu muakadi Petelo, muikale ne dituishibua mu ye ye, mu kuamba ne tshiakuvila Mukelenge wanyi. Ne anu bua kuditekemena kuabo, badi balua tshiakudia tshipapele bua budimu ne mbabi bia Nsatana. Badi bajadike bua butekete buabo badi beyemena bukole bua pa m'lulu budi butambe buabo. Bu bikalabo bakutangila kudi Nzambi, Nsatana kena ne bukokeshi nansha bumue pa bobo. Kadi badi badieyemena nkayabo badi batshimunyibua bipepele nunku. » - *Our High Calling, p. 307*

2. LUMU LUA BUSAMBI

a. **Anu pakatshidiye mu nzubu wa kôlu, m'meyi kayi a kukankamika akambila Yezu bayidi bandi ne m'mulayi kayi wakabapeshaye ? Yone 14 :1-2**

.....

« [Yone 14 :1-4], M'bua dinanga kunudi m'bunakaluila pa Buloba, bua kudileja kunudi patoke ne kunufikisha ku ditabuja. M'bua bualu buenu bûndi ngenza mudimu. Nansha tshiyiku munkatshi muenu, ne ntungunuke ne kuenza mudimu bua bualu buenu ne tthisumi. Ndi nya kudi Tatu bua kuperangana nandi bua bualu buenu. Kuya kua Kilisto kuakadi ne tshipatshila tshikuabo, katshiyi tshiabuena tshiakadi bayidi batshina bikole. Kabiakadi kupatuluka kua kashidi nansha. Yezu wakadi ne bua kuya ku balongoluela muaba, bua ye ye kuperangana bua kulua kubangata ne kuya nabo. Ne bumuakadiye ubalongoluela miaba ya kuikala, bobo bakadi ne bua kudilongolola ku ngikadilu, bua ifuanangane ne luidi lua kudi Nzambi. » - *Jésus Christ, p. 667*

b. **M'bualu kayi bunene bua mushinga buakabueja Kilisto mu lumu luandi ? Yone 14 :3**

.....

« Mulay iwa kulua kua Kilisto kua tshiakabidi, kawena ne bua kukupuka mu menji a bayidi kashidi. Yezu eu wakatangilabo ubanka mu Diulu neapingana kabidi bua kuangata aba bonso bakadifila ku mudimu wandi apa pansi pa Buloba. Diyi edi mene diakabambila ne : ‘Monayi, ndi nenu matuku onso, tô ne ku nshikidilu wa Buloba’ ne dibakidile mu bukelenge bua mu Diulu » - *Conquérants Pacifiques, p. 31*

c. **N'lukonko kayi luakela Tomasa, Yezu bua njila, ne wakapeta diandamuna kayi ? Yone 14 :5-6**

.....

« Kakuena njila yabungi nansha idi ifikisha mu Diulu. Kakuena muntu nansha umue udi ne buneme bua ye ye kudisunguila wandi njila. Kilisto udi wamba ne : ‘Meme ndi bianyi njila, bulelela ne moyo. Kakuena muntu udi ulua kudi Tatu, kayi muanze kulua kundi.’ Katshia ku tshikondo tshiakambibua Lumu Luimpe lua kumudilu, tshikondo, tshiakambibua mu Edene ne, kankanunuina ka mukaji neabozie muntu wa nyoka, - Kilisto wakalejibua bu njila, bulelela ne moyo. Wakadi njila muakadi Adama muikale ne moyo momu, ne Abele kupesha Nzambi, mashi a Muana wa Mukoko mushipa, adi aleja mashi a Mupikudi. Kilisto wakadi njila muakasungidibua bankambua ne baprofete. Kudi kushale njila umu’epele udi utufikisha kudi Nzambi. » - *Jésus Christ, p. 667*

3. NZAMBI MU MUBIDI WA BUNTU

- a. M'mushindu kayi udi Yezu udiamond ne udi Wa momumue ne Tatú ne m'mushindu kayi udi bualu ebu bututangile ? Yone 14 :7

« Kilsto wakalua bua kubulula patoke Nzambi bumudiye Nzambi wad inanga, mûle tente ne luse lunene, ne dinanga ne bulunda. Midima mikole yakadi Nsatana munyungulula nayi nkuasa wa butumbi wa Nzambi, kutangalakajibua kudi mupikudi wa Buloba, ne Tatu kumueneshibua kabidi patoke kudi bantu bu munya wa moyo » -
Témoignages pour l'Eglise, vol. 2, p. 392

- b. Filipo wakalomba tshinyi kudi Yezu ne diunvuija dia diandamuna dia Mukelenge diakadi tshinvi ? Yone 14 :8-11

« Tshikondo tshiakalua Filipo kudi Yezu ne wakamuambilia ne : ‘Mukelenge uteleje Tatú, ebu m’bualu butudi basue ...’ Kilisto wakamba ne ye ye ngudi mutumibue pa Buloba bu muleji mpala wa Tatú. Ku buneme bua ngikadilu wandi, ku luse luandi lunene, ne dinanga diandi, ne buimpe, ye ye udi musanguke mu mubidi wa buntu bua bupuangane bua Nzambi, tshinfuanyi tshia Nzambi udi kayi umueneka » - *Ibid*

« Kilisto wakimanyina bikole pa bualu bua se bakadi mua kutangila Tatu an uku ditabuja nkayadi. Kakuena muntu mua kutangila Nzambi nunku ku tshia buashi nunku » - *The SDA Bible Commentary*, vol. 5, p. 1141-1142

« Mu kulua kuandi muntu, Kilisto, kakalekela kuikala Nzambi nansha. Nansha muakapuekeshibuaye tô ne kulate mubidi wa Bu-Muntu wakalama anu Bu-Nzambi buandi. » Kilisto nkayandi n'nguakadi ne bua kuleja mpala wa Tatu kudi bantu, ne bayidi bakadi bajadiki ba muanda eu munkatshi mua bidimu bipite bia bisatu ... Ditabuja diabo diakadi kuikala dieyemena, kakuyi bowa, pa tshimanyinu tshiakadi mu bienzedi bia Kilisto, bienzedi ebi kakuena muntu mu yeYe nkayandi wakadi mua kubienza ne kena mua kubienza kashidi. Bienzedi bia Kilisto biakadi bijadika mu bulelela Bu-Nzambi buandi. Tatu wakadileja patoke mu Yeye. Bu bayidi bakitabuja malanda à makole adi pankatshi pa Tatu ne Muana, kabakadi mua kulekela ditabuja diabo nansha kakese, pakadibo mua kumona Kilisto ukenga ne ufua bua kusungila Buloba bujimine. Mukelenge wakadi musue kubumbusha ku ditabuja dishadile ne kubafikisha ku bualu bupitshisha, pakadibo ne bua kunvua tshiakadiye mene mene : Nzambi mu mubidi wa bantu » - *Jésus Christ, p. 668*

4. BIENZEDI BINENE BITAMBE : MASANKA MANENE MATAMBE

a. **M'malu kayi manene adi akumbana akapesha Nzambi bayidi bandi ? Yone 14 :12**

« Musungidi wakadi musue bikole bua se bayidi bandi bunvue bua tshipatshila kayi Bu-Nzambi buandi buakadisangisha ne Bu-Muntu. Wakalua pa Buloba bua kuleja butumbi bua Nzambi, bua muntu kubandishibua ku bukole buandi budi bufukulula. Nzambi kudileja patoke mu yeye bua yeye kulejibua patoke mu bobo. Yezu kakaleja ngikadilu nansha umue ne kuenza bukole nansha bumue buakadi muntu kayi mua kukumbana bua kuenza ku ditabuja mu yeye. Bayidi bandi bonso badi ne mua kufika ku BuMuntu buandi bpuangane bu bikalabo basue kukokela kudi Nzambi anu bu muakenzaye. ‘Ne nênze binene kutambe, bualu bua ndi nya kudi Tatu’. Kilsto kakadi musue kuamba, muaba au, bua bienzedi bia bayidi biakadi ne bua kuikala ne mushinga wa bungi kutamba biandi bienzedi, kadi biakadi anu ne bua kutampakana. Kakakula bua bishima nkayabi nansha, kadi bua bionso biakadi ne bua kuenjibua kudi Nyuma Muimpe. Mulayi eu wakakumbana, bua bayidi, kunyima kua kubanda kua Mukelenge mu Diulu. Dipopedibua ku Mutshi Mutshiamakane, dibika dia ku lufu ne dibanda dia Kilsto mu Diulu, biakalua kudibo malu malelela adi ne moyo. Bakamona ne mesu abo bu muakakumbana biprofete. Bakakebulula mu Mifundu ne kuitabuja biakadimu ne ditabuja ne dituishibua biakadibo kabayi nabi diambedi. Bakamanya katataka ne Mukelenge wabo wa mu Diulu wakadi mene mene bionso biakambaye ne Ndi. Tshikondo tshiakadibo bamba bua malu abo mapitshisha, bamba bua dinanga, dia Nzambi, mitshima yakadi milengibue bikole ne mikokeshibue ne misumba ya bantu kuitabuja Yezu » - *Jésus Christ, p. 669*

b. **N'dituishibua kayi diakafila Yezu bua kutuala ditekemena mu bikondo bionso ? Yone 14 :13-14**

« Bayidi kabakadi banze kumanya kuakadi mabanji ne bukole bidi kabiyi ndekelu bia Musungidi. Kubambilu ne : ‘Tô ne katataka kanuakanza kulomba tshintu mu dina dianyi.’ ‘Yone 16 :24’. Kubunvuija ne bualu busokoka bua dikasa diabo dimpe buakadi mu bualu ebu ne : kulomba bukole ne ngasa, mu dina diandi. Wakadi ne bua kuimana pepi ne Tatu bua kulomba bua bualu buabo. Mutendelelu wa muntu muena bupuekele udi ulua wandi, mudi n’dijinga bua musuka eu. Mutendelelu onso wa bushuwa badi baûnvua mu Diulu. Nansha wowu kawuyi muenza ne meyi a bungi a kulabakana, kadi mutshima wikale ku mutendelelu, neubandi tô ne mu tshitendelelu mudi Yezu muikale ukuata mudimu, ne kutuishibua kupuangane nealeje mutendelelu kudi Tatu, mutendelelu muimpe mutambe ne udi ne dipembu dimpe dia kamonya didi dia bpuangane buandi » - *Ibid, p. 670*

5. TSHIKONDO TSHIA PA BUATSHI

- a. **Unvuija tshikondo tshia pa buatshi tshiakapitshisha bayidi ne Yezu apu m'pakadiye unvuija bua malanda andi ne Tatu ‘Yone 14 :8-10’, ne m’mushindu kayi utudi tuetu kabidi, mua kusanka ne bobumue bua mushindu eu ne Diulu. Musambu wa Solomo 2 :3-4**

.....

« Apu pakadi Kilisto wamba meyi â [adi mu *Yone Shapita 14 :8-10*], butumbi bua Nzambi kukenka pa mpala pandi, ne bantu bonso bakadi muaba au kupeta kutshina kua tshijila mu kuteleja kua meyi andi ne ntema ya bungi. Kunvuabo mitshima yabo mikokibue bikole kudiye, ne bu muakadibo bakokibue kudi Kilisto mu dinanga ditambe bunene, bakakokibua kudi bamue ne bakuabo. Kunvuabo ne Diulu diakadi pepi mene mene nabo, ne meyi akadibo bateleja akadi mikale lubila lua kudi Tatu wa mu Diulu » - *The SDA Bible Commentary, vol. 5, p. 1142*

« Babungi badi badiamba ne m’bena Kilisto badi ne kupampakana ne kabayi ne bukole ; bakuabo mudimu mubapite bungi, kabayi bapeta nansha tshikondo tshia bobo kuikisha mu ditalala pa milayi ya Nzambi, ne badi benza malu bu ne bu ditalala ne lutulu kabienaku bua bualu buabo. N’kudi bantu babuena aba badi Kilisto ubikila ne : ‘Luayi kündi ... nepeshe dikisha’ ...

Tumbukayi mu masangu adi ne lupuishi ne kapia ka bungi, ne tuyayi kuikisha muinshi mua mundidimbi wad inanga dia Musungidi. N’koku kutudi tuya kupeta bukole budi bukumbane bua tuetu kutungunuka ne mvita, ne tuetu kuyila bua kulekela tunyinganyinga ne kuimbila Nzambi misambu ya butumbi. Kudi badi bapungile ne bikale ne majitu badi bapeta kudi Yezu dilesona dia lutulu ne kueyemena. Balue kusomba mu mundidimbi wandi bu bikalabo basue kuikala ne ditalala ne dikisha » - *Témoignages pour l'Eglise, vol. 3, p. 125*

« Tshikondo tshidi bana ba Nzambi baya kûjibua tente ne lutulu ne dinanga, nebaye kujadika bua se badi balombodibue kudi dinanga nebaye kulabula bimuma. Apu n’Diulu mene mene dikale musangu umue pa Buloba apa, diaya kabalongolola bua bobo kubuela mu kupanga kufua » - *Ibid, vol. 1, p. 238*

Disambombo

01/08

Makonka a kuambulula dilesona

1. M’mushindu kayi udi kuepuka tshizubu tshiakabuela Petelo ?
2. Bilondeshile mulayi wa Kilisto wa kumpesha muaba wa kuikala, mudimu wanyi pa Buloba udi tshinyi ?
3. M’mushindu kayi ûndi muvuijibue mukumbane bua kuenza bienzedi bia Yezu ?
4. M’mushindu kayi wakakankamika Yezu bayidi tshikondo tshiakamanyabo bua kuya kuandi ?
5. N’tshinyi tshidi Yezu unvua ku tshidi ne ‘bienzedi bitambe bunene’ bia kuenza – ne m’mushindu kayi ?

MULAYI WA NYUMA MUIMPE

« Tuetu tudi bamanyi ba malu â, ne Nyuma Muimpe kabidi, udi Nzambi mupe badi batumikila meyi andi » ‘*Bienzedi 5 :32*’.

« Bujadiki bua Nyuma Muimpe kabuena bua tshikondo anyi bua tthisamba tshia bantu. Kilisto wakalaya buenzeji ebu bua Nzambi, kudi bayidi bandit ô ne ku nshikidilu kua Buloba » - *Conquérants Pacifiques*, p. 44

Bia kubala : *Testimonies for the Church*, vol. 8, p. 19-23 ; *Conquérants Pacifiques*, Shapita 5

1. DITUMIKILA, DIMUMA DIA DITABUJA

a. **Mu kuakidila Yezu ku ditabuja, Bena Kilisto badi bapeta tshinyi mu mitshima yabo ?** *Lomo 5 :1-5*

.....
.....

b. **M'mushhindu kayi udi dinanga dia Kilisto dilejibue patoke mu moyo wa muena kuitabuja ?** *Yone 14 :15,21 ; 1Yone 2 :3*

.....
.....

« Kilisto udi usungila bantu, ke m'bikale mu bubi nansha, kadi n'ku bubi ; ne badi bamunange ne bay a kuleja dinanga diabo ku ditumikila. Ditumikila dilelela didi difumina mu mutshima. Kilisto wakadi muteka mutshima wandi ku tshiakadiye wenza. Bituikala tudi bamusue, yeye neadileje mene mene mu menji etu ne mu majinga etu, neavuije mitshima yetu ne menji etu bifuanangane mene mene ne disua diandi, mu kumutumikila, tudi amu tulonda kusakibua kudi kuandi. Disua didi dipeya dibotesha ne divuijibue dia tshijila, ne neapete disanka diandi ditambe bunene bua kumukuatshila mudimu. Patudi tusambakena ne Nzambi bu mudibi bipepele bua kumumanya, moyo udi ulua udi amu wa ditumikila. Bituikala tudi tuanyisha ngikadilu wa Kilisto, bituikala tudi ne bobumue ne Nzambi, bubi budi bulua tshintu tshia kukina » - *Jésus Christ*, p. 671

2. DIJINGA DIDI DIKENGEDIBUE

- a. **Nganyi wakalaya Yezu bua yeye kutuma bua kukankamika bayidi ?**
Yone 14 :16-18

.....
 « Anu ku mbangilu kua mudimu wa bupikudi [Nyuma] wakadi kuenza mudimu mu mitshima. Biabi pakatshidi Kilisto ne moyo pa Buloba, bayidi kabakunvua mushinga wa dituibua mpanda dikuabo nansha. Apu pakumbuka Kilisto munkatshi muabo, bobo kupeta dijinga dia Nyuma, ne yeye kufidibua kudibo » - *Jésus Christ, p. 672*

- b. **M'mushindu kayi udi ne bua ‘kuikala ne moyo’ mu mitshima ya bayidi ?**
Yone 14 :19-23

.....
 « Nyuma Muimpe udi muleji mpala wa Kilisto, kadi yeye kena ne mubidi wa Buntu nansha. Kilisto kakadi ne bua kuikala miaba yonso mu Buntu nansha. Biakadi kudibo bualu bua buimpe butambe bua yeye kuya kudi Tatú ne yeye kubatumina Nyuma bua yeye kumupingana pa Buloba. Nunku muntu kakadi kuikala ne diese dia dikalanganaku diandi pa muaba, kabiyi muaba mukuabo anyi diakupingana kuandi ne Kilisto nkayandi. Anu bua Nyuma Muimpe, bantu bonso badi bafika kudi Musungidi, mu mushindu wa se udi pepi mene mene ne bayidi bandi bu ne kakadi mubande mu Diulu ...

Yezu wakadi umona matuku atshilualua a bayidi bandi. Wakamona umue ku tshishipelu, mukuabo mutangile ku Mutshi Mutshiamakane, mukuabo muya kusokoma munkatshi mua mabue manene a ku mayi manene nkayandi, bakuabo kabidi bapeta tshinyangu tshia bungi ne bashipa. Yeye kubakolesha mu mikolo bua kubajadikila bua se neikala nabu mu mateta onso. Mulayi eu kawena mujimija nansha kakese bukole buawu. Mukelenge udi mumanye bionso bidi bitangila bena mudimu bandi bena lulamatu badi, bua bualu buandi, bakuatshibue mu nzubu wa lukanu anyi baya kulekela nkayabo mu bidila mudi kamuyi bantu. Udi ubakankamika ku dikalanganaku diandi. Tshikondo tshidi bua bulelela, muena kuitabuja wimana ku mpala kua tshilumbu tshidi katshiyi bua buakane, Kilisto udi ku luseke luandi. Bundu bua muyidi budi bukuata Yezu udi mupishibue kabidi, mu muyidi wandi. Bikale umue wa mu bantu bandi mukuatshibue mu nzubu wa lukanu, Musungidi, ku dinanga diandi, udi umupesha disanka. Mu bikondo bionso ne mu miaba yonso, mu bisama bietu ne mu makenga etu, padi malu amueneka kayi mimpe ne matuku atshilualua mikale a kanyinganyinga, patudi tunvua ne tudi banyinga bionso ne bashiya bionso, Musambi udi mutumibue kutudi mu diandamuna ku mutendelelu muenza ne ditabuja. Malu adi muakumueneka adi mua kutusemeja kule ne balunda betu bons oba pa Buloba ; kadi kakuena bualu nansha, nansha kuikala kua ntanta mule, bidi mua kututapulula ne Musambi wa mu Diulu nansha. Muaba onso utidi mua kuikala, onso utidi mua kuya, yeye udi an uku dia balume dietu bua kutukuatshisha ne kutukankamika. » - *Ibid, p. 672-673*

3. MUYISHI

a. **M'mushindu kayi udi Musambi uya kuenzeja tshivulukidi ne lunvu lua bayidi ? Yone 14 :26**

.....

« Bayidi kabakadi bamona mushinga wa mifundu nansha yakadi Kilisto uleja. Biakadi bimueneka ne, malesona a bungi akadiye ubapesha, akadi mabajimine. Yezu kumona bua se kabakadi bakuata diunvuija dilelela dia meyi andi nansha. Ne luse lua bungi, yeje kubalaya ne Nyuma Muimpe neabavuluije mayisha andi. Wakabenga kubambila malu akadibo kabayi mu tshitupa tshia bobo kuângata. Malu à Nyuma Muimpe wakadi ne bua kulua kubayishawu kabidi. Nyuma eu wakadi ne bua kupesha lunvu luabo moyo ne kubenzeja bua bobo kuanyisha malu a mu Diulu. ‘Paluaye, yeje, Nyuma wa bulelela, neanulombole mu bulelela bonso’, M’muakamba Yezu. » - *Jésus Christ, p. 674*

b. **Musambi wakadi ne bua kuenza kabidi tshinyi bua bayidi ba Kilisto ba bushuwa ? Yone 16 :12-14**

.....

« Bikalaku kudi kanungu ka bulelela kanudi kanuyi nunvua, kadi kakayi kafila dipetangana, kebululayi, Fuanyikijayi nvesa ku mukuabo idu mu Mifundu, ondolayi bikole mu bina bia mbongo bidi bia Diyti dia Nzambi bua kujandulamu bulelela. Tekayi bu-muntu buenou, ne menji enu pa tshioshelu tshia Nzambi, ne enzayi bua Nyuma wa mu Diulu anulombole mu bulelela bonso » - *Messages Choisis, vol. 1, p. 482* [Bu mudibi ne ‘Pa bualu bunudi kanuyi nupetelangana’, NdT].

« Katuena mua kunvua bimpe mene mene ne kuanyisha dibuluibua dia Nzambi, bikalaku kakuyi dikuatshisha dia kudi Nyuma wakapeshabo Diyti. » - *Témoignages pour l'Eglise, vol. 2, p. 93*

« Buteyi butu bumueneka misangu yonso kabuyi kukandamena, bualu kudi kuikala dilengulula dia mitendelelu ne kuyila kua Mukanda wa Nzambi ; apu, padi buteyi bulua, kakuena kuvuluka kua milayi ya Nzambi ne bidi bualu bukole bua kuipata Nsatana ne muele wa mvita wa Diyti dia Nzambi. Biabi, banjelo ba Nzambi m’base Tshitidilu tshinyunguluke badi bitabuje bua kudilekelela bua bayisha malu malelela a Nzambi, ne kubavuluija nvesa mene idibo nayi dijinga mu bikondo bikole. ‘Palua muena lukuna bu mudi musulu wa mayi manene, Nyuma wa Yehowa neamunyemeshe lubilu’ ‘Yeshaya 59 :19’

Yezu kuambila bayidi bandi ne : ‘Musambi, Nyuma Muimpe, watuma Tatou mu dina dianyi, neanuyishe malu onso, ne neanuvuluije bionso binakanuambila. Kadi bua Nyuma kutuvuluija nabi mu tshikondo tshikole, bikengela bua se mayisha andi ikale madianjile kubuela mu mitsshima yetu ». – *La Tragédie des Siècles, p. 651*

4. DITALALA MU BUMPIANYI

a. M'mulayi kayi mutambe buakane wakapesha Yezu bayidi bandi bera lulamatu – mulayi wakadi ne bua kuikala ne mushinga wa bungi mu bikondo bikole anyi ? *Yone 14 :27-29*

.....

« Mu meyi andi mambila bayidi, Yezu kakashala kubaleja bua bisama bia ntatu yandi ne bua lufu luandi. Bumpianyi bua ndekelu buakashilaye buakadi ditalala. » - *Jésus Christ, p. 676*

« [Yone 14 :27]. Ditalala edi kadiena bilondeshile mudi kuikala ne moyo pa Buloba. Kilisto kena udikeba kashidi mu diunvuangana ne bubi nansha. Ditalala diakashilaye bayidi bandi didi dia munda, kadiyi dia ku mesu nansha, ne diakadi ne bua kuikala kudi bantemu bandi mu nvita yonso ne kukokangana. » - *Conquérants Pacifiques, p. 74*

« Muyuki wa kale wa bulelela utu anu misangu yonso muikale wa mvita pankatshi pa buimpe ne bubi. Kuamba kua Lumu Luimpe misangu yonso kutu kudisangana ku mpala kua nkanana, kua njiwu, kua lutatu ne lufu. N'tshinyi tshiakadi tshitua mpanda mu bikondo bia kale bakadi bakengeshibua bua dinanga dia Kilisto ? M'bobumue buabo ne Nzambi, ne Nyuma Muimpe, ne Yezu. Tshinyangu tshiakajimija miyo ya balunda ba bungi ba pa Buloba, kadi, katshiakajimija dinanga dia Musungidi kashidi. Bushuwa musuka munyungishibue kudi tshipapele tshikole kawena ne m'munangibue kabidi kudi Musungidi wawu. Kilisto udi wamba ne : ‘Nengunange ne, ne ndimanyisha kudiye’ ‘*Yone 14 :21*’. Padi, bua dinanga dia bulelela, muena Kilisto udisangana kumpala kua tshilumbuluidi, kua Tubadi, Yezu udi muimane ku luseke luandi. Padiye mukangila mu nzubu wa lukanu, udi udileja kudiye ne udi utemesha kabidi kapia mu mutshima wandi ku dinanga diandi » - *Ibid, p. 75*

b. Ku nshikidilu kua mudimu wandi Yezu wakajadika tshinyi bua bualu buandi ? *Yone 14 :30*

.....

« Nsatana udi uya kumona mu mutshima wa muntu, kanungu kadiye mua kuelela dikasa, udi uya kumona ne apa m'padi bubi, padiye mua kukolesha mateyi andi. Kadi Kilisto udi wamba ne : ‘Mukelenge wa buloba ebu udi ulua, ne kena ne bualu nansha bumue budi buanyi !’. Bisama bia buteyi kumukuata, kadi kabiakamumbusha lulamatu luandi kudi Nzambi’ – *The SDA Bible Commentary, vol. 7, p. 927*

5. DITALALA DIA KILISTO

- a. M'mushindu kayi umuepele kutudi utudi mua kuikala ne ditalala ne Nzambi ?
Yone 16 :33 ; Efeso 2 :13-14

.....

« Bidi bualu bukole kutudi, bua ku bukole buetu, tuetu kutantamena majinga makole, adi a ngikadilu wetu mukuluke. M'muaba awu udi Nsatana ututeyela. Kilisto wakadi mumanye bua se muena lukuna neasemene pepi ne muntu yonso, bua ku mateketa andi mapiana, adienzeje bua kukuata mu buteyi kububika kuandi kua mashimi kua malu adiye wambila bonso badi kabayi beyemena Nzambi. Mu kudiata makasa mu njila udi muntu ne bua kuendela, Mukelenge kulongolola njila wa butshimunyi buetu. Nzambi kena witabuja bua tuetu kupangila mu mvita yetu ne Nsatana nansha. Kena musue bua tuetu kutshikishibua ne kutekeshibua mu mikolo ku kubunda kua nyoka. Udi utuambilna ne : ‘Ikalayi ne dikima ... nakutshimuna Buloba’ ‘Yone 16 :33’ » - *Jésus Christ, p. 104*

- b. N'tshinyi tshidi muena kuitabuja bua kuenza, yeye udi musue bua kuikala ne ditalala ne Nzambi ? *Misambu 119 :165* N'tshinyi tshikale bualu bupitshisha bua eu muena kuitabuja ? *IYone 3 :22*

.....

« M'Mukelenge watuyisha mudimu wetu utudi ne bua kuenza. Bituikala tuakuya kudiye ne ditabuja, neatubuluila malu andi masokoka, anu kutudi tuetu nkayetu. Mitshima yetu neiteme kapia misangu yonso munda muetu, padiye usemena pa buipi ne kuyukila netu, bu muakenzaye ne Hanoka. Aba badi bangata dipangadika dia kubenga kuenza bualu nansha bumue ne mu tshitupa kayi tshionso budi kabuyi mua kusankisha Nzambi, nebaye kumona ne njila kayi udibo balonda mu bikondo bionso. Kabakupeta anu lungenyi nkayalu, kadi nebapete ne bukole. Bu muakalaya Kilisto, neabapeshe bukole budi bukengedibua bua bobo kutumikila ne kukuata mudimu » - *Ibid, p. 671*

Disambombo

08/08

Makonka a kuambulula dilesona

1. M'mushindu kayi ûndi mua kuikala mutuishibue bua kutendelela mu bushuwa mu dina dia Kilisto ?
2. Bua tshinyi ditalala dia Kilisto diakadi ne bua kunkoka bikole kupita ditalala didi ba pa buloba bafila ?
3. M'mushindu kayi ûndi mua kunvua mene mene ditalala dia Kilisto ?
4. Unvuija moyo wa muena kuitabuja udi mu ditalala ne Nzambi.
5. Fila tshikoso tshia tshienzedi tshia Nyuma Muimpe.

YEZU MONJI MUNENE, MULELELA

« Kanuyi n'anyi, kanuena bamanye mua kuenza bualu » ‘Yone 15 :5b’.

« Ditabuja didi ne moyo didi diashibue pa bobumue budi bua kashidi ne Kilisto, apu m'padi bobumue bukuabo buikale bua ditupa dipi ...

Kadi ebu bobumue, kabuena kabuyi tshintu tshia kufila nansha mushinga wa kutula. Bena budisu, bu mutudi, bidi bualu bukole bua tuetu kuitabuja bobumue budi buloba kuikala beyemena mane mene » - *Messages à la Jeunesse*, p. 116

Bia kubala : - *Testimonies for the Church*, vol. 4, p. 353-355 ; *Testimonies for the Church*, vol. 1, p. 248-249

Dia kumudilu

10/08

1. MUTEKETE NE UDI WEYEMENA

a. **Yezu wakadifuanyikija ku tshinyi, ne m'bua tshinyi ? Yone 15 :1a**

.....
.....

« Pa mutu pa yeYe kusungula dibue dimpe, Cèdre munene anyi Mutshi munene wa bucole bua kudifuanyikija, Yezu kuangata yeYe monji wa tumuma tua mvinyo, mujitakane bu mudi buanda. Dibue dia ngaji, Cèdre, ne Mutshi munene bidi biobi bilepa nkayabi, bibanda mûlu ne kabiyi bieyemena ku tshintu tshikuabo, kadi monji wowu udi udijingila ku bisala bia mitshi, ne wenda ulamba nunku mutangile mu Diulu. Bia momumue, Kilisto, mu Buntu buandi, wakadiunvua ne udi mua kueyemena bucole bua Nzambi. YeYe kuamba ne : ‘Meme nkayanyi tshienwa mumanye mua kuenza bualu’ . ‘Yone 5 :30’ » - *Jésus Christ*, p. 679

b. **N'dilesona kayi dikuabo diakasua Yezu kufila ku tshilejelu tshia nvinyo ? Yone 15 :1-3**

.....
.....

« Ku Bena Yuda, Nvinyo wakadi ubadibua misangu yonso bu tshikunyibua tshia buneme ne tshimanyinu tshia tshionso tshidi tshia bucole, tshimpe tshitambe ne tshisheme. Isalele wakadi mufuanyikija bu mudi monji wa tumuma tua nvinyo mukuna kudi Nzambi mu Buloba bulaya. Bua Bena Yuda, ntaku wa ditekemena dia lupandu wakadi anu kuikala wa mu tshisamba tshia Isalele. Kadi Yezu udi wamba ne : Meme ndi monji mulelela wa tumuma tua mvinyo. Kanuedianganyi menji bua se kuikala muena tshisamba tshia Isalele m'bikumbane bua kuikala ne moyo wa kudi Nzambi ne bua kupiana milayi yandi. Moye wa mu Nyuma udi upetshibua anu kündi meme. » - *Ibid*, p. 679

2. BUALU BUDI KUKUMBAJA BUA KUIKALA NE BUFEKA

a. M'bualu kayi bua kukumbaja budi bukengedibua bua mushinga ku moyo wa buena Kilisto udi ukuama mamuma ? Yone 15 :4

« Udi wamba ne, bu mudi ditamba dilamata ku monji munene, nudi ne bua kuikala balamate kündi meme. Ditamba didi dilamika, n'dibueja, ne kamonji n'kalamate kudi kakuabo, mujilu kudi mukuabo mujilu, bidi bibuelakana mu monji munene bilua tshintu tshimue. Moyo wa monji munene udi ulua moyo wa ditamba. Musuka udi mufue ku bilema biawu ne ku mibi yawu udi upeta moyo ku malanda au ne Kilisto. Bobumue budiku ku ditabuja mu Yeye bu Musungidi wandi nkayandi. Muntu mubi udi usangisha butekete buandi ku bucole bua Kilisto, butshianana buandi ku tshiuwidi tshia Kilisto, butekete buandi ku bucole budi bushala kashidi bua Kilisto. Bu-Muntu bua Kilisto kuperangana ne bu-muntu buetu, ne bumuntu kuperangana ne Bu-Nzambi buandi. Ke nunku, kupidishila kudi Nyuma Muimpe, muntu udi mulue muena ngikadilu wa Nzambi. Udi muitabujibue kupidishila mu Mutambe kunangibua wandi »
- Jésus Christ, p. 680

b. N'tshinyi tshidi tshifikila muntu udi mutapuluke ne Kilisto ? Yone 15 :6

« Musangu umue udiku bobumue ne Kilisto, bidi bikengela anu kulama bobumue ebu ... Ke tshipungidi tshidi tshienzeka bua tshikondo nansha, bulanda budi bua tshikondo ne kujika. Ditamba didi dikale tshitupa tshia monji munene : pankatshi pa miji ne matamba padi pikale dipetangana didi kadiyi dikoseka nansha dia moyo, dia bucole ne dia bufuka. Diodi diumbusha ku monji munene, ditamba kadiena mua kuikala ne moyo. Kanuena mua kuikala ne moyo binuikala batapuluke kündi meme. Moyo unudi bapete kündi udi mua kuikala mulama an uku bobumue budi anu butungunuka. Kanuyi nanyi kanuena bamanye mua kutshiumuna bubi nansha bumue, peshi kukandamena buteyi nansha bumue » - Ibid, p. 680

c. M'mushindu kayi udi ngikadilu udi wa bushuwa wa tuyidi mubulula patoke ? Yone 15 :4 ; 8 :31 ; 13 :35

« Tshikondo tshidi bantu badisuke mu bobumue bamue ne bakuabo, kabay benzeha ku bucole nansha bua tshipatshila kampanda ; kadi bikala badisuke ku dinanga ; badi balaya patoke bua se badi muinshi mua buenzeji bua pa mûlu pa buenzeji bonso bua bantu Muaba udi bobumue ebu buikale, kudi kuikala tshimanyinu tshia se tshinfuanyi tshia Nzambi tshidi tshipingajilula mu bukua bantu, ne mukenji mupia mupia wa moyo wakafidibua. Bidi nunku bilejibue bua se ngikadilu wa Nzambi udi ngûdi mukumbane bua kukandamena makole onso adi kâyi a mu bufuki a bubi, ne ngasa wa Nzambi udi mukumbane bua kutshiumuna buiminyi budi bulamate mu mutshima wa muntu » - Ibid, p. 683

3. KUSOMBA MU KILISTO

a. N'tshinyi tshikala tshimue tshipeta tshia malanda etu makole ne Kilisto ? Yone 15 :5, 8

« Miji idi ituma bia kudia kupitshila mu matamba tô ne ku malala a makese. Bidi bia momumue, Kilisto udi upesha muena kuitabuja yonso bukole bua mu Nyuma. Amu musuka udi ushala mu bobumue ne Kilisto, kawena ne njiwu ya kûma anyi kunyanguka ... bikala, ku ditabuja, tudi ne moyo wa Muana wa Nzambi, mamuma onso a Nyuma neaye kumueneka mu moyo wetu, [kakuyi nansha dimue didi dipangika]. » - *Jésus Christ, p. 681*

« N'kudi Kilisto kutudi naku dijinga ; munya wandi, moyo wandi, nyuma wandi, bidi ne bua kuikala bietu, kabiyi biumbuka kutudi. Tudi nandi dijinga diaba dionso. Tudi ne bua kutendelela mu dinda bua se, bu mudi diba ditemena bida bimueka bia mu bufuki ne diûja buloba tente ne munya, Diba dia buakane didi ne bua kukanika mu menji etu ne mu mitshima yetu, ne dituvuija bonso munya mu Mukelenge. Katuena mua kupanga kuikala mu dikalanganaku diandi musangu nansha umue. Muena lukuna udi mumanye tshikondo kayi tshitudi tusua kumbuka kudi Mukelenge wetu, ne udi pepi bua kûja mu menji etu matshinkidila andi mabi bua tuetu kujimija kushindama kuetu ; kadi n'dijinga dia Mukelenge bua ku tshikondo ne ku tshikondo, tushale anu munka muandi, ne tuikale nunku bapuangane munda muandi » - *My Life Today, p. 15*

« Bonso badi bitabuja Kilisto bu Musungidi wabo nkayabo badi ne bua kuleja patoke bulelela budi bua Lumu Luimpe ne bukole budi bualu budi bufila moyo. Nzambi kena ulomba tshintu kutudi tshidiye mumanye ne katuena mua kutshikumbaja nansha. Ku ngasa wa Kilisto, tudi mua kuandamuna ku bionso bida Nzambi utulomba bua tuetu kukumbaja. Mabanji a mu Diulu adi ne bua kubuludibua patoke kudi bantu ba Mutambe Bunene wa mu Diulu. » - *Les Paraboles, p. 261*

b. M'bualu kayi budi kukumbaja bua kushala mu dinanga dia Kilisto ? Yone 15 :9-10 ; 1Yone 2 :5

« Nzambi udi musue kuleja patoke kupitshila kunudi, tshijila, buimpe ne luse bida bikale biandi. Nunku Musungidi kena ulomba bayidi bandi bua bobo kudienzeja bua kukuama mamuma nansha. Udi anu ubambilala bipepele bua bashale munda muandi. » - *Jésus Christ, p. 682*

« Bulongolodi bua Nzambi budi bua ye ye kupima bantu mu kubapesha tshikondo tshia bobo kusonga ngikadilu wabo. Badi ne bua kuleja bua se badi bena lulamatu anyi kabena nalu ku mikenji yandi. Kakuena dipeta dia dinanga dia kudi Tatu ku bienzedi bimpe, kadi bienzedi ebi bida bimueneshibua patoke bituikala tudi ne dinanga edi » - *Les Paraboles, p. 243*

4. KUTAPIBUA BUA KONDAPIBUA

a. **Yezu udi wamba tshinyi bua diyi diandi didi nshinga pankatshi pandi yeze muine ne bena kuitabuja ? Yone 15 :3,7 ; 6 :63**

« N’ku diyi diandi kudi Kilisto musombe munkatshi mua bayidi bandi. Ke bobumue mene budi bua moyo buakadiye wamba ne, bidi bimpe kudia mubidi wandi ne kunua mashi andi. Meyi a Kilisto adi mikale nyuma ne moyo. Mu kuangata kua mubiidi ne mashi andi, n’kuangata kua moyo wa monji munene. Bantu badi ne moyo ‘ku diyi dionso didi dipatuka mukana mua Nzambi’. *‘Matayo 4 :4’*. Moyo wa Kilisto udi ukuamisha mu nuenu mamuma a momumue ne adiwu mukuamisha mu yeze. Mu kuikala ne moyo mu Kilisto, mu kuangata kudiye biakudia bienu, nudi nukuama mamuma mafuanangane ne akakuamaye » - *Jésus Christ, p. 682*

b. **Unvuija mudi munganga upanda mu nyuma bua kushintulula bidi bitusaka ne ngikadilu yetu idi kayiyi imuueneka patudi tukokela ku diyi dia Nzambi. Ebelu 4 :12 ; Misambu 51 :10 (12)**

« Bena mudimu ba Nzambi badi ne bua kufila bujadiki bujalame, budi butubula mutshima wa buntu ne budiundisha ngikadilu » - *Testimonies for the Church, vol. 1, p. 249*

« Mukanda wa Nzambi udi Diyi diandi didi diakula ne musuka dituku dionso ...Mudimu wa Nyuma Muimpe udi wa kutemena bantu badi ne lungenyi, bua kutekesha mitshima idi mipape ku buiminyi, kutekesha ne kukokesha mushipi wa mikenji, mutomboke ne kumusungila ku menzejibue onso mabi a pa buloba. Mutendelelu wa Kilisto bua bayidi bandi wakadi ne : ‘Ubajidle ku bulelela buebe : Diyi diebe didi bulelela’ *‘Yone 17 :17’*. Muele wa mvita wa Nyuma, udi muikale diyi dia Nzambi, udi ubulula mutshima wa muntu mubi ne ūunsula tupesa tupesa. » - *Ministère Evangélique, p. 247*

« Mukenji mupia mupia wa moyo udi mufidibue kudi bonso badi bakokela tshienzedi tshia Nyuma Muimpe, mu mushindu wa kipingajilula mu bobo tshinfuanyi tshia Nzambi tshikadi tshijimine » - *Les Paraboles, p. 76*

« Bantu ba Nzambi badi ne nzala ne nyota ya bulelela, badi baya kudia diyi diandi ne bamona ne diyi edi didi nyuma ne moyo. Diyi didi dijimija ngikadilu wa buntu ne didi difila moyo mupia mupia mu Kilisto Yezu. Nyuma Muimpe udi ulua kukankamika musuka wetu. Ku tshienzedi tshidi tshishintulula tshia ngasa wandi, tshinfuanyi tshia Nzambi tshidi tshimueneshibua mu tuyidi, udi ulua tshifukibua tshipia tshipia. Dinanga didi dipingana pakadi lukinu, mutshima udi mushintuluke mufuanangane ne wa Nzambi. Eku mene n’kuikala ne moyo ‘ku diyi dionso didi dipatuka mukana mua Nzambi. » - *Jésus Christ, p. 382*

5. WA KOSHA ANYI WA KUSOSA

- a. N'tshinyi tshiaya Kilisto kuenza ne muena kuitabuja udi utshinka ne udi mu Kilisto kadi kayi ukuama mamuma ? Yone 15 :2a
-

« Nansha mene mudi lutongo luikale lulamate ku monji munene, bikale bimueneka ku mesu, bidi bimueneka ne kakuena malanda nansha amue adi ne moyo pankatshi pabo ; nunku kakuena kudiunda nansha kukuama kua mamuma. Kudi muakuikala bulanda bua ku mesu ne Kilisto, kakuyi bobumue bulelala bua ditabuja. Kujikula kua buimpe kudi kubueja bantu munda mua Ekelezia, kadi ngikadilu wabo umuepele udi mua kujadika bua bobumue buabo ne Kilisto. Bikalabo kabayi bakuama mamuma, badi nunku bikale matamba a mashimi. Ditapuluka diabo ne Kilisto didi dibateka ku dibutuka mene dikumbane, kupita didi dindila ditamba diûme. » - *Jésus Christ, p. 681*

- b. N'tshinyi tshidi Yezu wenza ne matamba adi munda muandi ? Yone 15 :2b
-
-

« Ne dinanga dia bungi, Yezu kumanyisha bua bulongolodi budi bua muena budimi – kusosa kudi kusama, kadi Tatu nyeye udi wenzeja lushola ludi lukosa n'nyeye udi ukosha. Kena wenza mudimu ewu ne kukosha ne tshianza tshia ne lonji anyi kâyi mumanye tshidiye wenza. Kadi matamba adi enda alembelela pansi, adi akengela kûmbusha padiwu matembelela, bua kualulamija ikale matangila mûlu bua apete tshieyemenu tshiawu mu Nzambi. Bungi bua mabeji, adi apumbisha moyo udi mamuma mua kuikala makosa, mumbusha bua kushila nsesa idi ne moyo ya diba dia buakane ipite bimpe. Muena budimi udi umbusha ntonga idi ipumbisha bua kupeta bimuma bimpe ne bia bungi » - *Ibid.*

Disambombo

15/08

Makonka a kuambulula dilesona

1. M'mushindu kayi ûndi mua kuikala munda mua Kilisto ?
2. M'mushindu kayi ûndi mua kuikala udi wakidila malu mempe adi masaka kudi tshienzedi tshia 'lushola' luandi ?
3. N'tshinyi tshikala tshipeta tshia 'kumbusha' eku mu moyo wanyi ?
4. Bua tshinyi Kilisto udi ufila tshinfuanyi etshi tshia budimi bua mvinyo bua kuamba bua bobumue ebu ?
5. N'tshinyi tshidi ntaku wa moyo wa buena Kilisto udi ukuama mamuma ?

DINANGA DIA BUANA BUETU

« Ndi nuelela mukenji mupia mupia ne, Nusuangane ; nusuangane bu munakanusua »
‘Yone 13 :34’.

« Bonso badi babuela kudi Nyuma wandi, nebanange anu bu muakanangaye. Mukenji wa momumue wakadi nawu Kilisto newikale kabidi malanda abo bamue ne bakuabo »
- Jésus Christ, p. 682

Bia kubala : - *Les Paraboles, Shapita 27*

Diakumudilu

17/08

1. MUKENJI MUPIA MUPIA

a. **M'bunene kayi bua dinanga didi dilejibue patoke ku tshilejelu tshitambe ne didi ne diunvuija kayi bua bayidi bandi ? Yone 13 :1b ; 15 :13**

.....

« M'bunene kayi, ne n'tshiuwidi kayi mu dinanga edi ! Bayidi bakadi ne bua kunangangana bamue ne bakuabo bu muakabananga Kilisto. M'mu mushindu eu wakadibo ne bua kuambila buloba ne Kilisto wakadi mudivunga nunku munda muabo, ditekemena dia butumbi. Mu tshikondo atshi, bayidi kabakadi bunvua tshitupa tshia mukenji mupia mupia nansha ; kadi kunyima kua makenga a Kilisto, kunyima kua dipopedibua diandi ku Mutshi Mutshiamakane, kua dibika diandi ku bafue ne kua dibanda diandi mu Diulu, kubangishabo kuikala ne amue menji a tshiakadi dinanga dia Nzambi diunvuija, ne tshiakadi dinanga diakadibo ne bua kunangangana bamue ne bakuabo. Kunyima kua Nyuma Muimpe mumane kubapuekela mu dituku dia Pentekoste, dinanga edi kubuludibua patoke » - *The Signs of the Times, 20 Octobre 1898*

b. **N'tshinyi tshidi dimuma dia kumudilu dia Nyuma Muimpe ne m'bimanyinu kayi bia ne dimuma edi didi didiunda mu tuetu ? Galatia 5 :22 ; 1Yone 4 :11-13 ; 3 :18**

.....

.....

« Bupuangane bua ngikadilu budi bukumbana tshikondo tshidi muena Kilisto unvua mene mene dijinga dia kukuatshisha bakuabo ne kubenzela bimpe. » - *Conquérants Pacifiques, p. 491*

2. MUKENJI MUPIA MUPIA II

a. **M'mu luidi kayi luakinyika Kilisto dinanga dia buana buetu ne 'Mukenji mupia mupia' ? Yone 13 :34**

.....

« Mukenji eu wakadi mupia mupia bua bayidi ; banangangane bamue ne bakuabo bu muakadi Kilisto mubanange. Yezu kumona ne bakadi dijinga ne kulombodibua kudi menji mapia mapia ne bidi bisaka bipia bipia ; bakadi ne bua kulonda mudi mikenji mipia mipia : bua se moyo wandi ne lufu luandi, ne bilondeshile munya wa mulambu wandi, biakadi ne bua kubapesha m'muenenu mupia mupia wa dinanga – Mudimu wa ngasa onso mujima, udi mudimu udi utungunuka wad inanga, wa kudipidia, wa kudifila. Ku diba dionso dia kuikala kuandi pa buloba, kutshikishibua kudi kakuyi kukandamena kua dinanga dia Nzambi kuakadi kufuma kudi Kilisto. Bonso badi Nyuma wandi mubuela munda muabo nebanange bu muakanangaye. Mukenji wa momumue wakadi kudi Kilisto newikale kabidi mu malanda abo kudi bamue ne bakuabo » - *Jésus Christ*, p. 682

b. **N'tshinyi tshidi tshireja patoke bua se tudi bana ba Nzambi ne balunda ba Kilisto ? Lomo 8 :14 ; 1Yone 3 :10**

.....

« Ntendelelu udi wa kuteka mu tshienzedi meyi a Musungidi, ke anu bua kupeta buimpe bua kudi Nzambi, kadi m'bua bualu bua se, nansha mutudi katuyi bakane, tuakitabujibua ne kupeta dipa dia dinanga diandi. Kilisto kena ufila lupandu kudi muntu bua kudifunyisha kuandi nansha, kadi m'bua ditabuja didiye uleja patoke ku bienzedi biandi. Bienzedi ki anu meyi nkayawu nansha, etshi ke tshidi Yezu ulomba kudi bayidi bandi. M'mu tshienzedi mudi muikale kusonga kua ngikadilu wa muntu. 'Bonso badi balombodibue kudi Nyuma wa Nzambi, bobo badi bana ba Nzambi ! 'Lomo 8 :14' ke aba badi mitshima milengibue kudi Nyuma eu, badi ku tshikondo ne tshikondo badilekelela kudi bukole buandi, kadi m'badi ne bienzedi biabo bikale mudiye yeye muambe. » - *Heureux Ceux Qui*, p. 120

« Ngikadilu ne menji bia bayidi ba Kilisto nebikale bu mudi bia Mukelenge wabo. Udi tshirejelu tshia tshijila ne tshipuangane, tshidi tshipesha bena Kilisto bua bobo kumulonda. Bayidii bandi balelela nebanange bana babo ne bebakale mu diunvuangana babo. Nebanange bantu nabo bu muakabaleja Kilisto tshirejelu tshia kulonda ne nebenze muabo monso ne kudifila kua mushindu onso, bu bikalabo mua kulenga misuka bua yoyi kuitaba, bua kulekela mibi yabo ne kukudimuna mitshima yabo ku bulelela » - *Testimonies for the Church*, vol. 3, p. 58-59

3. MUANZU WA PA BUAWU

a. **M'muanzu kayi udi Yezu upesha bayidi bandi ba lulamatu ? Bua tshinyi ? Yone 15 :15,14**

« Kilisto udi wamba ne : ‘Nudi balunda banyi, binuenza bu mündi n’nuambila’ ‘Yone 15 :14’. Ebu m’bualu budi kukumbaja. Ke mushindu eu udi ngikadilu wa muntu umueneshibue patoke » - *Témoignages pour l’Eglise, vol. 2, p. 115*

« Mpindieu n’tshikondo tshimpe, tshinene tshia mudimu wa tshijila wa bena mudimu ba Nzambi. Bikala bujitu ebu butuala ne lulamatu lua bungi, difutu dia muena mudimu wa lulamatu nedikale dinene, apu Mukelenge neambe ne : ‘Fila mulubu wa kulama kuebe kua bintu’. Mudimu munene, wa kudifila, wa kudienzeja kua lutulu ne tshisumi, neufutshibue bia bungi kutambe ; Yezu neambe ne : Katataka, tshiena kabidi n’nubikila ne m’bena mudimu, kadi balunda, bena mu nzubu. Dianyisha dia kudi Mukelenge kadiena didifibue bua bunene bua mudimu muenza, bualu bua malu a bungi akapeshibua, kadi m’bua lulamatu mu malu makese. Ke m’bua bipeta binene bitidi bapete, kadi m’bua bidi bitusaka bua tuetu kuenza, bidi ne mushinga kudi Nzambi. Udi ubala ne mushinga buimpe ne lulamatu kutamba bunene bua mudimu muenza » - *Testimonies for the Church, vol. 2, p. 510-511*

b. **M’bua tshipatshila kayi buakatusunguila Yezu, ne m’majitu kayi atudi nawu mu diese edi ? Yone 15 :16-17**

« Kilisto wakatuleja patoke dinanga didi kadiyi kufuanyikija. Patuakadi batapibue mputa ne tupunga ne lufu, wakatufua luse. Kakatulekela bua tuetu kufua nansha, katuyi bukole ne katuyi ditekemena. Kakashala mushikame mu muaba wandi wa kuikala wa tshijila nansha ne wa disanka, muaba udiye musombe mu disanka musumba wa banjelo. Kututangila ne mesu a luse mu dikenga dietu dinene ; kuambula bualu budi buetu, kudimuenesha mu Bu-Muntu. Kufua bua lupandu lua bena lukuna bandi ne kutendeleta bua bamushipi bandi. Ufuanyikija tshirejelu tshiandi, udi wambila bayidi bandi ne : ‘Nakunuambila malu à bua nuenu kusuangana ...’ ‘Yone 15 :17 ; 13 :34’. – *Les Paraboles, p. 335.* « Katuena mua kuamba anu ne tudi bayidi ba Kilisto ne tudi bitabuje malu onso malelela a diyi dia Nzambi : bu bikala bienzedi bietu bia ku dituku ne dituku kabiyi bipetangane ne tshitudi bitabuje nansha, apu bera mutumba betu nebatapete bualu buimpe kayi ? » - *Ibid, p. 337*

4. BAKENGESHA KUDI BULOBA

a. N'tshinyi tshidi buloba buenzela balunda ba Kilisto ? Bua tshinyi ?
Yone 15 :18, 19

« Padi bantu badisangisha bamue ne bakuabo, kabiyi bua bukole anyi bua tshipatshila, kadi bua dinanga, badi baleja patoke ne badi muinshi mua buenzeji bua pa mûlu kutamba menzejbua onso a bantu. Muaba udi bobumue ebu buikaleku, kudi tshimanyinu tshia se tshinfuanyi tshia Nzambi tshidi tshipingaja kabidi mu bukua bantu, ne mukenji mupia mupia udi mufidibue wa moyo. Bidi bilejibue nunku bua se ngikadilu wa Nzambi udi mukumbane bua kukandamena makole adi pa mutu pa bufuki a bubi, ne ngasa wa Nzambi udi utshimuna buiminyi budi buela minji mu mutshima wa bantu.

Dinanga diabuena edi, diodi dilejibue patoke munda mua Ekelezia, nedikebe bushuwa tshinji tshia Nsatana. Kilisto kena mupanda njila ku mpala kua bayidi bandi, njila udi mupepele nansha. » - *Jésus Christ, p. 683*

b. Bua tshinyi Buloba buakengesha Kilisto ne m'bua tshinyi bayidi bandi badi biabo ne bua kukengeshibua ? *Yone 3 :19-20 ; 15 :20-21*

« Kudi mvita idi kayiyi kuepuka pankatshi pa buakane ne bubi, pad inanga ne lukinu, pa bulelela ne dishima. Tshikondo tshidi muntu ku myo wandi uleja patoke dinanga dia >Musungidi ne buimpe kumona bua tshijila, udi umbusha bantu mu bukelenge bua Nsatana ; mukelenge wa midima udi ukeba nunku bua kumushipa. Tshinyangu ne tuseku bidii bindile bonso badi bûjibue ne Nyuma wa Kilisto. Ngikadilu wa tshinyangu udi ushintuluka bilondeshile bikondo, kadi nyuma udi ukeba tshinyangu ye ye kena ushintuluka kashidi ; n'nyeye wakadiku katshia ku matuku a Ebele, wakadi anu ukeba bua kubutula basungula ba Mukelenge. » - *Heureux Ceux Qui, p. 31*

« Bulelela bua Nzambi kabutu buanji kuikala kudi tshibungi tshia bantu nansha pa Buloba. Mutshima wa muntu misangu yonso utu anu ne lukinu, ne ubenga bulelela. Ndi nsakidila Nzambi bua wakenza bua tuetu kupidia dinanga dia Buloba, budisu bua mutshima ne kubenga bionso bidi bifikisha ku kutendelela mpingu, bua kuikala bayidi ba Mulumwa ku Golgotha. Badi batumikila bulelela buloba kabua kubananga kashidi ne kubapesha buneme. Mukana mua Mukelenge wa mu Diulu, pakadiye wenda mu bupuekele munkatshi mua bana ba bantu, meyi â kupatuka : ‘Eu udi musue kuikala tuyidi wanyi, newikale nunku tuyidi, ambula biandi Mutshi Mutshiamakane andonde. Eyowa, londayi eu udi tshilejelu tshietu. Wakadi ukeba matumbi ne maneme a bantu anyi ? Tô nansha kakese ! Tudi ne bua kukeba matumbi ne maneme bia kudi bantu ba pa buloba anyi ? Badi kabayii banange Nzambi kabakunanga bana ba Nzambi nansha. Unvuayi meyi â adi afumina mu Diulu : ‘Dikenga dikale kunudi, bikala bantu bonso ba pa Buloba anu bua bimpe bienu’. » - *Testimonies for the Church, vol. 2, p. 491*

5. DINANGA DIA NZAMBI MU MOYO WA BENA KUITABUJA

a. M'mushindu kayi udi mupostolo Paulo utapulula dinanga dia mashimi dia muena Kilisto ne dinanga dilelela dia muena Kilisto ? *1Kolinto 13:1-8*

« Nansha bikala kujukula kuandi kua ditabuja kuikale kua buneme, kadi padi muena Kilisto mutshima wandi kawuyi ne dinanga dia Nzambi ne dia bakuenda, eu kena tuyidi mulelela wa Kilisto nansha. Udi mua kuikala ne ditabuja dinene, kuenza ne bishima, bikalaye kayi ne dinanga didi ne luse munda muadi, ditabuja diandi didi patupu. Bikalaye udi ne dipa ne kalolo, kadi kayi muenzejibue kudi dinanga dilelela mu kuabanya kua bintu biandi kudi bapele, tshienzedi tshiandi tshia mutshima wa kupa, Nzambi kakutshianyisha nansha. Mu disanka diandi bua bualu bua mudimu wa Kilisto, badi mene mua kumukengesha ne tshikisu pepi ne kufua mene, bu bikalaye kakadi musaka kudi dinanga, Nzambi neaye kumutangila anu bu muena kudifila kua tshianyishanyisha ne mututshi wa nkashi anyi ne m'muena lubomo, muena kulumba kua malu. » - *Conquérants Pacifiques*, p. 283

b. N'tshinyi tshitudi ne bua kunvua bua ngikadilu idi mitumbisha kudi Kilisto mu Buakabuluibua 3 :10-12, ne bua milayi idi mienzela badi ne ngikadilu eyi ?

« Bilulu biakane ne bia tshijila bidi bilongolola bua kuluatshisha eu yonso, udi ubuela mu tshibi tshia musoko. Bonso babuela ne baluatshishibua ne tshilulu tshia buakane bua Kilisto ne dina dia Nzambi nedifundibue pa mpala yabo. Dina edi didi tshimanyinu tshidi mupostolo mumona mu tshikena kumona ne tshidi tshiunvuija kulekelela kua menji ku ditumikila dia lungenyi ne lulamatu ku mikenji ya Nzambi. Kakuakuikala kusokoka kua mibi ne bilema bua kusokoka bulema bua ngikadilu ; kakuakuikala tshilulu tthisukula tshitupa tshimue nansha ; kadi bionso nebikale bitoke ne kabiyi ne katoba » - *The Youth's Instructor, 18 Août 1886*

Disambombo

22/08

Makonka a kuambulula dilesona

1. Ngikadilu kayi idi ya dinanga dia Nzambi idi Kilisto musue kudiundisha mu meme ?
2. N'tshinyi tshidi mua kumpumbisha bua meme kupeta dinanga dia kudilekelela dia Kilisto mu tshiuwidi tshiadi ?
3. M'mu tshinyi mudi mukenji wa Kilisto muikale mupia mupia kundi ?
4. Bua tshinyi tshiena mua kukmeshibua bua tshinyangu ne dikengeshibua ?
5. Unvuija mabenesa adi mapesha bena kuitabuja mu tshikondo tshia Filadelfia.

MUDIMU WA NYUMA MUIMPE

« Paluaye, neutuishe ba pa buloba bua bubi, ne bua buakane, ne bua dipila » - *Yone 16 :8*

« Nyuma Muimpe, mu Mifundu, udi wakula ne bantu ne udi ulamika bulelela mu mutshima, ne udi wenza mudimu kupidshila ku Diy় dia Nzambi, ne Kilisto udi udifila kudi bantu bandi basungula. » - *Jésus Christ, p. 674*

Bia kubala : - *Testimonies for the Church, vol. 8, p. 14-23*

Dia kumudilu

24/08

1. « **TSHIENA N'NUSHIYA BANA BANSHIYA** »

a. **N'tatu kayi yakapeta bayidi kunyima kua kubanda kua Kilisto mu Diulu ? Yone 16 :1-3**

« Mukelenge udi mumanye tshidi tshitangila bena mudimu bandi ba lulamatu, badi bua bualu buandi bakuatshibue mu nzubu wa lukanu ne baya kuyisha nkayabo mu bidila bidi kabiyi ne bantu. Udi ubakankamika ku dikalanganaku diandi. Tshikondo, tshidi bua bualu bulelela, muena kuitabuja wimana ku mpala kua tshilumbu, ku tubadi, Kilisto udi ku luseke luandi. Bundu budi bukuata muyidi budi bukuata Yesu udi mukosela kabidi tshibawu, mu muyidi wandi. Bikala umue wa mu bantu bandi mukuatshibue mu nzubu wa lukanu, Musungidi, ku dinanga diandi udi umupesha disanka dia bungi. » - *Jésus Christ, p. 672*

b. **N'tshinyi tshiakadi tshijadikila bayidi ne m'mushindu kayi ? Yone 14 :18 ; 15 :26**

« Kilisto kuangata dipangadika dia kutuma muleji mpala wandi, Muntu muisatu wa mu Bu-Nzambi. Dipa edi kadiakadi mua kupanga kukumbana. Wakadi musue kufila mapo onso mu dipa dimue, ne nunku Nyuma wa Nzambi, bukole ebu bua kukudimuna kua mutshima, bua kukenkesha ne kuvuija kua tshijila, wakadi ne bua kuikala dipa diandi » - *My Life Today, p. 36*

2. MUDIMU WA MUSAMBI

a. N'dishilangana kayi mu malanda a Kilisto ne bayidi bandi diakadi ne bua kumueneka kunyima kua kubanda kuandi mu Diulu ? *Yone 16 :7*

.....

« Kubangisha tshikondo etshi, Yezu wakadi ne bua kuikala misangu mivule musombela mu Nyuma wandi mu mitshima ya bayidi bandi. Ne kabidi bobumue buabo nandi buakadi bukole bua munda mene mene, kutamba tshikondo tshiakadiye munkatshi muabo. Munya, dinanga ne bukole bia Yezu, kubashintulula » - *Vers Jésus, p. 115*

b. M'mudimu kayi mutambe bunene udi Nyuma Muimpe uya kuenza bua bantu babi ? *Yone 16 :8-11*

.....

« Nyuma Muimpe udi ne buenzeji bua kufukulula, ne udi uvuija lupandu lukumbane, lufila ku lufu lua Mupikudi wetu. Udi ukeba kayi wikisha bua kukoka ntema ya bantu ku mulambu munene wakafidibua ku Mutshi Mutshiamakane, bua kuleja buloba patoke dinanga dia Nzambi ne kunzuluila musuka udi udilekelela kudi Mukelenge bibutshilu bia Mifundu.

Kunyima kua ye ye mumane kutuisha bantu bua bubi, ne mubaleje tshidi tshimpe tshia buakane, Nyuma Muimpe udi pa Buloba ne udi umûja tente ne dijinga dia tshijila. ‘Yezu neanulombole mu bulelela bonso’ ‘*Yone 16 :13*’ m’muakamba Yezu. Bikala muntu wakunvua ne bidi bimpe bua ye ye kushintuluka, ye ye mujime udi uvujibua wa tshijila ; Nyuma Muimpe udi ulamika mu musuka wandi malu a Nzambi. Anu bua bualu buandi, njila wa moyo udi umueneka mutoke tô ne muntu kayi mua kuenza tshirema nansha. » - *Conquérants Pacifiques, p. 47*

c. M'mudimu kayi mukuabo wa mushinga udi Nyuma Luimpe uya kukumbaja mu Buloba ? *Yone 15 :26*

.....

« M’bobumue bua Nyuma Muimpe ne bumanyishi bua ntemu udi ne moyo budi ne bua kudimuisha Buloba. Muena mudimu wa Nzambi ke ye ye muine udi Nzambi ukuata n’andi mudimu bua kufikisha muyuki wa mu Diulu, ne Nyuma Muimpe udi ufila bukokeshi bua Nzambi kudi diyi dia bulelela. » - *The SDA Bible Commentary, vol. 6, p. 1053*

3. KUMANYISHA BUA KILISTO

a. **Pa kumbusha Nyuma Muimpe, anyi mukuabo wamanyisha bua Kilisto ? Yone 15 :27 ; 1Yone 1 :1-3 Mu mushindu kayi ?**

.....
 « Ngenda-a-mushinga ne-enze malu mu mushindu wa kutumbisha Mukelenge wandi ku lulamatu luandi. Bu bikalaye mene mene muena Kilisto, bantu nebaye kujadika ne Nyuma wa Mukelenge wandi n'ngudi nandi umuenzeja malu a mu mishinga yandi. Nsenda, muena midimu ya bianza udi mua kuikala muena tshisumi ne dienza dia ne lukasa mudimu ne muena lulamatu, udi uleja mpala wa eu wakenza midimu yandi ya bupuekele ku mikuna ya mu Ngalela. Yonso wa ku badi badibikila ku dina dia Yezu Kilisto, wakadi ne bua kuenza malu mu mushindu wa se buloba padibu butangila, buikale bufikisha bua kutumbisha Mufuki wandi ne Mupikudi ...

Ne menji a dinanga, tudi mua kuenza midimu yetu ya bupuekele kutamba ‘bu ne tudi tuenzela Mukelenge’ ‘Kolosai 3 :23’. Bikala dinanga dia Nzambi mu mutshima, ne didileja patoke mu moyo. Dipembu dimpe dia Kilisto neditubuikile ne buenzeji buetu nebupatule bipeta bia disanka kudi badi batunyunguluke » - *Vers Jésus*, p. 126

b. **M’mulayi kayi wa pa buawu udi bua matuku atshilualua wakafidibua kudi bantu ba Nzambi ba mu tshikondo tshia Dipungila Dikulu kulu kupidishila mukana mua muprefete Yowele ? Yowele 2 :28-29**

.....
 c. **N’tshikondo kayi ne m’mushindu kayi wakakumbana mulayi eu mu tshitupa tshiawu ? Bienzeli 2 :1-7, 16-18**

.....
 « Dibanda dia Kilisto mu Diulu diakadi dimanyisha bayidi ne bakadi ne bua kuakidila disanka dilaya. Bakadi ne bua kuindila diambedi ne bobo kutuadja mudumu wabo. Tshikondo tshiakabuela Musungidi mu bibi bia mu Diulu, bakamuakidila munkatshi mua banjelo ne dikukuila. Anu pakajika tshibilu etshi, Nyuma Muimpe kupueka pa bayidi ne tshiona tshia tshikole, ne Kilisto kutumbishibua ne butumbi mene buakadibo babanyangana ne Tatoo mu tshiendelele. Mu kupueka kua Nyuma Muimpe mu dituku dia Pantekoste, Diulu diakabuluibua patoke ne bukokeshi bua Mupikudi buakabangisha. Bilondeshile mulayi, Nyuma Muimpe kupueka pa bayidi bandi bua kujadika ne wakangata bukokeshi bons opa buloba ne mu Diulu bu Muakuidi ne mukelenge, ne wakadi Muedibue manyi wa bantu bandi. » - *Conquérants Pacifiques*, p. 36

4. MU MATUKU ETU Â

a. M'mushindu utudi mua kumanya ne mulay iwa Yowele 2 :28-32 Udi kabidi bua bualu buetu ? Bienzedi 3 :19

« Mulayi eu udi wetu kabidi bu muakadiwu biabu wabu, kadi kabena batamba kuwambila bantu bua udi ne bua kukumbana munda mua Ekelezia. Ne bu tshipeta tshidi katshiyi tshimpe tshia kupuwa eku pa tshienya bualu etshi tshia mushinga wa mutambe, m'mulayi kayi utudi katuyi batambe kumanya ku dikumbana diawu dia mu tshienzedi kutamba mulayi eu wa bubanji udi wa dipa dia Nyuma Muimpe, udi ufikisha dikumbana dia ne bukole bua kuenza mudimu wetu wa mu Nyuma ? Mulay iwa Nyuma Muimpe udi mubueja mu kuakula kuetu ne dikamakama, budi buakuibua biabu nanku mu mpukapuka, kujika nanku. Tuakimanyina musangu mule pa biprofete, mu kuleja kua mayisha, kadi bua tshidi tshia mushinga ne tshidi tshikengedibua kudi Ekelezia bua amone mua kudiunda mu bukole bua mu Nyuma, bua mayisha ikale ne kutuishibua ne misuka ikudimuke kudi Nzambi, bualu ebu buakatekibua ku luseke, kudi bambi » - *Testimonies to Ministers*, p. 174

« Bu bikala bidimba bia mu Ekelezia bisue kuenza mudimu wabi, baditua mu mvita ne biuma biabo, muntu yonso neaye kumona bua se n'tshinyi tshidiye mua kuenza bua kupeta misuka, ba bungi nebumbuke mu milongo ya Nsatana bua kuikala muinshi mua dibendele dia Kilisto. Bu bikala bantu betu bakuenza malu bilondeshile munya wakapetabo, netumone mu bushuwa lupandu lua Nzambi. Kutabuluka mu Nyuma kua dikema ne kulonda mu Nyuma. Bantu benji ba malu mabi, nebakudimune mitshima yabo, ne musumba munene wa misuka newudikumbaje munda mua Ekelezia. Tshikondo tshidi mitshima yetu mikale mu bobumue ne Kilisto, ne miyo yetu mikale mu diunvuangana ne mudimu wandi, Nyuma wakapueka pa bayidi dituku dia Pentekoste neapueke bua kumuangularaka kutudi » - *Témoignages pour l'Eglise*, vol. 3, p. 218

b. Kusumpakana kuetu lelu kudi mua kuikala kua munyi bua tshinyi tudi ne bua kutendelela Mukelenge lukunukunu ? Yone 16 :12-14 ; Zeekaya 10 :1

« Oh ! M'mushindu kayi utudi bonso dijinga ne dibatiza dia Nyuma Muimpe ! Apu netuye kuenza mudimu bikala misangu yonso ne menji matume kudi Kilisto, ne buimpe, ne luse ne dinanga, mu kuleja muntu mubi dinanga ne mu kukuna bubi ne lukinu ludi lusuangane » - *Evangéliser*, p. 332

« Bantu ba Nzambi badi dijinga ne kupatuka mu lulengu luabo bua mudimu wandi kutungunku ne kuenjibua ne bukole. Tudi dijinga ne kunvua ne Nzambi, neakumbaje ku tshisamba tshiandi bantu badi bapie, bakumbane ne badi ne buenzeji, badi ne bua kuenza mudimu wa kudimuisha bukuá bantu » - *Ibid*, p. 501

5. DIDILONGOLOLA

a. M'mushindu kayi utudi mua kudilongolola bua dipuekeshibua dia Nyuma Muimpe mu bukole bua mvula mishishe ? *Hôsheyâ 6 :1-3*

.....

« Nakutangila bantu ba bungi bikale balengulula, kudilongolola kudi kukengedibua ; bakadi batekemena amu bua ‘tshikondo tshia kufila kua tshishima’ ne bua mvula ‘mishishe’ bua kumona mua kuimana mu dituku dia Mukelenge ne kuikala moyo kumpala kuandi. Oh, m’bungi munyi bunakamona kabayi muaba wakuimana mu tshikondo tshia dikenga ! Bakalengulula bua bobo kudilongolola, ke buatshinyi kabakadi mua kuakidila tshishima tshidi bonso bapete bua kuikala ne moyo mu kutangila kua Nzambi wa Tshijila. Badi babenga bua bobo kubapeya ne kubasonga kudi baprofete, badi kabayi balengeja misuka yabo mu kutumikila bulelela bonso ; badi pepi bua kuitabuja ne ngikadilu udi muimpe mutambe kadi mu bulelela kabiyi nanku, nebafile mu tshikondo tshia makenga ne, nebamone, ne bakadi ne dijinga dia bobo kubapeya, ku basonga bua kuikalabo biobo ba mu nzubu wa Nzambi. Kadi bualu ebu nebuikale bua pashishe kutamba, bualu bua kakuenan mutuangaji waya kubakuila kabidi, bualu buabo budi kumpala kua Tatu. Diambedi, meyi â neambibue ne : ‘Udi kayi muakane atungunuka kabidi ne kuikala kayi muakane, ne ewu udi wa tshijila adivuije kabidi kuikala wa tshijila ! Nakatangila ne kumona ne kakuakadi muntu wakadi ne bua kupeta ‘Tshiashima’, bualu diambedi kabakapeta butshimunyi pa tshilema tshionso : budisu, buiminyi, dinanga dia buloba, - pa diyi dionso ne tshienzedi tshionso bibi. Bidi bikengela nunku kusemena pa buipi ne Mukelenge, ne kukeba bikole didilongolola edi didi dikengedibua, bua kutuvuija bakumbane bua kuimana mu mvita mu dituku dia Mukelenge. Tuvuluke ne Nzambi udi wa Tshijila, ne anu bifukibue bia tshijila ke bidi mua kushima kumpala kuandi » - *Premiers Ecrits*, p. 70

Disambombo

Makonda a kuambulula dilesona

1. M’mudimu kayi udi wa Nyuma wa tshijila munda muanyi ne m’mushindu kayi udiye musue kukuata nanyi mudimu bikole bu tshiamua tshia mudimu mu bianza bia Nzambi ?
2. N’tshinyi tshidi mua kumpumbisha bua kuangata Nyuma Muimpe mu tshiuwidi tshiandi tshionso ?
3. M’mudimu kayi ûndi mua kuenza bua kukuatshisha Ekelezia wanyi bua ye ye kuangata tshiuwidi tshia Nyuma ?
4. Unvuija midimu ya Nyuma Muimpe pa Buloba.
5. Unvuija mudi dikumbana dia tshiprofete tshia Yowele 2 :28-32

Mulambu wa pa buawu bua Ecole wa Mahoko ku Rwanda

Ditunga dia Rwanda n'ditunga didi dikala ku Esete wa Afrika, didi dinyunguluka kudi ditunga dia Tanzanie, dia République Démocratique du Congo, kudi ditunga dia Ouganda ne dia Burundi. Malu a mabanji mu ditunga edi m'matambe kuya kumpala bikole katshia ku bidimu bia 2000 nanga nanga bua kusumbisha kua Café ne tshiyai mu matunga makuabo, ne kabidi bua bintu bia pa madimi, msabanga, malu a nzembu, ne mayi a mu milangi, ne bikuabo ... N'ditunga didi dimanya ku dina dia ‘Pays des mille collines’, ditunga dia mikuna tshinunu, kukadi mpindieu bidimu , kudi Rwanda muikale wakidila bantu, badi balua kubandila ditunga bua kumona buimpe kuadi, misulu ya mayi ne majiba manene a mayi adi mu ditunga edi, tô ne pepi ne tshimenga tshia Mahoko, muaba udi tulasa mene ne bua kuashibua. Ne bantu batue ku millions 13, miakulu idibo bakula mu Rwanda idi kinyarwanda, Français, Anglais (Muakulu wa mbulamatadi udibo bakula kudi bantu batue ku 20%) ne Swahili. Munkatshi mua bantu badi mu ditunga 43,7% badi bikale ba Catholiques, 37,7% bena Mishonyi, ba Protestants, 11,8% badi bikale ba Adventistes, du 7ème Jour, (n'tshitupa tshikuabo tshitapuluke tshia bena Mishonyi), 2% badi ba musulmans ne bakuabo.

Nansha mudi mu bitendelelu bionso ebi mu ditunga edi dia Rwanda, mu buloba budi butambe kunyanguka, tudi tumona dijinga dinene dia kutamba kudifila bikole bua kulongesha kushindame kua bana betu. ‘kulongesha kudi kua bushuwa kudi kuikale kuyisha kua mudimu wa buambi. Muana yonso Mulume ne mukaji ba Nzambi badi babikila bua kuenza mudimu wandi ne kuenzela mukuabo mudimu. Kulonyesha kuetu kudi kua kudilongolola ku bualu ebu’ – *Le Ministère de la Guérison, p. 333*

Bupuila malu a buloba, bidi bualu bukole bua kukuba bana betu ku malu a budimu a muena lukuna. Biakadi ku kale bikale ne mikalu ya kufika kudibio lelu eu bana betu badi bapite kupidishila mu Téléphone « idi ya menji » ne biamua bikuabo. M’mushindu kayi utudi mua kuikala balongolola bua mudimu wa kuamba kua Lumu Luimpe, bu bikala bana betu kabayi balongolola nunku ? Dijinga dietu didi dia se bana betu badi balonga mu tulasa tua Mbulamatadi badi benzejibue bua kubuela mu kalasa dituku dia Nsabatu. Nunku dijinga didi dia ne lukasa.

Biuma bitudi nabi kabiena bikumbane, tudi tuela lubila kudi bana betu ba mu buloba bujima bua batuambuluise bua tuetu kuibaka tulasa etu.

Ikalayi badi ne mutshima muimpe wa kupa mu Nsabatu eu wa kumpala, bua Nzambi atumbishibue mu projet eu wa kuibaka Tulasa munemu munkatshi mua mikuna ya bungi. Tudi tulomba bua Mukelenge abeneshe bia bungi kutamba mapa ne badi bafila !

Bana benu balume ne bakaji bak u Rwanda

KILISTO UDI UTENDELELA BUA BAYIDI BANDI (I)

« Ndi mbalombela ; tshiena ndombela ba pa Buloba, ndi ndombela anu bawakumpa ; bualu bobo badi banyi ; bionso bidi bianyi mbiebe, biebe m'bianyi kabidi ; ndi ntumbishibua munda muabo. » - *Yone 17 :9-10*

« Mutendelelu eu udi mu [Yone 17] udi dilesona didi bua kulomba kudi Musungidi ne bua kutungunuka ne kuenza diamuamua dia tshilamba tshikudika, tshikondo tshidi kufila kua mulambu udi wandi munene bua bantu uya kujika » - *The SDA Bible Commentary, vol. 5, p. 1145*

Bia kubala : - *Testimonies for the Church, vol. 5, Shapita 89*

Dia kumudilu

31/08

1. MUTENDELELU WA NDEKELU WA KILISTO NE BAYIDI BANDI

a. **Kunyima kua Yezu mumane kufila tshidi kuenza kudi bayidi bandi, n'tshinyi tshiakenzaye nabu bua musangu wa ku nshikidilu ? Yone 17 :1,9**

« [Yone 17 :1-6] m'mutendelelu wa ku nshikidilu wa Kilisto ne bayidi bandi. Mutendelelu wakenzeka diambedi ne yeze kubuela mu budimi bua Getsemena, buakadibo ne bua kumutungila ne kumuata bua kuya nandi » - *The SDA Bible Commentary, vol. 5, p. 1145*

b. **M'bualu kayi bubulula patoke kudi Kilisto kuntuadijilu kua mutendelelu eu ? Yone 17 :1-2**

« Shapita wa dikumi ne muanda mutekete wa Yone udi wakula patoke bua tshidi Nzambi ne tshidi Kilisto, ne bua malanda adi pankatshi pabo. » - *Ibid*

« Longa Shapita wa dikumi ne muanda mutekete wa Yone ne kutendelela. Shapita eu kena anu wakubala, ne kubalulula, malu andi malelela adi akudia ne kumina » - *Testimonies for the Church, vol. 8, p. 80*

2. TSHIPETA TSHIA DIMANYA DIA KILISTO

a. M'bualu kayi bulela bua ntaku budi Yezu muambe ne nshindamenu wa moyo wa tshiendelele ? *Yone 17 :3*

.....
 « Dimanya dia Nzambi dilejbue patoke mu Kilisto, n'didi ne bua kuikala kudi bonso badi basue kusungidibua. N'diodi didi dishintulula ngikadilu ; m'padidi dibuela mu moyo, difukulula musuka mu tshinfuanyi tshia Kilisto. Nzambi udi ubikila bana bandi bua bitabuje dimanya edi, didi kadiyi kufuanyikija ne mamanya makuabo adi a patupu.

« Yezu udi wamba ne : ‘Tatu ye ye muine m’mununange.’ Bikala ditabuja dietu dikala ditangija kudi Nzambi, kupitshila pa Yezu Kilisto, nedikale ‘mayi a mukanda adi a musuka, majadikibua ne mashindame, neaye ne dia muamua dia tshilulu tshikudika, mudi Yezu mubuele bua bualu buetu bu Mudianjidi wetu’ *Ebelu 6 :19-20*. Budi bushuwa bua se malu a dibungama neamueneke ne tûdi ne bua kuindila ntatu ne malu makole, kadi tudi ne tshia kulekela malu â mu bianza bia Nzambi, nansha wowu ne mushinga mukese anyi ne mushinga wa bungi. Mukelenge kena upanpakana kumpala kua bungi bua ntatu yetu nansha, kena kashidi kenda mua kupungila muinshi mua majitu etu. Kusumpakana kuandi bua kutukuba kudi bua diku dionso, udi ubujila mutu yonso, udi utebelela malu etu onso, tunyinganyinga tuetu tonso ; udi umona binsonji bietu, udi mulengibue misangu yonso ku mateketa etu. Ntatu yonso ku mateketa etu. Ntatu yonso ne mateketa bidi bilua kutudi, bidi bifika nunku bua kukumbaja bulongolodi buandi bua dinanga diandi kutudi ‘bua tuikale bantu ba tshijila tshidi tshiandi’ *Ebelu 12 :10*, ne bua tulabula nunku tshiuwidi tshia disanka ditudi tusangana mu kuikalanganaku kuandi » - *Témoignages pour l'Eglise, vol.2, p. 396*

b. **Bidi biunvuija tshinyi kumanya Kilisto ? Ne kudi ne bipeta kayi ? Fuanyikija ne Hosheya 6 :3 ne Yone 17 :3**

.....
 « Bidi anu mu kumanya kua Kilisto mutudi mua kumanya Nzambi ... Kumanya Kilisto mu mushindu wa lupandu, n’kuikala ne moyo ku dimanya dia mu Nyuma, n’kuteka mu tshienzedi meyi andi. Kabiyi nunku, bionso biakushala kabiena ne mushinga nansha.

Kilisto wakalua pa Buloba apa bua kulua kuleja patoke Tat. N’lutulu kayipu nunku, n’dinanga kayi nunku didi ne luse munda muadi, luse lua Nzambi, m’bukole kayi bua musuka budi buleja patoke kudiye ! Kakateketa anyi kupanga nansha. Mu ye ye muakadi butoke ne dinana diandi kadiakadi kufuanyikija ku dikuabo. Ku tshidio tshionso, wakaleja kudifila ne kushipa kua bumeme. Ku lufu luandi, kutuangaja Nzambi ne mutu » - *The Signs of the Times, 27 Janvier 1898*

« Kumanya Nzambi n’kumunanga » - *Jésus Christ, p. 11*

3. TATU NE MUANA BATUMBISHIBUE

a. Moyo wa Kilisto pa Buloba wakadi mu kuenza kua tshinyi mu mudimu wandi ? Yone 17 :4

.....

« Mu bienzedi bionso bia luse biakadiye wenza, Yezu wakadi ukeba bua kunvuija bantu malu mempe a butatu ne buimpe bua Nzambi. Mu malesona andi onso akadiye uyisha, wakadi ukeba kuyisha bantu malu malelela mempe matambe bilondeshile mudi ne ‘Nzambi wakatamba kunanga ba pa Buloba, kubapesha Muan’andi Umuepele mulelela, bua mutnu yonso wa muitabuja kafu biandi, kadi ikale ne moyo wa tshiendelele !’ Yezu udi musue kutunvuija Dinanga dia Tatu ne kukeba bua kutukoka kudiye mu kutuleja ngasa wandi wa Bu-Tatu ... Yezu wakalua pa Buloba bua kuleja ngikadilu wa Nzambi mu moyo wandi nkayandi ; wakakomba kuleja kubi kua Nsatana kuakadiye mufukukaja, ne kuleja patoke butumbi bua Nzambi. M’mu kusomba ne kuikala ne moyo munkatshi mua bantu muakayaye kuleja patoke luse lunene ne dinanga dia Tatu wandi wa mu Diulu, bualu, n’nganu ku bienzedi bia luse ne dinanga muakalejaye tshimanyinu tshia ngasa wa Nzambi. » - *Sons and Daughters of God*, p. 139

b. N’tshinyi tshiakalomba Yezu kudi Tatu ku nshikidilu kua mudimu wandi wa pa Buloba ? Yone 17 :5

.....

« Kilisto kena mulomba bua dimueneshibua dia patoke dia butumbi bua ngikadilu udi wa buntu, bualu ngikadilu wa buntu kakadi muanji kuikalaku ku dikalaku diandi diambedi ne ye ye kulua mutnu. Udi ulomba Tatu wandi bua butumbi budiye nabu mu bobumue buandi ne Nzambi. Mutendelelu wandi udi mutendelelu wa mutuangaji ; buimpe budiye ulomba budi bua dimueneshibua patoke bua butumbi ebu bua Nzambi buakadiye nabu pakadiye pepi ne Nzambi. Udi wamba ne bumbusha tshilulu tshikudika, ne butumbi buanyi bukenke, butumbi bunakadi nabo pepi nebe diambedi ne Buloba kuikalaku » - *The Signs of the Times*, 10 Mai 1899

« Buloba budi anu kapuishipushi munkatshi mua bualabala mudi bufuki bua Nzambi udi ukokeshamu. Nunku, kadibulunga aka kakese katamba buimpe, mukoko mupambuke, mutambe mushinga ku mesu kua mikuabo makumi tshitema ne tshitema idi yoyi kayiyi miya kule ne tshikumbi tshiayi. Kilisto, Mfumu udi mukukuila kudi musumba wa masalayi a mu Diulu, kushiya muanzu wandi mutambe bunene ne butumbi buakadiye nabo pa buipi ne Tatu bua kulua kusungila bantu bajimine. Bua nunku, ye ye kumbuka mu muaba wakadi kawuyi bubi, mikoko makumi tshitema ne tshitema yakadi mimunange, ne ye ye kupueka pansi apa bua kulua ‘kutapibua mputa bua mibi yetu, kukumibia bua malu mabi etu’ ‘Yeshapa 53 :5’. Nzambi kudifila nkayandi mu Mutnu Muana wandi, bua ikala ne disanka dia kuakidila kabidi mukoko mupambuke » - *Les Paraboles*, p. 160

4. KUFUIMBA BAPINGANYI

a. **Mu kuikala pa buipi ne Kilisto, n'dituishibua kayi diakapeta bayidi bilondeshile meyi andi ? Yone 7:17 ; 17:7. Mudimu wetu udi tshinyi lelu ?**

.....

« Badi bakeba bua kumanya bulelela ne kûnvu tshidi disua dia Nzambi, badi bikale bena lulamatu ku munya wakapetabo ne bikale ne tshisumi tshiakukumbaja mudimu wabo wa ku dituku ne dituku, ne badiunde bushuwa mu dimanya dia mayisha, bualu nebalombodibue mu bulelela bonso. Nzambi kena ulaya, ku bienzedi bidi bia nzuji bia kulongolola kuandi kua malu bua kutuala ku bukole bantu ku dimanya dia bulelela buandi nansha, padibo kabayi babukeba nansha ne kabayi ne dijinga nansha dimue dia bobo kumanya bulelela ebu. Bantu badi ne bukole bua kujima Nyuma wa Nzambi ; bukokeshi bua kusungula ne budikadidi bua tshienzedi bidi bibalekela. Badi mua kutumikila ku dina ne ku ngasa wa Mupikudi wetu, anyi kubenga kutumikila ne kupeta bipeta bibi. Muntu udi ne bujitu bua kuakidila anyi kubenga bulelela bua tshijila ne bua tshiedelele. Nyuma wa Nzambi udi anu utuisha, ne misuka idi yangata dipangadika bua kuitaba anyi kubenga. » - *Testimonies for the Church, vol. 3, p. 427-428*

b. **Yezu wakambila Tatu wandi tshinyi bua dituishibua dia bapostolo ? Yone 17:8. M'mushindu kayi udi bualu ebu mua kufika kutudi lelu ?**

.....

« [Yone 17:3,8]. Eu m'mudimu udibo batupesha : bua kuikala baleji mpala ba Kilisto, bu ye ye mu Buloba buetu ebu, Yeye wakadi muleji mpala wa Tatu. Tudi ne tshia kuyisha meyi akatupeshabo ku mayisha a Kilisto. Tudi bikale mu dituku dia dilengejibua ; katuena anu ne bua kupuekesha mitshima yetu ku mpala kua Nzambi ne kutonda mibi yetu, kadi tudi ne tshia kukeba bua kuyisha, ne mishindu yetu yonso ya kuyisha aba batudi tupetangana nabo, ne kubafikisha kupidishila ku mukenji ne ku tshirejelu bua bobo kumanya Nzambi ne Yezu Kilisto wakatumaye. » - *Christian Education, p. 157*

c. **M'bua banganyi pa buabo, buakenza Yezu mutendelelu wandi udi mu Yone 17 ? Yone 17:9,20**

.....

« Yezu udi ulomba bua bena kudipuekesha kutambe, badi batambe kukengeshibua ne badi mu lutatu lua bungi, badi batambe kutetshibua ne kuteyibua » - *Our High Calling, p. 49*

5. KILISTO MUTUMBISHIBUE MU BAYIDI BANDI

a. M'mushindu kayi wakatumbishibue Yezu mu bayidi bandi ? *Yone 17 :10-11. Tshinyi tshidi tshikengedibua bua mudimu eu kuenzeka ?*

.....

« Yezu udi musue bua se bulongame bua mu Diulu, malu bumudiwu malongolola a bukelenge bua mu Diulu, diunvuangana didi dia Bu-Nzambi, bikale munda mua Ekelezia wandi pa Buloba. Nunku neatumbishibue mu bantu bandi ; nunku Diba dia buakane bukenke budi bua moyo butambe ... Ekelezia, udi mupeshibue buakane bua Kilisto, kuenda ne buakane ebu : Munda muandi mudi ne tshia kumuueneshibua mu tshiuwidi tshiabo tshikumbane, ne kumuangalaka, babanji bua ngasa wandi ne dinanga diandi. Mu butoke ne bpuangane bia bantu bandi, Kilisto udi umona difutu dia kudipuekesha kuandi ne dikumbaja dia butumbi buandi. Yeye udi ushala nsangilu munene kudi kufumina butumbi bonso » - *Jésus Christ, p. 685*

« Anu mu bobumue ebu ne Kilisto, n'kudi bayidi ne bua kutekemena bukole bua Nyuma Muimpe ne kukuata mudimu mu diunvuangana ne banjelo. Ku dikuatshisha edi dia kudi Nzambi, badi mua kuya kuluangisha Buloba mvita ya badisangisha kaba kamue, ne kupatuka mu mvita eyi batshimunyi, mvita yakadibo babikila bua kutua mpanda, kakuyi dipungi ne kuluangana ne makole a midima. M'pikalabo batungunuke ne kuenza mudimu mu diunvuangana, ne batumibue ba mu Diulu nebadianjile kumpala kuabo, bua kubunzuluila njila, mitshima yabo neyikale nunku milongolola bua kuakidila bulelela, ne bantu ba bungi nebaifikishibue kudi Kilisto. Pikalabo ne bua kushala mu bobumue, Ekelezia neadiunde, ‘udi ne bulengele bu ngondo, udi ukenka bu diba, udi ukuatshisha bantu bowa bu tshisumbu tshia masalayi tshidi ne mabendele’ *‘Musambu wa Solomo 6 :10’*. Kakuena tshidi mua kupumbisha luendu luandi lua kuya kumpala. Neatshimune anu kutshimuna, mu kukumbaja kua mudimu wandi. Udi wa Nzambi, udi wa kuambila Buloba Lumu Luimpe » - *Conquérants Pacifiques, p. 80*

Disambombo

05/09

Makonka a kuambulula dilesona

1. M'mushindu kayi udi dimanya didi dianyi dia kumanya Kilisto mua kuenzeja bua moyo wanyi matuku atshilualua ?
2. M'mu mushindu kayi udi bualu bua bupitshisha bua buena Kilisto bua kuikala bakuata nabo mudimu bu tshiamua tshia kuyisha mu bianza bia Nzambi ?
3. N'tshinyi tshîndi ne bua kuenza bua kutamba kutumbisha Kilisto ?
4. M'mu bikondo kayi nunku mua kutendelela Yezu bua musangu wa nshikidilu ne bayidi bandi ?
5. Unvuija tubingila tua kulua kua Kilisto bua musangu wa ku mpala.

KILISTO UDI UTENDELELA BUA BAYIDI BANDI (2)

« Nakubamanyisha Dina diebe, ne mbamanyishedi kabidi, bua dinanga diwakun'nanga n'adi mene kuikaladi munda muabo » - *Yone 17 :26*

« Udi utendelela bua bantu bandi bu Muakuidi Mutambe bunene wa tshijila. Mulami wa Mikoko wa lulamatu, udi usangisha mikoko yandi mu mundidimbi wa Wa-Bukole-Bonso, muaba mujalame wa kunyemena. Kudi kumushadile kabidi bua kuluangana mvita ne Nsatana, ne udi uya kumpala kua muena lukuna » - *Jésus Christ, p. 686*

Bia kubala : - *The Sanctified Life, p. 61-69*

Dia kumudilu

07/09

1. BIKALA MU BOBUMUE MU KILISTO

a. **M'bualu kayi budi bukengela bua Ekelezia kudiunda budi Yezu muambe misangu mivule mu mitendelelu yandi ?** *Yone 17 :11a, 21-23*

« Kilisto udi utendelela bua bayidi bandi bikale bamue, bu mudiye Yeye ne Tatu bikale bamue. Bobumue ebu bua bena kuitabuja budi ne bua kujadikila Buloba bua se wakututuma ne tudi ne tshimanyinu tshia ngasa wandi. » - *My Life Today, p. 252*

« Bituikala tudi tusemena pepi ne Nzambi, muntu nkayandi neaye kumona bua se tshipeta tshidi mnyi ? Kanuena nya kumona bua se tudi tusemena pepi bamue ne bakuabo ? Katuena mua kusemena pepi ne Nzambi, ne kulua mene ku Mutshi Mutshiamakane, bikala mitshima yeu kayiyi mibondakane mu bobumue bpuuangane nansha » - *Our High Calling, p. 96*

b. **M'mushindu kayi udi kukumbaja bobumue munda mua Ekelezia ne kubulama ?** *1Yone 1 :7*

« Bobumue bua bena kuitabuja ne Kilisto budi bufikisha an uku bobumue bua bamue ne bakuabo, m'malanda adi ashala kashidi pa Buloba. Tudi bamue mu Kilisto, bu mudi Kilisto bikale bamue ne Tatu. Bena Kilisto badi bikale matamba, ne anu matamba a monji wa tumuma tua mvinyo udi ne moyo » - *Testimonies for the Church, vol. 5, p. 47*

2. KABENA BA PA BULOBA

a. **Kilsto udi wamba tshinyi bua bayidi ne bua Buloba ? Yone 17 :13-14.**
Bua tshinyi Buloba budi bubakengesha ?

« Bena Kilisto ba diambedi bakadi mu bushuwa ‘bantu ba pa buabo’. Ngikadilu wabo kakadi wa kubanda ne bualu ne ditabuja diabo kadiakadi dia kutshikisha, biakadi nunku kufunkuna kuakadi kunyungisha ditalala dia benji ba malu mabi. Nansha muakadibo bantu bakese, kabayi bubanji, kabayi mianzu mu mbulamatadi, bakadi batshingisha bashipi ba mikenji ya Nzambi muaba onso wakadi ngikadilu wabo ne ditabuja diabo bimanya. Biakadi nunku, bu bia Abele bua Kana, tshienwa bualu tshia lukinu. Nyuma wa buena wakasaka Kana bua kushipa muan’abo n’nguakadi wenzeja bakadi banyungisha mutshi wa tshikokedi wa Nyuma Muimpe, kushipa bantu ba Nzambi. N’nyeye Nyuma umue eu wakasaka bena Yuda bua bobo kupidia Musungidi ne kumupopela ku Mutshi Mutshiamakane. Butoke ne tshijila bia ngikadilu wa Kilisto biakadi bileja patoke buiminyi buabo kunyanguka kuabo kua mu nsombelu. Katshia ku tshikondo etshi tō ne katataka, bayidi ba lulamatu batu bajula mvita ne tshiluili tshikole, ne kutontolola kudi badi banange kuenda ne kulonda njila wa bubi » - *La Tragédie des Siècles*, p. 46

b. **Bulongolodi bua Nzambi budi tshinyi bua bana bandi pa bidi bitangila buenzeji bua Buloba ? Yone 17 :15-16**

« Mukelenge wakaleja ku tshilejelu tshidi tshiandi, tshiakadi bayidi bandi ne bua kuikala mu Buloba ebu kayi bena buloba. Kakaluila bua kuikala mu masanka sanka a pansi pa Buloba nansha, anyi bua kudifuyikija ku bilela bia bantu ba pa Buloba nansha, kadi wakalua bua kuenza disua dia Tatu wandi, bua kukeba ne kusungila misuka mijimine. Ne menji a mushindu eu mu mutshima, muena Kilisto udi mua kushala mu dikububua ku buenzeji bonso bubi, bua mu muaba wa Kana onso. Nansha ye ye mudisangana mu luidi kayi, mu bikondo nansha bia mushindu kayi bia kūlu anyi bia pansi, udi anu ufila bujadiki budi bua Kilisto, mu dikumbaja dia mudimu wandi wa lulamatu, wa bukole bua ditabuja dia bushuwa » - *Conquérants Pacifiques*, p. 414
« Buloba kabuena ne bena Kilisto balelela ba bungi nansha ; Ekelezia udi nabu dijinga ; bantu badibo biabo dijinga. Mutendelelu wa Kilisto bua bayidi bandi wakadi nunku : ‘Tshienwa nkulomba bua ubumbushe mu Buloba, kadi bua Ubasemeja kule mu Buloba, kadi bua ubasemeje kule ne bubi ! Yezu udi mumanye ne tudi mu Buloba, tudi bamunyika ku mateyi adi a Buloba, kadi udi mutunange ne neatupeshe ngasa bua tuetu kutshimuna buenzeji bubi bua Buloba. Udi musue bua tuetu kuikala bapuangana mu ngikadilu wetu, bua kupambuka kuetu kakuyi kunyanga nsombelu wa bantu bakuabo » - *Testimonies for The Church*, vol. 5, p. 334

3. BUKOLE BUA BULELELA

a. **Bulelela budi buenza tshinyi kudi badi babumanye ne babutumikila ?**
Yone 8 :32 ; 17 :17

« Luevenyi lua bulelela, luakidila mu mutshima, ludi lulongolola majinga, lulengeja menji, latalaja ngikadilu ...

Diyi dia Nzambi didi divuija malanda etu a tshijila ne bakuetu. Luevenyi lua bulelela kaluena lulela menji a kufuilakana nansha. Kulumba kua malu, dijinga dia kuikala anu mu muaba wa kumpala nansha. Dinanga didi difuma mu Diulu kadiena dia buiminyi, nansha didi dishintuluka. Kadiena dieyemena ku matumbi adi a bantu. Mutshima wa muntu udi wakidila ngasa wa mu Diulu udi mûle tente ne dinanga bua Nzambi ne bua badi Kilisto mufuile. Kudi eu muntu, bumeme kabuena bukeba manema adi abu. Kena unanga bantu bakuabo bualu bantu aba m'bamunange anyi bualu badi basanka nandi, bualu bua badi banyisha malu andi mempe, kadi m'bualu bua badi bapikudibue kudi Kilisto. Bu bikala bidi bimusaka, meyi andi ne bienzedi biandi kabienna biunvua anyi bimanye, kena unyingalala bua bualu ebu, kadi udi utungunuka ne dikima mu njila wandi. Udi ushala anu muena dinanga ne udi uya mutangile kumpala, mudipuekeshi ne kadi muikale ne ditekemena dia bungi, mueyemena mu luse lunene ne dinanga dia Nzambi. » - *Les Paraboles*, p. 79

b. **M'mushindu kayi udi bulelela bunvuija ?** *Misambu 119 :142*

« Bulelela mu mushindu udibo buikale mu Yezu, budi kutumikila kua mikenji yonso ya Yehowa. M'mudimu wa mu mutshima. Kujidibua kua mu Mukanda wa Nzambi kakuena kujidibua kudi kua mashimi nansha kudi kakuyi kukeba Mifundu ne kudi kueyemena ku menji adi mempe ne ku bidi bisaka, pa mutu pa kukeba bulelela bu bubanji budi busokoka. Kujidibua kua mu Mukanda wa Nzambi ne kulombola badi bikale naku bua kumanya bidi Nzambi ulomba bua kuenza ne kubitumikila » - *Lift Him Up*, p. 152

c. **M'mushindu kayi utudi mua kujidibua kudi bulelela ?** *Yone 17 :19 ; 16 :13a*

« Kilisto wakamba ne Yeye nkayandi wakadjidila, bua tuetu bietu tujidibue. Kuangata ngikadilu wetu ne ye ye kulua tshilejelu tshidi kulonda, tshidi katshiyi mua kubandibua ne bualu kudi bantu. Kakenza bubi nansha bumue, bua tuetu tumone bietu mua kulua batshimunyi ne tubuele mu bukelenge buandi bu batshimunyi. Wakatendelela bua tuetu tujidibue kudi bulelela. Bulelela n'tshinyi ? Yeezu kuamba ne : ‘Diyi diebe m'bulelela’. Bayidi bandi bakadi ne bua kujidibua ku kutumikila kua bulelela » - *My Life Today*, p. 252

4. KUTANGILA KUA DINANGA KUDI KUYA KULE

a. M'mushindu kayi utudi tumanya ne Kilisto wakadi mutubueja mu mutendelelu wandi wa mutuangaji ? *Yone 17 :20*

.....

« Tshionso tshiakadi Kilisto bua bayidi bandi ba kumudilu, udi musue bua se ikale nunku lelu bua bana bandi » - *Vers Jésus, p. 116*

« Bapikudibue ba Kilisto badi bikale bintu biandi bia bilenga, bubanji buandi bua pa buabo » - *Ministère Evangélique, p. 504*

b. N'dituishibua kayi ditudi nadi bua se Kilisto udi ne tshitabela bua bualu buetu lelu kupitshila ku Nyuma Muimpe ? *Yone 14 :16*

.....

« Meyi mambila bayidi adi kabidi bua bualu buetu. Nyuma udi ufila bukole budi butua mpanda musuka mu bikondo bionso, udi uluangana mvita munkatshi mua lukinu luo Buloba, ne m'muenenu udi mutoke wa bilema biandi ne mapanga. Mu lutatu ne makenga, padi malu atshilualua amueneka kâyi matoke bimuenene kabiyi mua kuenda bimpe, patudi tudiunvua bikale batekete ne balekela, apu m'padi Nyuma Muimpe, ku diandamuna ku mutendelelu wa ditabuja, ulua kukolesha mitshima yetu. » - *Conquérants Pacifiques, p. 46*

« Tshikondo tshidi tshia dijinga dinene, n'tshidi tshia kuteketa kubuela mu musuka, apa m'padi disu didi ditangila bikole dia Yezu diya kumona ne tudi dijinga ne dikuatshisha diandi. Dijinga dia muntu didi dipesha Nzambi tshidi kuenza. Padi dikuatshisha didi dia muntu dipangila, apu m'padi Yezu ulua kutukuatshisha, ne dikalanganaku diandi diya kutangalaja midima ne diumvusha ditutu dia kanyinganyinga » - *Ministère Evangélique, p. 30*

c. N'dijinga kayi diakaleja Yezu patoke bua bantu bandi ku nshikidilu kua mutendelelu wandi ? *Yone 17 :24*

.....

.....

« Diamede ne Buloba kufukibua, Tatu ne Muana, kuangatabo dipangadika dinene dia kupikula muntu bikalaye mua kudisangana mu bianza bia Nsatana. Diyi kukoshibua didi kadiyi kubenga ne Kilisto wakadi ne bua kudienza Tshieya tshia diku dia buku bantu. Kilisto kukumbaja dipangadika diandi » - *Jésus Christ, p. 837*

5. BUA TUMANYE DINA DIANDI

- a. M'mushindu kayi utudi mua kuleja mpala wa **Tatu kupitshila kudi Kilisto ? Yone 17 :25-26**
-

« Kilisto udi wamba ne wakalua nkayandi pa Buloba bua kuleja mpala wa **Tatu**. Ku ngikadilu wandi wa buneme, ku luse luandi lunene, ne dinanga diandi didi ne luse munda muadi, ku buimpe buandi, udi muikale munda muandi ne bpuangane bonso bua Bu-Nzambi, tshinfuanyi tshia Nzambi udi kayi umueneka » - *Témoignages pour l'Eglise, vol. 2, p. 392*

- b. N'tshipatshila kayi tshitudi anu ne bua kulonda mu moyo wetu ? *Yelemiya 9 :23-24*
-

« Kulumba konso, ne diditambisha dionso bua bualu bonso buimpe budi bua muntu kabuena ne muaba wabo. Mukenji kawena wamba ne : Eu udi musue kuditumbisha aditumbishe anu mu ye ye nkayandi ; kadi atumbile biandi mu Nzambi. Bua masanka onso adibo nawu, bua ngikadilu yonso mimpe idibo nayi, badi bena dibanza dia ngasa wa Kilisto. Kakuena muntu udi mua kuditumbisha bu ne n'nyeye nkayandi udi ne lungenyi ne buakane ...

N'ngaba badi baptishile mu malu a ndondo mule a Nzambi ne lutambishi. Badi ne m'muenenu wa bupuekele, bena kudipuekesha ne lunvu lua pa mûlu lua tshidi tshikale butumbi ne buneme bia Kilisto...

Patuikala ne mesu matangija mu Diulu, ne patuikale ne m'muenenu mutokesha wa ngikadilu wa Kilisto, netutumbishe Mukelenge Nzambi mu mitshma yetu. Patudi anu tuenda tuibidila ne muyuki wa Mupikudi, tudi tujandula mudi bunene bua bilema. Dishilangana dietu ne Kilisto didi ditambe bunene, ne ke patudi tumona mushinga wa dishintuluka dikole mu moyo wetu. Tudi tutungunuka nunku ne kuyila kuetu ne dijinga dia kulua bu mudi Luidi luetu lunene lua kulonda bu tshilejelu » - *Sons and Daughters of God, p. 235*

Disambombo

12/09

Makonka a kuambulula dilesona

1. N'tshinyi tshîndi ne bua kuenza bua kudiundisha bobumue munkatshi mua bana betu ?
2. M'mushindu kayi udi mutendelelu wa Kilisto muenzela bayidi bandi kuikalawu buanyi meme kabidi ?
3. M'mushindu kayi ûndi mua kupeta dimanya dia ndondo mule dia dina dia Nzambi ?
4. Unvuija meyi â a Kilisto : 'Kabena ba pa Buloba ».
5. Fila tshikoso tshia munvuija a mu Mukanda wa Nzambi a tshidi 'Bulelela'.

DIKONKOLOJA DIA KILISTO

« Yezu wakambila Petelo ne, Pingaja muele webe mu lupapa ; tshienwa n'nua lapanza luakumpa Tatu, anyi ? » - *Yone 18 :11*

« Tshikondo tshikole tshiakafika tshiakadi dipangadika ne bua kuangatshibua bua nshikidilu wa Buloba » - *Jésus Christ, p. 692*

Bia kubala : *Premiers Ecrits, p. 165-168*

Dia kumudilu

14/09

1. TSHIKONDO TSHIA MUKÛKÛKU

a. **Pakajikija Yezu mutendelelu wandi, wakaya penyi ne bayidi bandi ne m'bua tshipatshila kayi ?** *Yone 18 :1 ; Matayo 26 :36*

b. **Mu kubikila bayidi basatu bua bobo kuya kumufila, Mukelenge wakalomba tshinyi, ne m'bua tshinyi ?** *Mâko 14 :33-34*

« Bulongolodi bua Nsatana buakadi bua ye ye kunvuija bubi mu tshipidi tshia se dilengejibua kadiyi kukumbana nansha, mu mushindu wa se Muana wa Nzambi, wakadi ukeba bua kusungila Buloba bujimine, azajibue muinshi mua mulawu wa bubi. Tshiakenza muena lukuna bua kuleja Kilisto bunene bua kushipa kua mikenji kuakakeba kudi Yezu bisama bikole, bua kuvuija bualu bukole kudiye bua ye ye kushala kumpala kua muntu kambanda. Kakadi nansha mene mua kuitabu ja bua bayidi bandi baya kumona kanyinganyinga kândi ka lufu apu m'pakadiye welangana menji bua makenja a Buloba. Nansha mene balunda bandi ba pa moyo kabakadi mua kumufila. Muela wa mvita wa tshilumbu kupatuka mu lupapa, ne tshinji tshia Nzambi bua bubi komekela mupinganyi wa muaba wa muntu, Yezu Kilisto, ye ye nkayandi udi mulelela kudi Tatu » - *The SDA Bible Commentary, vol. 5, p. 1102-1103*

2. KANYINGANYINGA KAKOLE, KANDONDO MULE

a. **Mutendelelu wa kumudilu wa Kilisto mu Getesemani wakadi ne meyi kayi ?**
Mâko 14 :35-36

« Luidi lua Kilisto luakadi lushilangana ne luakadiye nalu diambedi. Makenga andi kupeta diunvuija diawu dimpe mene mene mu meyi a muprefete â : ‘Muele wa mvita, juka bua kutapa mulami wanyi wa mikoko, bua kutapa unakuenza mulunda wanyi, m’muambamba Yehowa wa misumba !’ ‘Zekaya 13 :7’. Bu Mupinganyi wa muaba wa mutu mubi, Kilisto kupeta kulumbulula kua Nzambi. Wakamona tshiakadi tshiunvuija kulumbulula eku. Tô ne katataka wakadi ulomba, utendelela bua bantu bakuabo ; mpindieu wakasua kupeta wakadi ne bua kutendelela bua bualu buandi. Kunvua ne bobumue buandi ne Tatu buakadi bukoseke, Kilisto kupeta bowa bua se mu Buntu buandi kakadi mua kutshimuna nansha mu mvita ne makole a midima. Mu tshipela tshia buteyi, bualu bua bukua bantu bua matuku atshilualua buakadi mu tshialu ne Kilisto kutshimuna. Katataka Mutetshi kusemena pa buipi bua kuluangana mvita ya nshikidilu, mvita mikole ikuatshisha bowa yakadi Nsatana mudilongolole munkatshi mua bidimu bisatu bia mudimu wa Kilisto. Bionso biakadi mu tshialu bua bualu buandi. Bu ye ye wakapangila mu mvita, ditekemena dionso dia kukokesha diakadi kujimina bua bualu buandi ; makalenga a Buloba akadi kuikala mu bianza bia Kilisto ; Nsatana wakadi kuedibua tshibula ne kuedibua pa mbelu. Kadi bu ye ye wakatshimuna Yezu, Buloba buakadi kulua bukelenge buandi ne bukua bantu buakadi kushala nunku mu bukokeshi buandi. Mu kuela menji bua bipeta bibi biakadi ne bua kumueneka mu mvita, Kilisto wakadi utshina kutapuluka ne Nzambi. » - *Jésus Christ, p. 689*

b. **Mu kipingana kuandi ku mutendelelu wa kanyinganyinga, Yezu wakapeta bayidi bandi mu luidi kayi ? Wakabafunkununa ne meyi kayi ?** *Mâko 14 :37-38*

« Mu kujuka kua ne lutatu, ye ye kipingana wenda utetuka, muaba wakadiye mushiya bakadi balue kumu filia. Kadi ye ye ‘kubasangana balale tulu tukole’. Bu ye ye wakabasangana mu kutendelela, bakeba tshyinyemenu tshiabo mu Nzambi bua kunyema menzejibua a Nsatana, wakadi kupeta kusanguluka, kuimana tshishiki kua ditabuja diabo kuakadi ne bua kumukankamika. Kadi kabakabala ne mushinga budimuishi buambulula ne : ‘Nushale batabale ne nutendelela’. Diambedi, kupetabo kuyumbakana mu menji abo pakamonabo Mukelenge wabo, pa tshibidilu muikale mutu wa lutulu ne wa buneme, muikale ne kanyinganyinga ka bisama kakayi kunvuija, bakadi batendelela kadi matshiu abo akadi mapate ne mbila ya mutu muena bisama. Kabakadi diakulekela Mukelenge wabo nansha, kadi bakamueneka batekeshibue mu manungu kudi imue ndengama yakadi mua kubanyungisha bu bobo mua kutungunuka ne kulomba Nzambi. Kabakunvua mushinga wa kuikala ne tshitabela ne kutendelela ne tthisumi bua kukandamena mateyi » - *Ibid, p. 690*

3. KANYINGANYINGA KAKOLE KA NDONDO MULE (II)

a. **Tshitupa tshibidi tshia mutendelelu wa Kilisto tshiakadi munyi ne bayidi bakadi benza tshinyi ? Matayo 26 :42-43 ; Yeshaya 52 :14**

« Tshitupa tshipi, kumpala, Yezu wakadi mumueneka bu mutshi wa Cèdre wa bukole, udi mushindame kumpala kua tshipapele tshikole tshia ditontolola kudiye. Majinga a kusua a tshitshu, mitshima idi miûle tente ne bubi, biakakeba kabiyi bikumbane bua kumubueja mu tshibuejakaji ne ku musubisha. Yeye wakadi anu muimane kûlû, mluuatshishibue ne butumbi bua Nzambi, bu Muana wa Nzambi. Katataka wakalua mufuanangane bu dilenge ditshibula ne lukobeka kudi tshipapele tshikole. Wakasemena pa buipi ne nshikidilu wa mudimu wandi muikale Mutshimunyi, wenda utshimuna mu tshidia tshionso bukole bua midima. Bu ne wakadi mumane kuikala mutumbishibue, kuamba bua bobumue buandi ne Nzambi. Diyi diandi, katataka, mu dipuwa dia dilolo, kadiakadi ne meyi a butshimunyi nansha ; diakadi diule tente ne kupampakana kua bowa bu mudi muntu yonso. » - *Jésus Christ, p. 691*

b. **M'mushindu kayi wakakoleshibua Muana wa Nzambi mu diba edi dikole ? Luka 22 :43 Ne meyi kayi akadianjila kuamba muprefete Yeshaya bua kanyinganyinga ne kusambibua bia Kilisto ? Yeshaya 53 :11**

« Mu tshikondo etshi tshitambe bukole tshiakadi tshikuatshisha bowa, malu onso akadi mu tshialu bua kufuilakana, apu lupanza lusokome luakadi luzakala mu tshianza tshia Muntu muena bisama, Diulu kubululuka, munya kutema mu midima ya mu tshikondo etshi tshikole, ne muanjelo wa makanda utu ukuata mudimu kumpala kua Nzambi, pa muaba wakadi Nsatana, wakadi mumana kuipata, kuluaye kuimana ku luseke lua Kilisto. Muanjelo ewu kakalua bua kumbusha lupanza mu bianza bia Kilisto, kadi wakalua bua yeye kumukolesha, bua anue lupanza, mu kumupesha dijadikibua dia dinanga dia kudi Tatu wandi. Muanjelo kulua bua kufila makanda kudi Udi Nzambi ne Muikale Muntu, wakadi wenza mutendelelu. Kumuleja Diulu diunzuluke ne kumuambilua bua misuka yakadi ne bua kusungidibua ku makenga andi. Kumuvuluija bua se Tatu wandi udi ne bukole butambe kutamba Nsatana, ne lufu luandi neluikale ne tshipeta tshia kutshimuna kunene kua Nsatana, ne bukelenge bua buloba ebu nebufidibue kudi bansantu ba Mutambe Bunene wa mu Diulu. Yeye kumuambilua ne neamone tshipeta tshia mudimu wandi mukole ne neikale ne disanka bua kumona misumba ya bantu misungidibue bua tshiendelele » - *Ibid, p. 694*

4. YEZU MUKUATSHIBUE

a. **Nganyi wakalua ne musumba bakalua kukuata Yezu ? Yone 18 :2-5**

b. **N'tshinyi tshiakafikila bantu aba bakadi ne tshinji pakimana Yezu kumpala kuabo ? Yone 18 :6**

« Yezu kakaleja nansha kakese bua se wakadi ne kanyinganyinga ka lufu pakayaye kumpala kua mutungidi. Mushiye bayidi katantshi, yeze kuebeja ne : ‘Nudi nukeba nganyi ? Bobo kumuandamuna ne : Yezu wa ku Nazaleta. Yeze kubambilia ne : ‘M’meme eu’. Mu tshikondo anu atshi, muanjelo wakadi mulue kumukuatshisha wakadi muimane pankatshi pandi ne musumba wa bantu. Munya wa Nzambi kukenkesha mpala wa Musungidi ne tshinfuanyi tshia nyunyu wa Nkutshi tshiotshi kumubuikila. Musumba wa bantu bashipianguyi kabakadi mua kukumbana dikalanganaku dia butumbi dikalanganaku dia butumbi ebu. Bonso kupiterana kunyima. Bakuidi, bakulu, masalayi, Yudasa yeze mene, bonso kukuluka panshi, bu bantu bafue. Muanjelo kumbuka ne munya kujima. Yezu wakadi ne mushindu wa kunyema, kadi wakashala ne ditalala, kayi unyunga. Wakadi muimane, mutumbishibue, munkatshi mua bantu aba ba mutshima mupape, kabayi bucole ku makasa andi. Bayidi bakadi batangile bualu ebu, balue tumama kabayi bakula ne bowa. » - *Jésus Christ, p. 695*

c. **M’mushindu kayi wakalenga tshitungu tshia Yudasa musumba wa bantu ne m’mushindu kayi wakunvua Petelo bibi ku lutulu lua Yezu ? Yone 18 :7-10 ; Luka 22 :47-50**

« Musumba wa bantu kupeta dikima pakamonawu ne Yudasa wakateta kulenga Muntu wakaleja butumbi buandi ku mesu kuabo. Bobo kukuata Yezu, kubanga kusuika bianza ebi biakadi anu bikuata mudimu wa kuenza bimpe.

Bayidi kuela menji ne Muyishi kakuya kudilekelela tshianana nunku. Bakadi bela menji ne bucole buakadi bukulula bantu aba panshi buakadi ne kuikala bubalambe nunku tō ne pakadi Yezu ne bakadiye nabo kuikala mu muaba wa dikubibua. Bakateketa mu mikolo ne kunyengalala ne tshinji, pakaluabo ne mionji bua kusuika bianza bia Eu Wakadibo banange. Ne tshinji tshimukuate, Petelo kupatula musangu umue muele wandi ne kujinga kuluangina Mukelenge wandi, kadi wakakosa anu ditshi dia muena mudimu wa muakuidi munene. » - *Ibid, p. 697*

5. KUDIATA NKAYANDI TSHIKAMINU

- a. Unvuija dinanga dia lutulu dileja patoke kudi Yezu mu tshikondo tshia kukuatshibua kuandi. *Matayo 26 :51-53 ; Luka 22 :50-51 M'mushindu kayi wakamutangila Diulu ?*

.....

« Bayidi kubanga kupeta ditekemena pakamonabo bantu bambule bia mvita miele ne mitshi bakuluka panshi tshikadi. Kadi bantu aba kujuka ne kunyunguluka kabidi Muana wa Nzambi, Petelo kupatula muele wandi kukosa muena mudimu wa muakuidi menene ditshi. Yezu kumuambila bua yeYe kupingaja muele wandi mu lupapa. YeYe kuamba ne : ‘Udi wela menji ne tshienwa mua kuambila Tatwanyi, bua YeYe kumtumina anu mu tshitupa tshipi emu biluilu bia banjelo bapite pa dikumi ne bibidi ?’ Nakamona ne pakambibua meyi â, banjelo kupeta kabidi ditekemena. Bakadi pa buipi ne kunyunguluka Mfumu wabo ne kutangalaja musumba eu wa bantu wakadi muimanyine kûlù ...

Mitshima ya bayidi kabidi kujimija ditekemena, kutambabo kutekeshibua pakamonabo Yezu udilekelela ne baya nandi kudi bena lukuna bandi.

Bayidi bakanthina bua moyo wabo. Bonso kumushiya ne kunyema. Yezu kushala nkayandi mu bianza bia musumba wa bantu bashipi. N’kutshimuna kayi nunku kudi Nsatana ! Ne n’kanyinganyinga kayi nunku kudi banjelo ba Nzambi ! Biluilu bia bungi bia banjelo, ku mutu kuabi kudi mfumu udi wa bucole, kutumibua bua kulua kujadika bualu bu muakadibo. Banjelo bakadi ne bua kufunda tshipendu tshionso ne bualu bonso bua tshikisu buenzela Muana wa Nzambi, bu malu onso kanyinganyinga akapitshila Yezu, bantu bakenza nunku, bakadi ne bua kumona dituku dikuabo mu moyo wabo buenzeka » - *Premiers Ecrits, p. 168*

- b. N’tshinyi tshidi bonso badi bamba ne m’bitabuje Yezu bua kuyila ku budimuishi bua Mukelenge kudi Petelo ? *Yone 18 :11 ; 1Yone 3 :15*

Disambombo

Makonka a kuambulula dilesona

1. N’dibikila kayi dia pa buadi dia Kilisto kudi bayidi didi kabidi ne mushinga bua bualu buetu ?
2. M’mushindu kayi udi bualu bupitshisha bua Mukelenge mu Getesemena mua kundenga ku moyo ?
3. M’mushindu kayi ûndi mua kuepuka tshienzedi tshia Petelo tshikondo tshiakakuatabo Yezu ?
4. N’tshinyi tshikakeba kanyinganyinga ka Kilisto, tshia kumpala ?
5. M’mushindu kayi wakandamuna musumba wa bantu kumpala kua butumbi bua banjelo ?

SIMONA PETELO

« Yezu wakamba ne, Simona, Simona, mona, Nsatana wakalomba mua kunuangata bualu bua kunusengaye bu nteta ; kadi nakukulombela wewe Nzambi bua ditabuja diebe kadipangi ; wewe, pawakudimuka, ukoleshe mitshima ya bana benu. » - *Luka 22 :31-32*

« Dikuluka dia Petelo diakadi dikeba ku kuditekemena kuakadiye naku, ne n'ku kunyingalala bua bubi ne kudipuekesha biakamujula » - *Les Paraboles*, p. 129

Bia kubala : - *Testimonies for the Church, vol. 5, p. 331-336*

Diakumudilu

21/09

1. NGIKADILU WA PETELO

a. **Pakalua Simone bua musangu wa kumudilu kudi Yezu, Mukelenge wakamuambila tshinyi ? Yone 1 :42 N'tshinyi tshitudi bamanye bua ngikadilu wa Petelo diambedi ne kukudimuna kuandi kua mutshima ?**

.....

« Mesu a Kilisto akatangila Petelo, kubala ngikadilu wandi ne malu andi akamana kupeta a mu moyo wandi. Ngikadilu wandi wa kutabuluka ne malu, mutshima wandi wa dinanga, kulumba kuandi kua malu, kudieyemena kuandi, kukuluka kuandi ne kunyingalala kuandi bua bubi, midimu yandi ne kufua kuandi bua ditabuja, Musungidi kubala bionso ebi » - *Jésus Christ, p. 121*

M'muaba mene mene wakadi Petelo udimona ne wakadi ne makanda ki muaba mene wakadiye mutekete ; bu muakatshidiye kayi muanji kunvua tshiakadi butekete buandi kakadi mua kunvua ne Kilisto wakadi mueyemena muaba kayi » - *Ibid, p. 371*

b. **Nansha muakadiye ne bilema biandi, n'dibikila kayi diakabikila Yezu, Petelo ? Matayo 4 :18-19**

.....

« N'kunyima kua Yeshaya mubandile tshijila tshia Nzambi ne mujadike mudiye kayi ukumbane, ke bobo kumupesha lubila lua kudi Nzambi. Bidi kabidi bia momumue ne Petelo, kunyima kua ye ye mufikishe bua kudipidia nkayandi ne kunvua ne udi ne bua kueyemena bukole bua Nzambi, ke ye ye kubikiduba bua kuenzela Kilisto mudimu » - *Ibid, p. 230*

2. KUPANGA KUA PETELO

- a. M'bualu kayi budi buleja ne Petelo wakadi ne dipanga bu mudi muntu yonso eu, nansha mene ne kunyima kua dibatiza dia Nyuma Muimpe dituku dia Pentekoste ? *Galatia 2 :11-14*
-

« Kunyima kushowô, tshikondo tshiakalua Petelo ku Antiokia, bantu babungi bakatamba kueyemena ngikadilu wandi wa budimu bua bantu ba bisamba bia bende bakadi bakudimuna ku mutshima. Tshikondo tshikuabo, wakalonda anu bilondeshile munya wakapetaye wa mu Diulu : kutamba bienjenji biandi biakadi biteta kupumbisha bua ye ye kusomba ku mesa ne bantu ba bisamba bia bende bakadi bakudimuna mutshima. Kadi, tshikondo tshiakapingana bamue bena Yuda ku Yelushamena bakatshidi balamate ku mikenji ya tshitendelelu, Petelo kushintuluka mu mushindu udi kawuyi wa kuanji kuela menji ngikadilu wandi kumpala kua bantu bakudimuna mutshima bakadi kabayi bamanye Nzambi. Tshimue tshibungu tshia bena Yuda ‘bakumuka n’andi mu lubombo ; ne Bâaba mene wakapambuhibua ku lubombo luabo’ ‘*Galatia 2 :13*’. Kuenza eku kua bualu kakuyi dianji kuela dia menji kua kudi bakanangibua ne kunemekibua bu bamfumu kuakalela tshimuenekelu tshia bisama mu menji a bena Kilisto ba bisamba bia bende. Ekelezia wakatshikishibua bua kutapuluka » - *Conquérants Pacifiques*, p. 175

- b. N’dilesona kayi ditudi mua kupeta ku bilema ne ku kudilongolola bia Petelo ? *Misambu 145 :14*
-

« Petelo wakamanya tshilema tshiandi, ne musangu umue kuenza muende monso bua ye ye kulongolola bubi buakadiye muenza. Nzambi, udi mumanye tshidi ne bua kuikala ndekelu anu ku mbangilu, kuitabuja bua butekete ebu bua mu ngikadilu bumueneshibue patoke bua mupostolo, bua apite nunku ku diteta, wakaya kumona bua se mu ye ye kamuakadi tshintu tshiakadiye ne bua kuditumbisha natshi. Bantu badi batuishibue mu bobo ne m’bakumbane, badi mua kusangana bapambuke mu m’muenenu wabo wa malu. Mu kudianjila kumanya kuandi kua malu, Mukelenge kumona kabidi ne nekulue tshikondo tshikala bantu ne bua kuela kalela bua kudiamba ne tuetu ke badi balonda Petelo mu nyima, biabi malu a buena â anu Nzambi nkayandi ke udi mua kujadika nunku. Meyi â mafunda a kupanga kua mupostolo adi ne tshia kushala bu tshimanyinu tshia kupanga kuandi, tshimanyinu tshia se ye ye kakadi pa mutu pa bayidi bakuabo nansha.

Kushilangana mpunga kua mikenji idi bushuwa kudi kuikale budimuishi bunene buambila bantu badi bangata kudi Nzambi mudimu wa pa buawu munda mua Ekelezia ; udi ubatumina diyi dia bobo kulonda, didi dia kulama bpuangane buabo ne kulamata bikole ku mikenji yandi. Bu mudi majitu adi momekela bantu mikale manene ne m’mudi kabidi bikondo bikale bia mushinga wa bungi bia kulombola, m’muikale kabidi bubi buayabo kuenza buikale butambe bunene mu kupanga kulonda mene mene njila wa Mukelenge, ne mu kupanga kuenza mudimu mu diunvuangana ne mapangadika mangata kudi nsangilu munene wa bena Kilisto badisangishe » - *Ibid*, p. 176 ne *The Acts of The Apostles*, p. 198-1988

3. PETELO KENA MUIKALE NSHINDAMENU WA EKELEZIA NANSHA

a. Yezu udi wamba tshinyi pa bidi bitangila nshindamenu wa Ekelezia ? Matayo 16 :16-19

« Bulelela bujikula patoke kudi Petelo ke budi nshindamenu wa ditabuja dia muena kuitabuja. M’bobo mene budi Kilisto nkayandi muamba ne budi moyo wa tshiedeletele. Kadi kuikala kua ne dimanya edi kakuena mua kuikala kabingila ka kuditumbisha nanku. Ke ku lungenyi peshi ku buimpe budi bua muntu nkayandi kuakafikila Petelo ku bulelela ebu. Bantu kabena mu bobo nkayabo mua kufika ku dimanya edi dia bulelela kashidi bua malu a Nzambi ...

Muaku Petelo udi unvuija ne lusoka, dibue didi dibunguluka. Petelo kakadi nunku lubuehue nansha pakadi Ekelezia ne bua kuashibua. Bibi bia mu muaba wa bafue biakamutamba tshikondo tshiakafilaye Mukelenge wandi ne kuditshipa ne kudiela kua milawu. Ekelezia wakashibua pa muntu wakadi bibi bia mu muaba wa bafue kabiyi bimutamba bukole » - *Jésus Christ, p. 408*

b. Bu Petelo, n’tshinyi tshiakamba baprofete bakuabo ne bapostolo pa bidi bitangila nshindamenu mulelala wa Ekelezia ? Yeshaya 28 :16 ; 1Kolinto 3 :11 ; 1Petelo 2 :3-6

« Kumpala kua Nzambi ne kua bifukibua bia mu Diulu, mu dikalanganaku dia tshiluilu tshidi katshiyi tshimueneka tshia mu ngena, Kilisto kuasa Ekelezia wandi pa Lubuehue ludi ne moyo. Lubuehue elu N’nYeye nkayandi, mubidi wandi mutshibuke ne musunsula, mushipa bua bualu buetu. Muashibue pa nshindamenu eu, Ekelezia udi wela makole a mu midima kayanda ...

Munkatshi mua bidimu binunu bisambombo, ditabuja n’dibakila pa Kilisto. Mu tshikondo tshiotshi tshimue mavuala ne mpepele mikole bia tshinji tshia Nsatana biobi kulua kudikuma ku lubuehue lua lupandu luetu ; kadi luakashala anu luimane.

Petelo kuamba bulelela buakadi nshindamenu wa ditabuja dia Ekelezia ; ki bua tshinyi Yezu kumupa buneme bu muleji mpala wa bena kuitabuja bonso. Yeye kumuambilu ne : Ne n’kupe nvungula ya bukelenge bua mu Diulu, mu Diulu ne basuike tshiwasiuka pa Buloba ; mu Diulu nebasulule tshiwasiulula pa Buloba.

‘Nvungula ya bukelenge bua mu Diulu’ idi mikale meyi a Kilisto. Meyi onso adi mu Mifundu ya tshijila adi andi ne adi mikale mu tshimuenekelu etshi. Meyi â adi ne bukole bua kunzulula ne kukanga Diulu » - *Jésus Christ, p. 409*

4. DIKULUKA NE DIBAKULUDIBUA DIA PETELO

a. **Unvuija tshilema tshinene tshia ngikadilu wa Petelo.** *Mâko 14 :27-29*

.....

« Bualu bupitshisha bua mupostolo Petelo budi ne dilesona didi bua kufila bua bitupa bibidi bia bantu ‘bidi bilejibue mu Mufalase ne Musangishi wa milambu’. Ku mbangilu, pakasungudibuaye bua kuikala muyidi, wakadi udibalu ne m’muena makanda. Bia momumue ne mufalase, kakadi udimona bu ‘mudi bantu bonso bakuabo’ ... kakadi ne menji nansha amue a njiwu yakadi kumpala. Wakashimibua ku kutamba kudieyemena kuakadiye naku ku makole akadi andi. Wakadi udimona yeye mukumbane bua kusemeja kule buteyi. Kadi mu tshikondo tshia diteta, meba makese pashishe, wakavila Mukelenge wandi ne kuditshipa » - *Les Paraboles*, p. 127

b. **M’mushindu kayi wakandamuna Yezu muyidi eu muena lubombo ?** *Luka 22 :31-32*

.....

« Pakasama tshitala, ke tshiotshi kumuvaluija meyi a Kilisto, Petelo kudisangana mukuatshibue ne biobi kumusama ku mutshima bua tshienzedi tshiandi, yeye kutshinguluka kutangila Mukelenge wandi. N’tshikondo tshiakatangila Yezu muyidi wandi ne lutangilu lua kanyinganyinga, lua luse ne dinanga. Kudimonaye bu muakadiye, Petelo kuya kule ne kudila bikole bitambe. Kutangila eku kua Musungidi kuakasunsula mutshima wandi. Tshiakadi nunku tshikondo tshia kuela kua tshibende, kunyunguluka kua bualu bupitshisha bua ntendelelu wa Petelo. Wakanyingalala bikole bua bubi buandi. Mu kanyinganyinga kandi, kufuanangana ne musangishi wa milambu, ne wakapeta biandi luse lunene bu muakapeta musangishi wa milambu. Kutangila kua Yezu kumupesha dituishibua dia kufuidibua kua luse. Kudieyemena kuandi kuakajimina, ne kakapima kabidi kashidi kandi bua kuakula meyi a kuditumbisha, ne kulumba » - *Les Paraboles*, p. 128

c. **Kunyima kua dibika diandi ku bafue, n’tshinyi tshiakalomba Yezu kudi Petelo ?** *Yone 21 :15-17* **Bua tshinyi Yezu wakambulula meyi â misangu isatu ne m’mushindu kayi wakandamuna Petelo ?** *Luka 22 :31-32*

.....

« Petelo kakapesha Kilisto buneme nansha ne kujimija dimueyemena dia kudi bana babo. Bobo bakadi bela menji ne yeye kena sua kuangata kabidi mulongo wakadiye nawu munkatshi muabo, ne yeye muine wakunvua ne kena muenze biakane mudimu wandi. Diambedi ne yeye kupingajibue kabidi mu mudimu wa bupostolo, wakadi ne bua kuleja bimanyinu sia kunyingalala bua bubi. Kabiyi nunku bubi buandi, nansha muakadilaye, buakadi kutekesha ne kumbusha buenzeji buandi bu muena mudimu wa Kilisto. Musungidi kumupesha nunku tshikondo tshia yeye kupeta kabidi dimueyemena dia kudi bana babo, ne kumbusha nunku bundu buakafilaye ku Lumu Luimpe » - *Jésus Christ*, p. 812

5. MUJADIKIBUE MU MUDIMU

- a. **Tela imue ngikadilu minene ya moyo wa tuyidi.** *Kolosai 1 :10,11 ; 3 :12-14 N'tshinyi tshitudi ne bua kuyila bua mushindu wakenza Kilisto ne Petelo ?*
-

« Lumu Luimpe kaluena mua kunvuangana kashidi ne bubi. Kaluena mua kubuikila mesu kumpala kua bubi nansha. Mibi ya mu musokoko idi ne bua kuikala mitondela Nzambi mu musokoko, kadi mibi ya patoke, mimanya kudi muntu yonso idi ilomba bua kuyitonda kumpala kua bantu. Mu kuenza kua bubi, tuyidi udi ufuisha Kilisto bundu. Nsatana mu bualu ebu udi yeye utshimuna, ne misuka idi itubakana idi imona bualu ebu buikale dibue dia tshilenduishi. Mu kuleja kua bimanyinu bia kunyingalala bua bubi, tuyidi udi ukupula bundu, bumudibi bikengela kudiye » - *Jésus Christ, p. 813*

« Mu kuenza nunku ne Petelo, Musungidi wakaleja kudi bonso lutulu ludiye nalu, ne dinanga didiye nadi, bu mudibi bimukumbanyine bua kutangila bualu bua bantu babi. Nansha muakamuvila Petelo, Yezu kumutangila ne dinanga didi kadiyi dishintuluka. N'ku dinanga edi mene kudi balami ba mikoko bakese ne bua kunanga mikoko ne bana ba mikoko badibo babapessa bua kulama. Petelo wakadi anu ne bua kuvuluka butekete buandi ne dikuluka diandi ne kuleja ne bikadi bishintuluke, ne udi ne dinanga kudibo diabuena diakamuleja Yezu. Lukonko luakela Yezu kudi Petelo ludi ne diunvuija didi dia ndondo. Kudi anu bualu bumue bua kukumbaja bua kuikala tuyidi udi ukengedibua ne kubuela mu mudimu wa Yezu. ‘Udi munange anyi ?’ m'muakakunkaye. M'bualu budi bukengedibue. Nansha muakadi Petelo ne ngikadilu yonso, kadi kayi ne dinanga dia Kilisto, biakadi bualu bukole kudiye bua kuikala mulami wa mikoko wa lulamatu bua kulama mikoko ya Mukelenge. Dimanya, buimpe, kuakula mupepeje, dijadika ne tthisumi m'malu a mushinga mutambe adi malamate ku mudimu eu muakane. Kadi, bikala mutshima kawena mûjibue ne dinanga dia Yezu, mudimu wa muambi udi wenza mudimu wa buena Kilisto udi wa patupu » - *Ibid, p. 815*

Disambombo

26/09

Makonka a kuambulula dilesona

1. Bu Petelo, m'mushindu kayi ûndi mua kutangila mu luidi ludi kaluyi luakane ngikadilu wanyi ?
2. M'mushindu kayi ûndi mua kuepuka tshilema tshia mu ngikadilu tshileja patoke kudi Petelo ?
3. M'malesona kayi ândi mua kupeta ku dikuluka ne kubanduluka bia Petelo ?
4. Kunyima kua kubika kuandi ku bafue, bua tshinyi Kilisto wakapeta dijinga dia kuela lukonko lulalame ne lululame kudi Petelo kumpala kua bana babo, ne tshinyi tshitudi ne bua kuyila mu bualu ebu ?
5. Unvuija nshindamenu padi Kilisto muibakile Ekelezia wandi ne jadika nsapi ya bukelenge bua mu Diulu ?

MILAMBU YA PA BUAYI

KUIBAKA NZUBU WA
NZAMBI MU TAHITI

BUA MALU A
NDONGESHELU

KUIBAKA KALASA
MU
RWANDA